

03. februar 2017

BILAGSOVERSIGT & BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

1. PARTNERSKABSAFTALEN FOR VÆREBRO PARK
2. GLADSAXE KOMMUNES STRATEGI FOR BYDELE I SOCIAL BALANCE
3. BOLIGSOCIAL HELHEDSPLAN FOR VÆREBRO PARK
4. VÆKSTSTRATEGI: EN LEVENDE BY I VÆKST
5. PRINCIPPERNE I GLADSAXELIV
6. UNGESTRATEGI
7. DEN SAMMENHÆNGENDE BØRNE- OG UNGEPOLITIK
8. DAGTILBUDSPOLITIK 2016
9. BESKÆFTIGELSESPLAN 2017
10. REALDANIAS KAMPAGNE "BY I BALANCE"
11. MODNINGSPROJEKTET "BOLIGLIV I BALANCE"
12. PROJEKTBEKRIVELSE FOR ARBEJDET MED FREMTIDENS SKOLE
13. DEN GÆLDENDE KOMMUNESTRATEGI 2014-2018
14. UDKAST TIL RÅDGIVERKONTRAKT
15. SKABELON FOR "INTERN FORDELING AF
HONORAR/RESSOURCEALLOKERING"

03. februar 2017

BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

1. PARTNERSKABSAFTALEN FOR VÆREBRO PARK

[http://www.gladsaxe.dk/vaerebro_park/vaerebro_park/projektet kort fortalt](http://www.gladsaxe.dk/vaerebro_park/vaerebro_park/projektet_kort_fortalt)

03. februar 2017

BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

2. GLADSAXE KOMMUNES STRATEGI FOR BYDELE I SOCIAL BALANCE

http://www.gldsaxe.dk/kommunen/politik/planer-_politikker_og_visioner/kommunestrategi/om_kommunestrategien/bydele_i_social_balance

Boligsocial helhedsplan, Værebros Park

2016 - 2019

**Gladsaxe almennyttige Boligselskab
Værebros Park (Afd. 0709)
Værebrovej 2 - 154
2880 Bagsværd**

Indhold

Forord	3
Resumé	3
Baggrund	4
Værebros Park	6
Demografi	7
Afsæt for en boligsocial helhedsplan i Værebros Park	12
Vision og overordnede mål	15
Børn, unge og familier	19
Aktivitet 1 – Familieakademi	20
Aktivitet 2 - Bydelsmødre	23
Aktivitet 3 - Netværksgrupper	25
Uddannelse, beskæftigelse og erhverv	28
Aktivitet 1 – Fædre for Fremtiden	29
Aktivitet 2 – Lommepenge- og fritidsjobprojekt	31
Aktivitet 3 – ”Lær-at-tackle”-kurser	34
Aktivitet 4 – Lektiehjælp for 14-20 årige	35
Beboernetværk, inddragelse og demokrati	36
Aktivitet 1 – Understøttende aktiviteter	38
Aktivitet 2 – Værksted m.m.	40
Aktivitet 3 – Ungeråd	41
Projektets organisering	44
Evaluerings	47

Forord

Denne boligsociale helhedsplan vedrører boligafdelingen Værebros Park, en boligafdeling i Gladsaxe almennyttige Boligselskab (GAB). Den boligsociale helhedsplan gennemføres i tæt samarbejde med Gladsaxe Kommune, der allerede er involveret i områdets udvikling gennem det strategiske udviklingsprojekt *Social Balance i Værebros Park*.

Værebros Park har en række udfordringer ved bl.a. at have en høj koncentration af borgere med anden etnisk baggrund end dansk, og et generelt lavere uddannelses-, beskæftigelses- og indkomstniveau end resten af samfundet. Hertil kommer en række episoder relateret til kriminalitet, hvor boligafdelingens renommé har lidt skade og beboernes oplevede tryghed også er i fare for at dale.

Værebros Park rummer dog også vigtige ressourcer: Der er mange familier, mange børn og mange gode kræfter arbejder allerede i området. Det er vigtigt at have for øje, at der findes mange beboere i Værebros Park der besidder vigtige ressourcer og at ønsket med denne helhedsplan også er at mobilisere dem, til at støtte de der har behovet. Her betragtes ressourcer som alt hvad du kan bidrage med til civilsamfundet, hvad end du organiserer en sy-café eller hjælper til med lektiehjælp.

Det er udviklingen for familier og børn i Værebros Park som denne helhedsplan sigter på at støtte op om. Med et præventivt sigte er målet, at få vendt de kedelige tendenser og udnyttet den værdifulde ressource som familier og børn udgør. Derudover er det et mål at skabe øget tryghed for alle områdets beboere, og gøre Værebros Park til et attraktivt sted at bo for familier.

Resumé

Forud for fastlæggelsen af indsatsområder er der udarbejdet en analyse, der på den ene side belyser Værebros Park ud fra socioøkonomiske faktorer og på den anden side kortlægger, hvad der allerede eksisterer af indsatser i boligafdelingen. Det er gjort for at identificere de mest åbenlyse sociale problemstillinger i Værebros Park, og for at sikre, at helhedsplanen ikke kommer til at konkurrere med allerede eksisterende indsatser.

På den baggrund er der i samarbejde med Landsbyggefondens og Gladsaxe Kommunes udvalgt tre overordnede indsatsområder, hvor de tilknyttede aktiviteter forventes at gøre mest gavn for beboerne. I erkendelse af at der allerede foregår mange indsatser af høj kvalitet, er denne helhedsplans rolle, at udfylde de huller som de eksisterende indsatser ikke kan dække. Det kan for eksempel være kommunale indsatser der dækker hele Gladsaxe Kommune, hvor helhedsplanens rolle bliver at finde, klargøre og vejlede eventuelle brugere fra Værebros Park i at bruge kommunens tilbud. Det kan også være aktivering af og støtte til unge, hvor en indsats i Værebros

Park har en anden nærhed end en kommunal indsats vil kunne opnå.

Indsatsområderne og aktiviteterne er

- **Børn, unge og familie**
  - Familieakademi
  - Bydelsmødre
  - Netværksgrupper
- **Uddannelse, beskæftigelse og erhverv**
  - Fædre for fremtiden
  - Lommepengeprojekt
  - "Lær-at-tackle"-kurser
  - Lektiehjælp for 14-20 årige
- **Beboernetværk, inddragelse og demokrati**
  - Understøttende aktiviteter
  - Værksted m.m.
  - Ungeråd

Måden hvorpå den boligsociale helhedsplan organiseres, sker som et resultat af, at der allerede foregår meget socialt arbejde i Værebros Park. Derfor etableres Værebros Park Sekretariatet der samler og koordinerer indsatserne for de allerede eksisterende parter, udover helhedsplanen. Derved undgås også konkurrerende indsatser.

Parterne er:

- Det strategiske udviklingsprojekt *Social Balance i Værebros Park*
- Værebros Rådgivning

Baggrund

Boligafdelingen Værebros Park ejes af Gladsaxe almennyttige Boligselskab (GAB) og er opført i 1967 som otte etagehuse i letbeton i hhv. fire og otte etager. Udover boligerne er der legepladser, boldbaner, klublokaler, selskabslokaler, aula, fællesvaskeri og butikcenter med bl.a. restaurant, pub, læge, tandlæge, frisør, bibliotek, sundhedsbutik og supermarked.

Værebros Parks område afgrænses geografisk af Ring 4 mod nord, Hillerød-motorvejen mod øst, Værebrosvej, Smørmosen og Fedtmosen mod syd og kommunegrænsen til Herlev mod vest.

Værebros Park skæres over af en blind vej, der løber fra syd til nord midt igennem området. Vest for vejen ligger et parcelhus- og villakvarter, der består af lave ejerboliger og øst for vejen ligger Værebros Park samt områdets skole, SFO, dagtilbud og en række øvrige tilbud. Bagsværd

Svømmehal er placeret lige i udkanten af området. Illustration 1 på næste side viser et luftfoto af området.

Illustration 1: Luftfoto af området Værebroy Park

Værebroy Park

Boligafdelingen består af 1.345 boliger med 2.942 beboere¹. Fordelingen er som følger:

Antal værelser	Antal boliger
1-værelses	205
2-værelses	333
3-værelses	320
4-værelses	417
5-værelses	70

Illustration 2: Fotos fra Værebroy Park

¹ Tallene i det følgende er fra Danmarks Statistik's 'Statistiske nøgletal på boligområder' rekvireret oktober 2015.

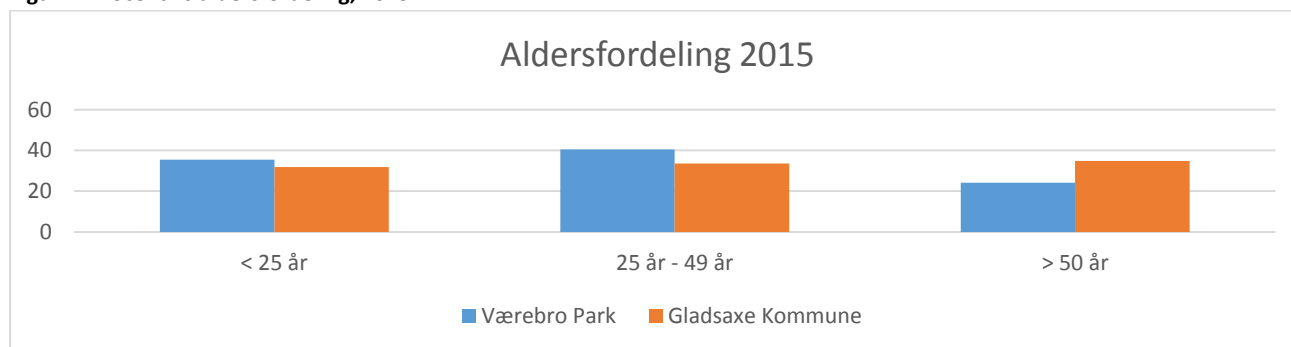

Demografi

Ultimo 2015 bor der i Værebros Park 2942 beboere, hvilket udgør 4,37 % af Gladsaxe Kommunes 67.347 borgere.

Aldersmæssigt adskiller beboersammensætningen sig ikke væsentligt fra kommunen som helhed. Der er dog marginalt flere beboere i Værebros Park i alderen 0 - 25 år og 25 - 49 år, og flere borgere over 50 år i Gladsaxe Kommune som helhed.

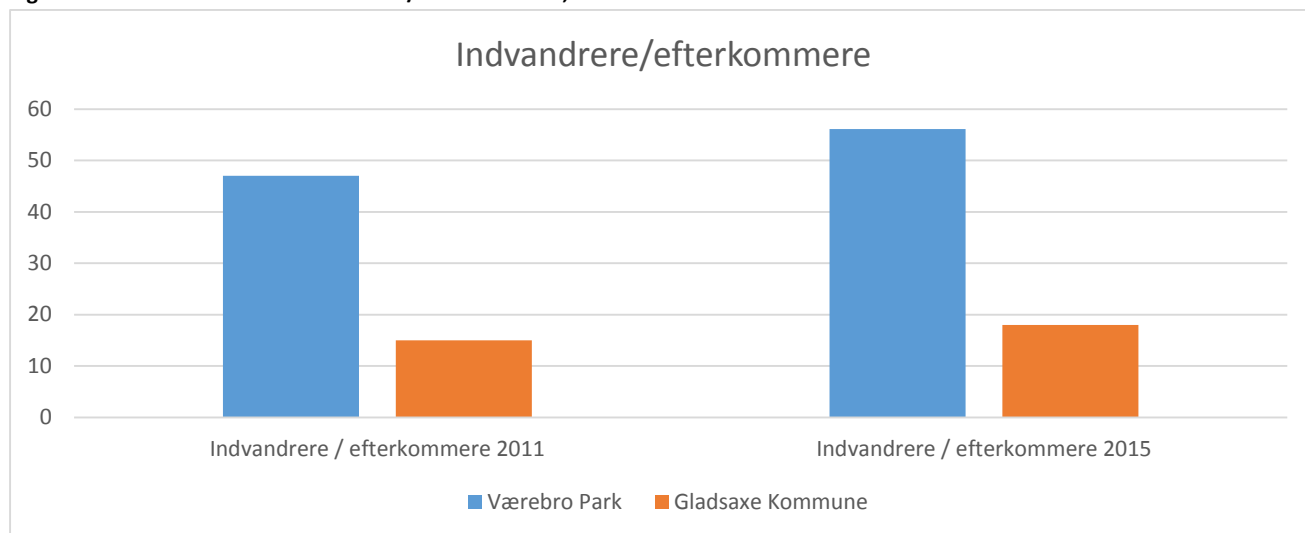
Figur 1: Procentvis aldersfordeling, 2015

Kilde: Danmarks Statistik, nøgletal, 2015

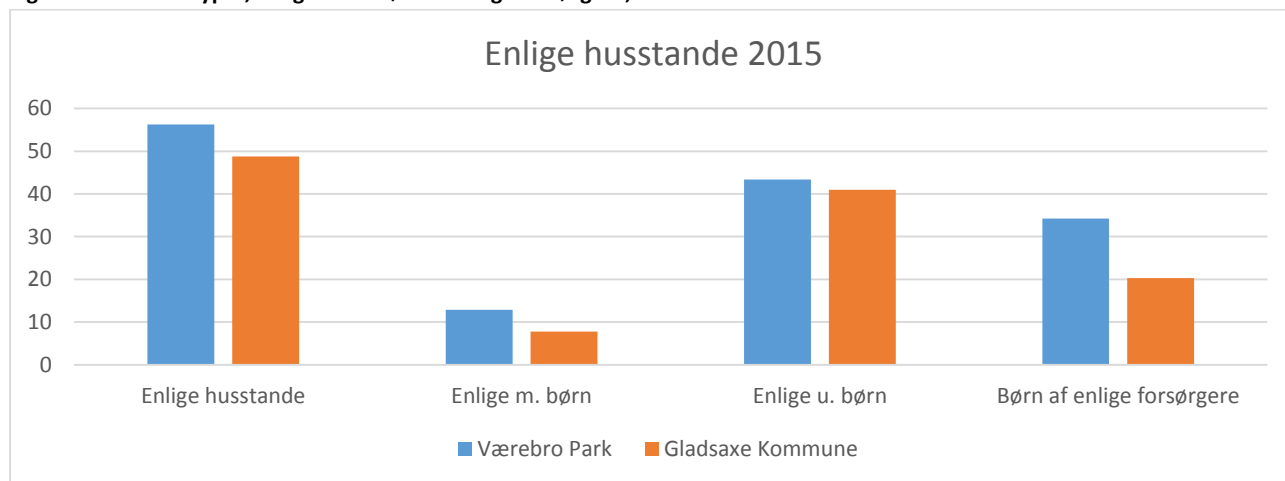
Beboernes demografiske profil adskiller sig på en række andre punkter fra Gladsaxe Kommune som helhed. Andelen af beboere, der er indvandrere eller efterkommere af indvandrere, er høj og fortsat stigende. I 2011 udgjorde andelen af indvandrere/efterkommere 47 % af beboerne i Værebros Park. Det tal er i 2015 steget til 56,1 %. I Gladsaxe Kommune som helhed er tallet markant lavere og er kun steget fra 15 % til 18 % i samme periode.

Figur 2: Procentvis andel af indvandrere/efterkommere, 2015

Kilde: Danmarks Statistik, nøgletal, 2015

Sammenlignet med Gladsaxe Kommune, er der i Værebros Park flere enlige, flere enlige med børn og flere enlige uden børn. Der er også markant flere børn af enlige forsørgere i Værebros Park end i Gladsaxe Kommune.

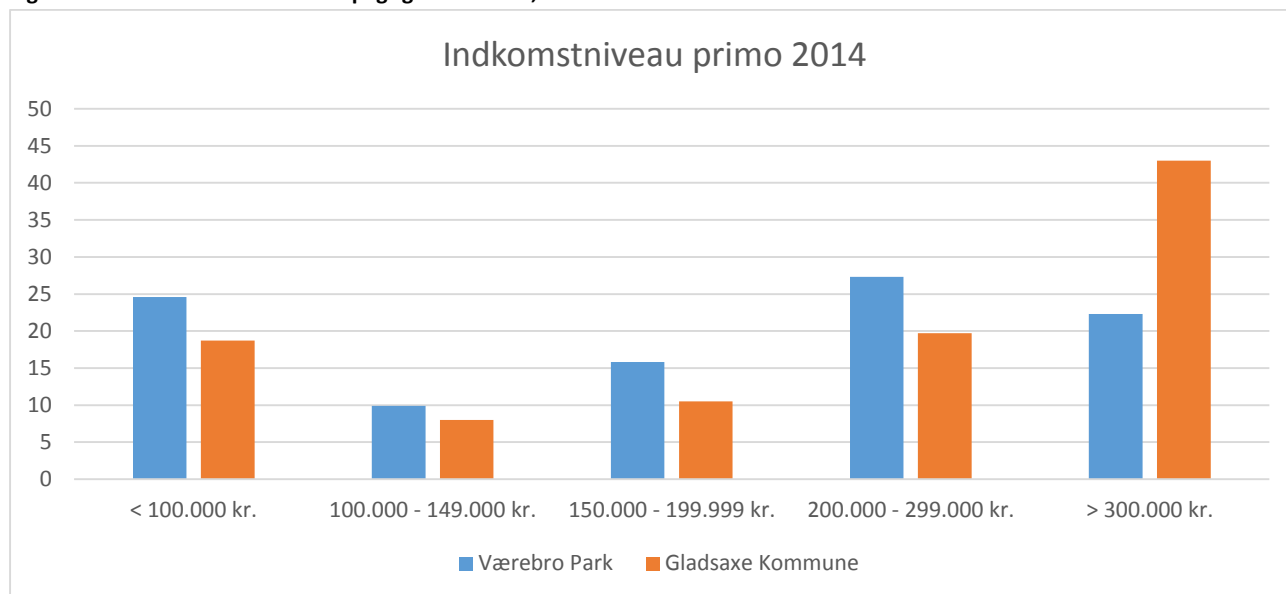
Figur 3: Husstandstyper, enlige samt børn af enlige forsørgere, 2015

Kilde: Danmarks Statistik, nøgletal, 2015

Ud over den demografiske skævhed er beboersammensætningen i Værebros Park også præget af social skævhed set i forhold til den sociale profil i kommunen som helhed. Beboerne i Værebros

Park er i mindre grad end kommunens øvrige borgere i beskæftigelse, de har lavere indkomster og er generelt dårligere uddannede.

Figur 4: Indkomstniveau for skattepligtige over 15 år, 2014.

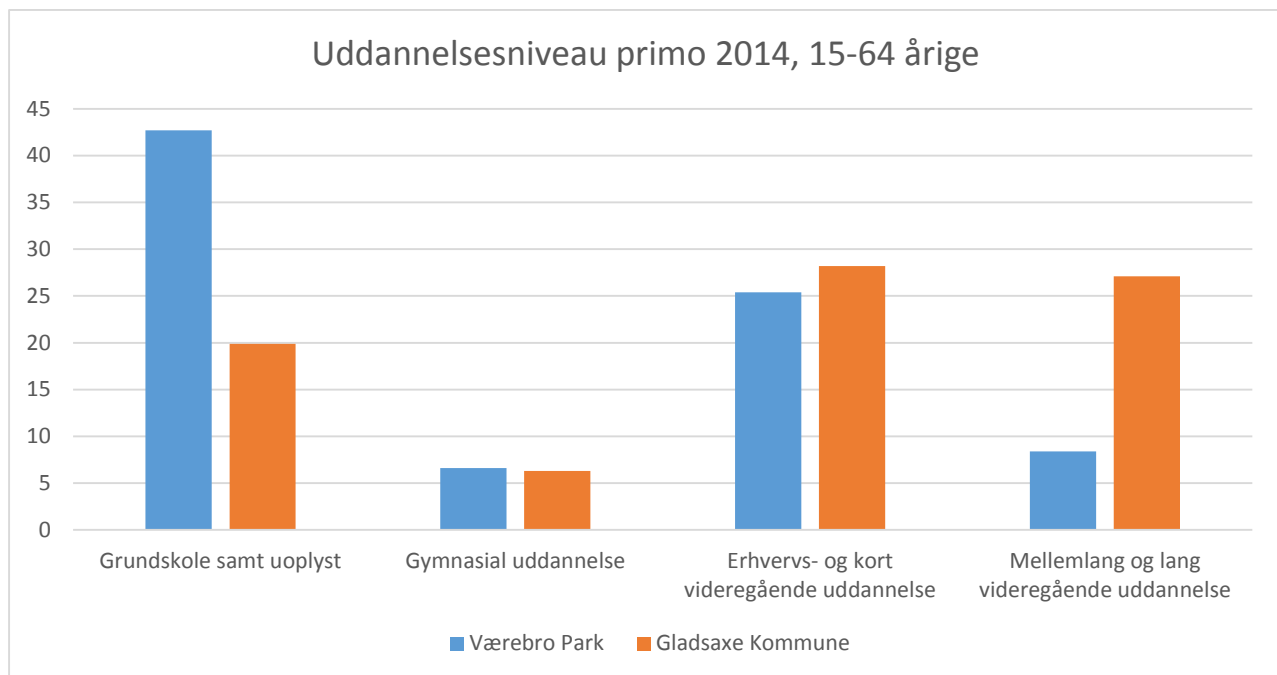

Kilde: Danmarks Statistik, nøgletal, 2015

Tabellen nedenfor viser, at der er forskel på uddannelsesniveauet mellem beboerne i Værebros Park og borgerne i Gladsaxe Kommune som helhed. Der er således en dobbelt så høj andel af de 15-64 årige i Værebros Park der har grundskole samt uoplyst uddannelse som højest fuldførte eller igangværende uddannelse. Hvad angår de gymnasiale uddannelser og erhvervs- og kort videregående uddannelse, er Værebros Park og kommunen nogenlunde på niveau. Når det kommer til mellemlang og lang videregående uddannelse ses den største forskel. Hvor det i Værebros Park er mindre end 10 % der har en sådan, er det i Gladsaxe Kommune som helhed mere end 25 %.

Figur 5: Uddannelsesniveau for personer over 15 år, 2014

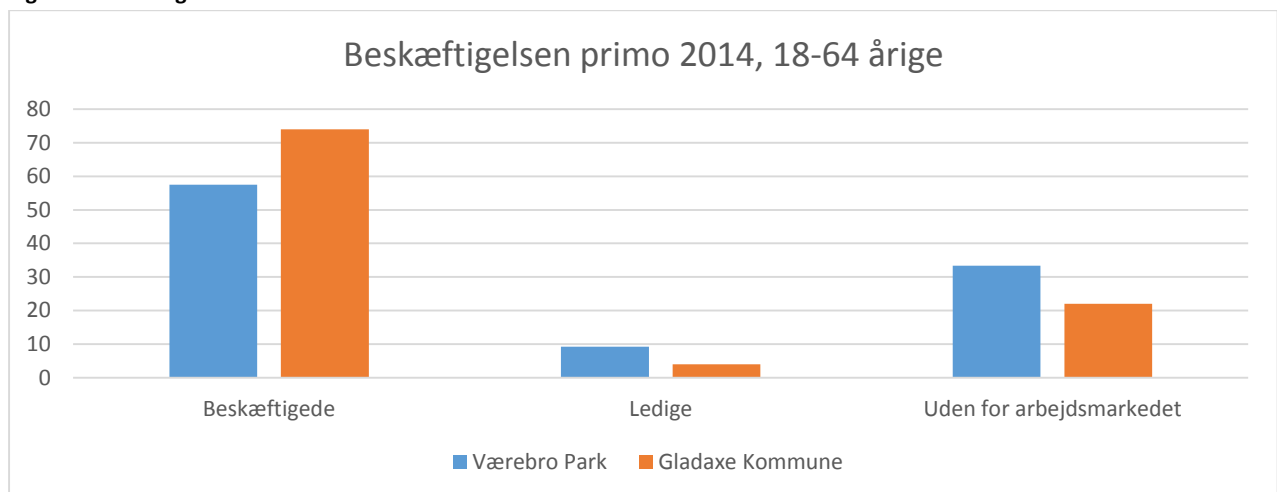

Kilde: Danmarks Statistik, nøgletal, 2015

Uddannelse og beskæftigelse går oftest hånd i hånd. Antallet af beskæftigede i Værebros Park udgjorde primo 2014 kun 57,5 % hvor den i kommunen som helhed udgjorde 74 %. Ligeledes er andelen af arbejdsløse i Værebros Park på 9,2 % mod 4 % i kommunen som helhed og der er også en markant højere andel uden for arbejdsmarkedet med 33,4 % mod 22 %.

Figur 6: Beskæftigelsen 2014

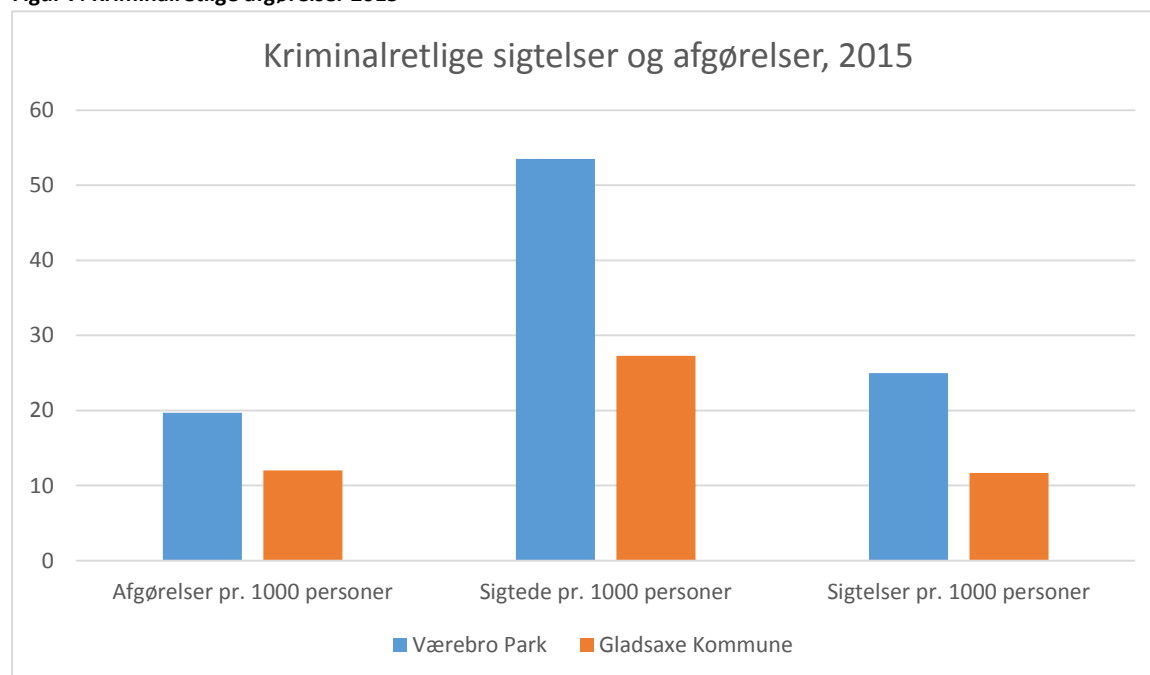

Kilde: Danmarks Statistik, nøgletal, 2015

Et emne der bruges til at definere hvorvidt et boligområde kan betegnes som udsat og som ofte er genstand for offentlig debat er graden af kriminalitet. Det øjebliksbillede for 2015 af beboerne over 15 år i Værebros Park, som de boligsociale nøgletal tager udgangspunkt i, måler på parametrene afgørelser, sigtede og egentlige sigtelser. Den juridiske afgrænsning er straffeloven,

våbenloven og loven om euforiserende stoffer. Her kan man konstatere, at tallene for beboerne i Værebros Park er næsten dobbelt så høje som i Gladsaxe Kommune som helhed.

Figur 7: Kriminalretlige afgørelser 2015

Afsæt for en boligsocial helhedsplan i Værebros Park

Helhedsplanen skal understøtte de aktiviteter og projekter, som allerede eksisterer i Værebros Park, herunder Værebros Rådgivningen, som blev etableret i 1980.

En helhedsplan for Værebros Park vil ikke starte fra bunden, idet boligområdet allerede danner ramme om ambitiøse visioner, tiltag og en bred vifte af aktører, der arbejder sammen for at gøre Værebros Park til et godt sted at bo og vokse op. Således er der etableret et samarbejde mellem Gladsaxe almennyttige Boligselskab, Gladsaxe Kommune og DAB, som er udmøntet i en partnerskabsaftale under overskriften: *Social Balance i Værebros Park*.

Den boligsociale helhedsplan vil derfor skulle supplere det eksisterende arbejde med en beboernær indsats og en række aktiviteter forankret i boligområdet. Den fysiske forankring bliver Værebros Parks beboerhus, der skal danne administrativ ramme for medarbejderne i helhedsplanen såvel som udgangspunkt for mange af aktiviteterne.

Det betyder, at en boligsocial helhedsplan i Værebros Park på nogle punkter er atypisk, og stiller krav til organiseringen. Konkret lægger vi med helhedsplanen op til at etablere en enstrengt organisering, der samler arbejdet med helhedsplanen, det strategiske udviklingsprojekt i partnerskabet og arbejdet i Værebros Rådgivning i én organisering, så områdets indsatser kan koordineres og effekten af de enkelte indsatser styrkes.

Organiseringen beskrives nærmere i helhedsplanens sidste afsnit.

Det er helhedsplanens styrke, at alle aktører i området, herunder beboere, boligselskab og kommune, har et ønske om i fællesskab at gøre en forskel for Værebros Park og om at tage ejerskab for aktiviteterne. Det betyder også, at beboerrepræsentanter, kommunale medarbejdere og andre aktører har været inddraget i idégenereringen af nærværende helhedsplan.

Det skal heller ikke undervurderes, at der i Værebros Park findes mange menneskelige ressourcer, både de der er organiseret i foreninger og de individer som har kræfter og overskud der venter på at blive sat i spil. Ønsket er at mobilisere foreninger såvel som individer, for derved at bryde isolation, og skabe mere deltagelse i civilsamfundet.

Eksisterende ressourcer og samarbejder

Der eksisterer allerede mange samarbejder med såvel interne som eksterne aktører i området. Heriblandt kan nævnes:

- Foreninger og klubber i bolig- og lokalområdet
- Engagerede beboere og frivillige kræfter

- Gladsaxe Kommune (fremskudte funktioner i Værebros Park, rådgivning, dagtilbud, skolen, sundhedsområdet, biblioteket, SSP m.fl.)
- Eksterne aktører (politi, FOF, Foreningen Nydansker, Falck m.fl.)

Partnerskabsprojektet Social Balance i Værebros Park

Værebros Park er i øjeblikket i gang med et gennemgribende tiltag, Social Balance i Værebros Park, der skal bidrage til et generelt løft af hele området. Projektet er struktureret ud fra en helhedstanke, hvorfor den omfatter tiltag både inden for naboskab og det civile samfund samt fysiske greb og sociale tiltag. Alt ud fra samme vision og målsætninger. Den overordnede vision for Social Balance i Værebros Park er, at **Værebros Park skal være et godt sted at bo, færdes og vokse op for alle.**

Projektet er et ambitiøst håndslag mellem DAB, GAB, afdelingsbestyrelsen i Værebros Park og Gladsaxe Kommune på, at alle vil arbejde sammen for at løfte området. Aftalen er nedfældet i en partnerskabsaftale².

I partnerskabsaftalen er nedsat tre spor: Naboskabsporet, det Sociale Spor og det Fysiske Spor. Sporene arbejder i fagområder, og der er repræsentanter fra alle fagområder samt beboer- og demokrater i dem alle. Således ønskes gennemsigtighed og sammenhæng opnået. Sporene arbejder selvstændigt, men en stor del af arbejdet i sporene går med at sikre, at de indsatser/aktiviteter, der søsættes i de enkelte spor, arbejder på tværs og bliver levende i de to andre spor. Et overblik over hvilke indsatser, der er igangsat i Social Balance i Værebros Park er vedlagt for således at bidrage til en forståelse for, hvorfor helhedsplanen rummer de foreslåede aktiviteter³.

De tre spor i Social Balance i Værebros Park og de tre indsatsområder er naturligvis koordineret, så de på en og samme tid ikke er konkurrerende og alligevel støtter op om hinanden. Det sociale spor er møntet på de sociale problemer, der i dag eksisterer i Værebros Park, og indsatsområderne 'Børn, unge og familie' og 'Uddannelse, beskæftigelse og erhverv'. Naboskabssporer er igangsætter på en række beboer- og brugerdrevne initiativer, samtidigt med at det styrker naboskabet og den fælles positive identitet i Værebros Park og områdets eksterne omdømme. Hermed lægger det op til indsatsområdet 'Beboernetværk, inddragelse og demokrati'. Det fysiske spor arbejder med tre større projekter: Et projekt der handler om at skabe liv på forpladsen ved det Værebros Parks center og beboerhus gennem brug af rummet. 'Loopet' der er en aktivitetssti og som skal forbedre gangforbindelsen mellem Værebros Park og det omkringliggende område. Og til sidst en lysstrategi, der ikke kun vha. fokus på lysætning søger at øge trygheden i Værebros

² Se bilag 1

³ Se bilag 2

Park, men også sigter på at *udvikle* en lampe fra Værebros Park og dermed bidrage til et positivt brand for boligafdelingen gennem kendskab til lampen.

Boligliv i Balance – et samarbejdsprojekt med Realdania og Vollsmose

Foruden Social Balance i Værebros Park er Værebros Park også deltagende i et andet projekt – Boligliv i Balance, som er et udviklingsprojekt Realdania gennemfører i Vollsmose samt Værebros Park⁴. Projektet sætter fokus på forstadens udsatte boligområder og indebærer kort fortalt, at tre hold rådgivere analyserer de to boligområder. Boligliv i Balance kan opfattes som et innovationsforløb, hvor en blanding af erfarne og friske øjne kigger fordomsfrit og nysgerrigt på to boligområder. Projektet skal konkret resultere i forslag til både værktøjer og metoder til arbejdet i de udvalgte boligområder, samt i anbefalinger af mere generel karakter i forhold til at forbedre vilkårene i udsatte boligområder. Boligliv i Balance løber frem til udgangen af 2015. Projektet afsluttes altså inden påbegyndelsen af helhedsplanen primo 2016.

Værebros Rådgivning

Værebros Rådgivning blev etableret i 1980 på baggrund af et allerede eksisterende distrikts-samarbejde. Formålet med rådgivningen er, at fungere som et socialt kontaktcenter for boligafdelingens beboere og ansatte. Rådgivningen udfører forebyggende, opsøgende og koordinerende arbejde for boligafdelingens beboere. Indsatsen er rettet mod såvel enkeltpersoner og familier som grupper af beboere. Formålet er at fungere som en forpost til den kommunale forvaltning.

Der er knyttet fem medarbejdere til rådgivningen. Alle er forankret i Gladsaxe Kommune. Værebros Park ydede et driftstilskud på kr. 720.000,- i 2014/15.

Rådgivningen er placeret centralt i Værebros Park og fungerer tillige som samlings- og mødested, hvilket er værdifuldt for både brugere og medarbejdere, fordi beboerne kan få en uformel snak med professionelle rådgivere og skabe netværk på tværs af aldersgrupper og etnicitet.

I forhold til nærværende helhedsplan spiller Værebros Rådgivning også en vigtig rolle, da den har kontakt til de socialt mest udsatte grupper i Værebros Park. Denne kontakt skal anvendes til at rekruttere brugere til helhedsplanens aktiviteter.

---

⁴ Læs mere om Boligliv i Balance på Realdanias hjemmeside <http://www.realdania.dk/samlet-projektliste/boligliv-i-balance-udsatte-boligomraader>

Vision og overordnede mål

Målet for denne helhedsplan er at sikre en helhedsorienteret indsats i arbejdet med udsatte børnefamilier. Med baggrund i erfaringerne fra Social Balance i Værebros Park har det vist sig, at kun én samlet koordineret indsats kan imødegå de udfordringer Værebros Park står med. Derfor er det vigtigt at fastslå, at de valgte indsatsområder hænger uløseligt sammen ligesom målgrupperne overlapper hinanden.

Vi vil med nærværende helhedsplan fokusere på 3 indsatsområder:

- Børn, unge og familie
- Uddannelse, beskæftigelse og erhverv
- Beboernetværk, inddragelse og demokrati

Overordnet vision

Målet med indsatsen i Værebros Park er, at boligområdet skal betragtes som et sted, hvor børn og unge har gode betingelser for deres opvækst, uddannelse og jobmuligheder, og hvor tryghed styrkes gennem spændende aktiviteter og tværkulturelle netværk. Med andre ord ønsker vi at iværksætte en helhedsplan, som understøtter Værebros Parks rolle som vejen til det gode liv ved at bidrage til at skabe tryghed og bryde negativ social arv.

Værdigrundlaget er beboerinddragelse og medejerskab, idet succeser bedst opnås ved, at beboerne tager ejerskab til aktiviteterne. Det er derfor essentielt, at helhedsplanens medarbejdere tager udgangspunkt i eksisterende ressourcer og arbejder anerkendende og medinddragende i arbejdet med helhedsplanen.

Visionen for helhedsplanen er: **At Værebros Park er en tryk ramme, som skaber de bedste livsbetingelser for børn og unge.**

Overordnede mål, succeskriterer og målemetode

Det er helhedsplanens overordnede mål at bidrage til, at beboersammensætningen stabiliseres, herunder at:

- At antallet af boligområdets skoleelever med højt fravær reduceres
- At andelen af boligområdets unge, der afslutter grundskolen med mindst karakteren 4 i dansk og matematik, øges
- At ledigheden for unge under 30 år nærmer sig niveauet for resten af Gladsaxe Kommune
- At der sker et fald i kriminalitetsraten (sigtelser, sigtede og afgørelser)
- At antallet af underretninger og anbringelser falder

Målemetode:

Der indhentes årligt Danmarks Statistiks 'Statistiske nøgletal på boligområder', hvor udviklingen monitoreres, og der foretages med hjælp fra Gladsaxe Kommune en nul-punkts måling primo 2016 angående skolefravær, skoleresultater, ungeledighed samt underretninger og anbringelse.

Målgruppe

Den primære målgruppe for nærværende helhedsplan er børn af udsatte familier i Værebros Park, herunder med særligt fokus på at påvirke børnenes fremtid positivt.

Områdets familier kan ikke beskrives som en homogen gruppe. Beboersammensætningen i Værebros Park rummer en stor grad af diversitet, og målgrupperne for indsatserne har komplekse udfordringer. Vi har valgt at zoome ind på udsatte familier med børn, da vi ønsker, at helhedsplanen bidrager til at give børn, unge og deres forældre en bedre mulighed for at opnå de nødvendige kvalifikationer og uddannelse til at komme ind på arbejdsmarkedet.

Helhedsplanen, som har et præventivt sigte, er desuden målrettet potentielle risikogrupper jf. WHO's forebyggelsestrekant. Denne målgruppe beskrives som "*de, der har brug for støtte*". Bemærk dog at helhedsplanen også rummer aktiviteter for den store almene gruppe af børn og unge, de som kan selv, idet denne indsats både skal bidrage til øget tryghed i området og til styrkelse af netværket mellem beboerne.

Den sekundære målgruppe er de øvrige beboere for hvem tryghed i boligområdet er afgørende for deres ønske om at bo i Værebros Park og dermed for sikringen af en blandet beboersammensætning. I denne målgruppe indgår også de beboere der besidder ressourcer af forskellig art, og som vi ønsker, gennem inddragelse i aktiviteterne som fx frivillige, skal bidrage til en positiv udvikling i Værebros Park.

Opgaveprofiler for medarbejderne

Værebros Park Sekretariatet kommer til at bestå af fire medarbejdere: en sekretariatschef og en boligsocial medarbejder for hvert af de tre indsatsområder.

Sekretariatschef

Sekretariatschefen har ansvaret for den daglige ledelse af helhedsplanen, og er ansat af Gladsaxe almennyttige Boligselskab og Gladsaxe Kommune i fællesskab. Ledelsesansvaret for sekretariatschefen er dog i Gladsaxe Kommune. Ansvarsområderne bliver

- Administrativt ansvar for den daglige drift af helhedsplanen
- Ledelsesansvar for de tre boligsociale medarbejdere, herunder afholdelse af MUS
- Fremdrift i indsatsområderne
- Årlig afrapportering til Landsbyggefonden i form af målopfyldelseskemaer og milepælsplaner

- Kommunikation med Gladsaxe Kommune og DAB
- Overholdelse af budgetter i aktiviteterne
- Årlig afrapportering til helhedsplanens bestyrelse om udviklingen i Værebros Park målt på socioøkonomiske faktorer (Danmarks Statistiks 'Statistiske nøgletal på boligområder')
- Ved helhedsplanens opstart at planlægge og gennemføre en tryghedsundersøgelse med fx interviews, spørgeskema og tryghedsvandring i Værebros Park.

Sekretariatschefen har en akademisk profil, og har erfaring med den almene boligsektor.

Boligsocial medarbejder - Børn, unge og familie

Medarbejderen har at gøre med de socialt mest udsatte målgrupper i helhedsplanen, hvorfor vedkommende bør have en pædagogisk profil. Derudover er erfaring med socialt arbejde og kendskab til psykologi nødvendigt.

Medarbejderen skal have forståelse for kulturelle forskelligheder, fx i arbejdet med isolerede kvinder og beboergrupper med mistro til det offentlige system.

På den ene side har medarbejderen ansvaret for at lokalisere og motivere brugere (udsatte familier og isolerede kvinder). På den anden side er der også et stort logistisk og koordinerende element i aktiviteterne, da det foregår i samarbejde med mange kommunale aktører.

Boligsocial medarbejder - Uddannelse, beskæftigelse og erhverv

Da indsatsområdet fokuserer på uddannelse og erhverv, bør medarbejderen have kendskab til skolesystemet og videregående uddannelser og have erfaring i at arbejde med offentlige instanser såsom jobcentre, jobmentorer osv.

Medarbejderen arbejder primært, men ikke eksklusivt, med unge drenge og voksne mænd. Drengene er i en udsat position ift. uddannelse og mændene er enten fædre til disse drenge, eller mænd der er i en truet position på arbejdsmarkedet.

En del af arbejdet foregår i samarbejde med eksterne aktører, fx Gladsaxe Kommunes jobcenter og ungeenhed, ejendomsfunktionen i Værebros Park, lokale virksomheder eller frivillige foreninger såsom Ungdommens Røde Kors. Derfor vil løbende udvikling og vedligeholdelse af disse netværk være en central arbejdsopgave. Derudover indeholder jobbet tilrettelæggelse af strukturerede forløb og opfølgning på brugerne herefter.

Boligsocial medarbejder - Beboernetværk, inddragelse og demokrati

Et af indsatsområdets fokuspunkter er den oplevede utryghed i Værebros Park, hvilket dels skyldes manglende kendskab mellem de forskellige kulturer der eksisterer i afdelingen, dels skyldes adfærden udøvet af de unge mænd når de opholder sig på gaden.

For at have kontakt med de unge mænd er en vis socialpædagogisk kapacitet nødvendig, og erfaring i at begå sig i ungdomsmiljøer ligeså. En løbende tæt kontakt med målgruppen er påkrævet, hvorfor der i praksis vil være meget relations arbejde forbundet med stillingen.

En anden vigtig opgave som medarbejderen skal håndtere er, at kunne identificere og skabe kontakt mellem de forskellige kulturer der eksisterer i Værebros Park. Her er kulturel finfølelse lige så vigtig som organisatoriske evner ifm. de arrangementer der skal nedbryde barriererne mellem beboergrupperne.

Børn, unge og familier

Problemkompleks

Mange familier i Værebros Park er velfungerende og indgår i mange netværk, såvel institutionaliserede som frivillige. Desværre findes også familier i Værebros Park, hvor forældrene ikke har mulighed for at deltage i deres børns skole- og fritidsliv. Det kan være hæmmende for børnenes trivsel og generelle udvikling.

Helhedsplanen fokuserer derfor på det faktum, at dårlige livsbetingelser i udsatte familier i mange tilfælde nedarves fra generation til generation – altså, den sociale arv. Da Værebros Park er et område med en høj koncentration af familier med svære livsbetingelser, ser vi en risiko for en forstærket effekt af disse, da miljøet omkring den enkelte familie i højere grad er socialt og økonomisk ressourcetsvagt end i resten af samfundet.

Faktorer, der kan afholde familier fra at bryde den negative arv, kan være socioøkonomiske, ligesom sproglige barrierer eller helbredsmæssige faktorer kan være afgørende.

Derfor oprettes som en af aktiviteterne, i samarbejde med Gladsaxe Kommune, en fremskudt tværfaglig rådgivningsindsats – Familieakademiet - for de mest udsatte familier. Udover egentlig familierådgivning skal Familieakademiet have en koordinerende og samlende funktion for aktiviteterne i dette indsatsområde.

Formål

Formålet med at gennemføre helhedsorienterede familieindsatser er på det korte sigt at medvirke til at øge forældrenes mulighed for deltagelse i deres børns liv. Således rykkes ved forældrenes rolle og ansvar for deres børns skolegang og derigennem på det længere sigt på deres børns fremtidsmuligheder. Gevinsten bliver, at Værebros Park i mindre grad danner rammen om negativ social arv. Derimod gives børn af udsatte familier bedre betingelser for at opnå uddannelse og fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Derfor vil dette indsatsområde rumme en række aktiviteter der styrker forældreansvar og kompetencer, så forældreinddragelsen understøttes. Aktiviteterne skal støtte og vejlede forældre i hvordan de kan tage ansvar for deres børns udvikling og uddannelse, samt hvordan de kan tackle nogle af de udfordringer, de måtte stå med som forældre.

Mål

Målet er at udvalgte familier i Værebros Park bliver i stand til at håndtere familielivets udfordringer, så forældreansvaret øges til gavn for børnenes fremtidige udviklingsmuligheder, herunder uddannelse.

Succeskriterier for indsatsområdet

Da indsatsområdet omhandler familier og deres evne til at håndtere familielivet, er det oplagt at måle på børnenes velvære. Gladsaxe Kommune har mulighed for at trække diverse registerdata på socialområdet, bl.a. underretninger vedr. børns trivsel og egentlige børnesager.

En underretning er et fagudtryk der bruges, når enten privat- eller fagpersoner har en bekymring om et barns trivsel med baggrund i en observation og fremsender denne skriftligt eller mundtligt til kommunen. Underretninger kan fx komme fra skole, dagtilbud, SFO, tandplejen, hospital/skadestue, praktiserende læge, psykiatrien, kvindecentre, fogedretten, andre kommuner (ved flytning) eller fra privatpersoner som fx familie, venner eller naboer.

Succeskriterium 1: Et faldende antal underretninger vedr. børn i Værebros Park, foretaget fra nulpunktsmåling i 2016. Dette som følge af generelt bedre kompetencer i familierne og deraf øget velfærd for børnene. Succeskriteriet måles årligt med samme interval som indledende måling.

Aktivitet 1 – Familieakademi

Problemkompleks	I Værebros Park er der mange velfungerende familier, der giver deres børn den støtte de har brug for i deres opvækst. Desværre er der også en gruppe af familier, der kæmper med sociale, økonomiske eller helbredsrelaterede problemstillinger, der kan risikere at gå ud over børnenes trivsel, udvikling og fremtidsmuligheder. En særligt udfordring i den forbindelse er, at Gladsaxe Kommune ofte først får kontakt til familierne, når problemerne antager en så voldsom karakter, at de kræver en massiv kommunal indsats. Formålet med Familieakademiet er at sikre, at der, <i>før</i> problemerne vokser familierne over hovedet, skabes en positiv og udviklende dialog med familierne. Familieakademiet skal dermed bidrage til at sikre, at flere familier i Værebros Park ikke senere får sociale problemer og at deres børn trives og lykkes med deres skolegang.
Målgruppe	Målgruppen for familieakademiet er sårbare familier i Værebros Park, der har brug for støtte for at undgå at havne i sociale problemer. Målgruppen skal findes ved at kigge på relevante risikofaktorer. Disse kan f.eks. være, at familien: - Er udfordret i forælderrollen - Har et svagt socialt netværk

	- Mangler indblik i og forståelse af den danske kultur - Har sproglige udfordringer - Er langtidsledige Da Familieakademiet er et forebyggende tilbud, indgår familier med væsentlige sociale problemstillinger ikke i målgruppen for tilbuddet. Disse familier indgår i stedet i den kommunale familierettede og sociale indsats. Der er ingen myndighed forbundet med Familieakademiet. Myndigheden ligger fortsat udelukkende hos Gladsaxe Kommunes Familieafdeling.
Mål	Målet med Familieakademiet er at sikre, at flest mulige familier i Værebros Park har et velfungerende familieliv og at forældrene er i stand til at støtte deres børn i deres opvækst – fagligt, socialt, sprogligt og kulturelt.
Succeskriterier 1. år	• 5 sårbare familier deltager i Familieakademiets tilbud i det første år
Indhold og praksis	Familieakademiet skal være en platform for vejledning, undervisning og støtte til forældre i, hvordan de kan håndtere børn og unge og de problemstillinger, der opstår i familielivet og hverdagen generelt. Familieakademiet vil bestå af både holdbaserede tilbud og individuelle tilbud inden for en række emner, såsom: - Forælderrollen og børns trivsel - Det gode familieliv - Forældresamarbejde med dagtilbud og skole - Dansk kultur, systemforståelse og demokrati - Beskæftigelse og selvforsørgelse - Foreningsliv og frivillighed - Dansk sprogundervisning - Modersmålsundervisning Både de holdbaserede og de individuelle tilbud oprettes med udgangspunkt i de behov, som de deltagende familier har. Familieakademiets tilbud skal fungere som ét forløb for en gruppe af familier. Der er altså ikke tale om sideløbende tilbud.

	For at sikre at Familieakademiets tilbud kommer de familier til gode, der vil have størst gavn af tilbuddet, skal familier visiteres til Familieakademiet. Visitation sker på baggrund af en række fastlagte kriterier, der skal sikre, at de familier, der visiteres, er en del af målgruppen. Visitationen vil skulle inddrage de førnævnte risikofaktorer samt snitfladerne mellem familier med svære problemer og familier, som har behov for en forebyggende indsats. Det er den boligsociale medarbejder der i dialog med Gladsaxe Kommunes forebyggelseskonsulent foretager selve visitationen, på baggrund af konkrete henvisninger fra: - Sundhedspleje - Dagtilbud - Skole - Fritids- og ungdomsklub - Ungeenhed - Jobcenter - Værebros Rådgivning - Beboere Det er essentielt for Familieakademiet, at familierne i Værebros Park ønsker at deltage i de relevante tilbud. Derfor afholdes der inden opstart en workshop, hvor de kommunale medarbejdere, der har med familierne at gøre, vil få et grundkursus i at rekruttere familier til tilbuddene. Det er den boligsociale medarbejders ansvar, at der foretages struktureret overlevering af viden fra forløb til forløb. Den boligsociale medarbejder bør udarbejde en formaliseret struktur herfor.
Estimeret tidsforbrug	15 timer ugentligt.
Samarbejdsrelationer	Familieakademiet trækker på en lang række samarbejdspartnere, der i større eller mindre udstrækning kan levere professionelle bidrag til Familieakademiets tilbud. Som samarbejdspartnere indgår som minimum:

	- Familie og Rådgivning i Gladsaxe Kommune - Værebros Rådgivning - Sundhedsplejen - Tandplejen - Skovbrynet Skole, herunder den sociale koordinator - Dagtilbuddene i Værebros Park - Foreningslivet - Familiebehandlere og familiekonsulenter - Jobcenter Gladsaxe - Ungeenheden i Gladsaxe Kommune
Ressourcer	Familieakademiet koordineres af den boligsociale helhedsplans medarbejdere, der er ansvarlig for kontakten til samarbejdspartnere og visiterede familier, oprettelsen af holdbaserede tilbud og individuelle forløb og den løbende facilitering og understøttelse af Familieakademiets tilbud. Selve undervisningen og vejledningen varetages af de ovenfor nævnte samarbejdspartnere, der stiller professionelle ressourcer til rådighed. Det kan eksempelvis være psykologer, sprog lærere, tale-/hørelærere, pædagoger, socialrådgivere, sundhedsformidlere, sundhedsplejesker, forebyggelseskonsulenter o.lign.
Forankring	Indsatsen forankres hos Gladsaxe Kommune, herunder Gladsaxe Kommunes forebyggelseskonsulent, der har den faglige indgang til kommunen. Det er ikke muligt at forankre aktiviteten hos beboere eller frivillige grundet aktivitetens faglige tyngde.
Fysisk ramme	Beboerhuset i Værebros Park som undervisningssted.

Aktivitet 2 - Bydelsmødre

Problemkompleks	Erfaringen fra de etablerede sociale tilbud i Værebros Park viser, at mange kvinder med etnisk minoritetsbaggrund lever isoleret og marginaliseret. Disse kvinder har svært ved at navigere i lokalsamfundet og mange har aldrig været på arbejdsmarkedet. Mange af kvinderne mangler også basal viden om sundhedsmæssige emner som kost, motion og søvn.

	Mange af kvinderne modtager henvendelser fra offentlige institutioner og fra boligselskabet, som de ikke ved, hvad de skal gøre ved og derfor undlader at handle på. Mere og mere kommunikation med det offentlige bliver digitaliseret og også her falder mange fra. Det kan fx føre til ubetalt gæld, manglede kontakt til deres børns skole/børnehave og i grelle tilfælde, udsættelse af lejemålet. Kvindernes danskundskaber er generelt ringe og forståelsen af rettigheder, muligheder og pligter er svag. Der er stort behov for råd og vejledning én-til-én på deres modersmål, og det ligger uden for både institutioners og boligselskabets muligheder. Kvinderne får derfor ikke den hjælp og støtte, de har behov for.
Målgruppe	Der er to målgrupper for aktiviteten. Den ene er de ressourcestærke kvinder i Værebros Park der inviteres til at uddanne sig til bydelsmødre. Den anden er de isolerede og marginaliserede kvinder som aktiviteten skal støtte. Det er kvinder som mangler viden og handlemuligheder i forhold til at skabe et godt liv for dem selv og deres familier.
Mål	Det overordnede formål er, at hjælpe isolerede kvinder med at bryde isolationen, så de får indflydelse på de livsvilkår, som har betydning for dem selv og deres families liv. Kvinderne skal kunne navigere i forhold til myndigheder, offentlige institutioner, boligselskabet m.m. Det er desuden målet at videreformidle helhedsplanens aktiviteter således at flere beboere deltager i de relevante tilbud.
Succeskriterier 1. år	• 10 kvinder uddannes bydelsmødre i det første år • De uddannede bydelsmødre skaber kontakt og yder støtte/vejledning til 20 af Værebros Parks udsatte kvinder i det første år
Indhold og praksis	Der iværksættes ét bydelsmødre forløb årligt. 10 bydelsmødre rekrutteres og gennemgår uddannelse på 14 undervisningsgange af tre timer. Bydelsmødrene uddannes til at hjælpe isolerede kvinder og familier og modtager derfor undervisning i bl.a. kommunikation med teenagere, børns udvikling, seksualitet, demokrati, sundhed og motion samt det kommunale system. Efter uddannelsesforløbet fungerer bydelsmødrene i Værebros Park, hvor de opsøger og taler med

	isolerede og marginaliserede kvinder, som de hjælper med at bryde isolationen. Den boligsociale helhedsplan tager kontakt til Bydelsmødrenes Landsorganisation og tilrettelægger uddannelsesforløbet, identificerer og rekrutterer relevante ressourcefulde lokale kvinder, faciliterer uddannelsesforløbet med planlægning og lokaler og bistår med faglig sparring. Bydelsmødrene skal desuden efter behov og ønske støtte op om helhedsplanens øvrige aktiviteter ved at formidle og rekruttere beboere til aktiviteterne således, at flest mulige beboere drager nytte og gavn af helhedsplanens aktiviteter. Det er ikke alle, der bemærker eller måske forstår indholdet i et opslag i opgangen. Mange har brug for en personlig opmuntring til at deltage i relevante aktiviteter. I tråd med dette skal bydelsmødrene naturligvis også guide og vejlede de udsatte familier i de øvrige lokale forenings- og fritidstilbud.
Estimeret tidsforbrug	7 timer ugentligt.
Samarbejdsrelationer	Bydelsmødrenes Landsorganisation er den primære samarbejdspartner. Derudover Jobcenter Gladsaxe, den sociale koordinator på Skovbrynet Skole, Sundhedsplejen, Sundhedsbutikken, Rådgivningen Værebros Park, biblioteket og Gladsaxe Kommunes frivillighedsteam og forebyggelsescenter.
Ressourcer	Helhedsplanens medarbejder faciliterer indsatsen. Uddannelsen sker i samarbejde med Bydelsmødrenes Landsorganisation.
Forankring	Forankring er ikke umiddelbart mulig, medmindre Gladsaxe Kommune har et ønske om at videreføre indsatsen.
Fysisk ramme	Beboerhuset i Værebros Park.

Aktivitet 3 - Netværksgrupper

Problemkompleks	Erfaringer viser, at der især blandt udsatte beboere er lille eller manglende forståelse for - og dermed tillid til - myndighederne. Samtidig har mange udsatte familier svært ved at finde ud af, hvor man kan henvende sig i forhold til bl.a. børneopdragelse, bekymringer for sit barn, skolegang m.m. Erfaringerne viser også, at selvom familierne kender til kommunale tilbud, er der ringe tilslutning.
Målgruppe	Udsatte familier i Værebros Park med få netværk og få sociale relationer.
Mål	• At stimulere netværksdannelsen i området • At give familierne indblik i de boligsociale og lokale kommunale aktiviteter og tilbud • At udsatte familier får mulighed for kompetenceløft • At øge trygheden gennem bedre kendskab beboerne imellem
Succeskriterier 1. år	• At 40 beboere deltager i netværksgrupperne • Etablering af 8 netværksgrupper • At 80 % af de deltagende i netværksgrupperne mener, at de er blevet beriget i forhold til deres familie- og fritidsliv
Indhold og praksis	Netværksgrupperne skal indgå som en del af tilbuddene i beboerhuset i Værebros Park som derfor danner den fysiske ramme om aktiviteten. Netværksgrupperne har til formål at tilbyde udsatte beboere et netværksforum i boligafdelingen, hvor de kan erfaringsudveksle og tilegne sig kompetencer. Netværksgrupperne skal opstå efter beboernes ønsker og behov hvorfor den vil blive ændret løbende. Dog ved vi på nuværende tidspunkt, at der er et udtalt ønske om blandt andet danskundervisning for etniske kvinder samt danskundervisning for etniske kvinder på barsel (hvor de må tage deres barn med). Ligeledes er der gode erfaringer med far/barn hold. Netværksgrupperne er bygget op omkring fællesskab og socialt samvær, hvor temaerne er vedkommende – eksempelvis oplysning og vejledning til myndigheder, undervisning i sprog og kultur, sundhedsfremmende oplysning, debat om børneopdragelse, familieliv, skolegang og lignende.

	Medhørende til netværksgrupperne er også at guide til etablerede foreninger i nærområdet, eksempelvis Værebros Boldklub. Rekruttering foretages af den boligsociale medarbejder. Den boligsociale medarbejder har ansvaret for kontakten til samarbejdspartnerne (se Samarbejdsrelationer) og for enten at koordinere afholdelsen af netværksgrupper eller instruere samarbejdspartneren i det. Konkret vil det foregå som samtalegrupper eller som decideret undervisning med fastlagte mødetidspunkter og deltagerlister. Den boligsociale medarbejder har ansvaret for at undersøge hvilke ønsker til og behov for netværksgrupper der er i Værebros Park, og dernæst koordinere aktiviteten med samarbejdspartnere. Visitationen til aktiviteten sker i tæt sammenhæng med visitationen til Familieakademiet og Bydelsmødre og aktiviteterne under uddannelse, beskæftigelse og erhverv. Det gøres for at sikre, at de samme borgere ikke visiteres til alle tilbuddene. Den tætte synergi mellem Familieakademiet og netværksgrupperne dyrkes dog, så netværksgrupperne får karakter af et efterværn for de familier, der efter Familieakademiet fortsat har brug for støtte til at have et netværk.
Estimeret tidsforbrug	15 timer ugentligt.
Samarbejdsrelationer	FOF, Ungdommens Røde Kors, biblioteket, Sundhedsbutikken.
Ressourcer	Helhedsplanens medarbejder faciliterer indsatsen med inddragelse af FOF, Ungdommens Røde Kors, biblioteket, Sundhedsbutikken, Værebros Rådgivning, Gladsaxe Kommunes fagpersoner ift. råd og vejledning.
Forankring	Forankring er ikke umiddelbart mulig.
Fysisk ramme	Beboerhuset i Værebros Park.

Uddannelse, beskæftigelse og erhverv

Problemkompleks

I Værebros Park bor mange mennesker i den arbejdsdygtige alder, og mange der snart indtræder i denne alder. Faktorer såsom sprog, traditioner, manglende viden og vejledning om arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, kan dog forhindre disse mennesker i at udnytte deres potentiale optimalt. Det har negative konsekvenser for samfundet og for individet.

Når det kommer til uddannelse og beskæftigelse, har problemkomplekset i Værebros Park flere facetter. Dels er der i mange familier ikke tradition for at uddanne sig, hvilket resulterer i manglende opbakning til uddannelse hjemmefra, dels kan der være urealistiske forventninger til valg og gennemførelse af uddannelse, det være sig hos forældrene eller børnene. I tillæg til dette har mange unge svært ved at skaffe sig et fritidsjob, hvilket afholder dem fra at optjene vigtige erfaringer om hvordan man gebærder sig i en jobsituation. For de voksnes vedkommende, har et stort antal beboere lidelser af forskellig karakter der enten truer med at udelukke dem fra arbejdsmarkedet eller forhindrer dem i at træde ind derpå.

Der skal bemærkes, at der allerede foregår indsatser i Værebros Park for at støtte op om de der kan og vil uddanne sig og arbejde. Gladsaxe Kommune har iværksat både frivillig og professionel mentorstøtte i folkeskolen og i kommunens ungeenhed. Desuden er der etableret virksomhedsnetværk i samarbejde med Foreningen Nydansker med henblik på at skaffe fritidsjob og lærepladser til de unge.

Formål

Formålet med dette indsatsområde er at styrke unge i Værebros Park i at gennemføre folkeskole og gymnasial uddannelse, at vælge en erhvervsuddannelse og at få tidlig tilknytning til arbejdsmarkedet. Derudover tilbydes voksne beboere forskellige støtte til at bevare deres tilknytning eller at overkomme de forhindringer de oplever for at adgang til arbejdsmarkedet. Ved at rette fokus på de voksnes tilknytning til arbejdsmarkedet vises vejen til selvstændig forsørgelse for den kommende generation.

Mål

Gennem kurser, vejledning og aktiviteter, at støtte Værebros Parks beboere til at komme i uddannelse eller beskæftigelse. På kort sigt er målet, at børnene sikres en uddannelse og at

forældregenerationen kommer tættere på eller bevarer tilknytningen til arbejdsmarkedet, for herigennem at være rollemodeller for deres børn. Det skal på længere sigt også støtte børnenes involvering på og interesse for at deltage på arbejdsmarkedet.

Succeskriterier for indsatsområdet

Indsatsområdet omhandler uddannelse og erhverv, hvorfor det er oplagt at måle på uddannelsesgrad, og set i forhold til indsatserne, med særligt fokus på erhvervsuddannelser. Derudover måles på tilknytning til arbejdsmarkedet blandt Værebros beboere.

Vi har valgt at anvende Danmarks Statistiks 'Statistiske Nøgletal på Boligområder' til måling af de overordnede succeskriterier mht. tilknytning til arbejdsmarkedet. Disse tal er kun tilgængelige med et års forsinkelse, hvilket dog ikke er et problem i denne sammenhæng, da det første datatræk (datatræk i 2016, gældende 2015) vil angive en nulpunktsmåling ift. de parametre som vi vælger ud. Derudover anvender vi Gladsaxe Kommunes mulighed for at trække data på erhvervsskoletilmelding baseret på adresser.

Succeskriterium 1: Antallet af unge i Værebros Park *påbegyndt* forløb på erhvervsuddannelse foretaget fra nulpunktsmåling i 2016. Succeskriteriet måles årligt med samme interval som indledende måling.

Aktivitet 1 – Fædre for Fremtiden

Problemkompleks	Det er primært drengene, som har udfordringer i forhold til valg af ungdomsuddannelse. De fleste af pigerne har målrettede planer for deres uddannelse. Mange unge kommer fra hjem uden uddannelsestradition og der er ofte ikke overensstemmelse mellem forældrenes krav til deres børns valg af uddannelse samt barnets reelle kompetencer. Dette er særligt gældende for familier med anden etnisk baggrund. Nogle af drengene har kompetencer som matcher en erhvervsuddannelse, men mange drenge med anden etnisk baggrund møder modstand hjemmefra, når de ønsker en erhvervsuddannelse. Dette skyldes, at mange etniske forældre ikke har et godt nok kendskab til den danske uddannelseskultur samt kravene på de videregående uddannelse.

	Ydermere er det velkendt, at de erhvervsfaglige uddannelser ikke er prestigefyldte og velansete blandt en del forældre med anden etnisk baggrund. Det er særligt fædre i hjemmet, som ønsker, at deres børn vælger videregående uddannelser – dette til trods for at drengenes karakterblad indikerer, at det vil være umuligt at blive optaget på- og ikke mindst gennemføre – en videregående uddannelse. Sammenfattende betyder ovenstående, at mange unge efter endt folkeskole ikke starter på- eller gennemfører en erhvervsuddannelse.
Målgruppe	Fædre til drenge i 7. – 9. klasse
Mål	At understøtte de unge i deres valg af en erhvervsuddannelse
Succeskriterier 1. år	• 10 fædre deltager i aktiviteten • At der afholdes 8 kurser/arrangementer for fædre årligt • At der til kurserne/arrangementer deltager minimum 8 fædre
Indhold og praksis	I samarbejde med Skovbrynet Skoles sociale koordinator inviteres fædre i 7. – 9. klasse til <i>Fædre For Fremtiden</i>. "Fædre For Fremtiden" er inspireret af konceptet fra <i>Bydelsmødre</i>. Formålet er altså at oplyse og vejlede fædre, så de bedst muligt kan støtte deres børn. Aktiviteten består, til at begynde med, i at gå i dialog med fædre – såvel individuelt som i plenum. Fædre inviteres til forskellige kurser og arrangementer som alle har til formål at oplyse fædre i uddannelsessystemet samt at skabe en fælles dialog blandt fædre om hvorvidt de bør – og hernæst kan – bakke op om deres børns valg af en erhvervsuddannelse. Kurserne og arrangementerne planlægges i samarbejde med Skovbrynet Skole og ungeenheden, men eksempler herpå kunne være: • Krav på ungdomsuddannelserne? • Hvilke erhvervsuddannelser findes der? • Mød en tømrer og stil ham spørgsmål • Mulige arbejdsområder efter uddannelse • Kurser som far kan bruge i eget arbejdsliv

	Der er også mulighed for, at fædre, som selv står uden for arbejdsmarkedet, kan komme i virksomhedspraktik og derved opleve erhvervsfagene på tæt hold.
Estimeret tidsforbrug	13 timer ugentligt.
Samarbejdsrelationer	Værebros Rådgivning, den sociale koordinator for Skovbrynet Skole, Skovbrynet Skole, Ungeenheden i Gladsaxe Kommune, Jobcenter Gladsaxe, FOF, det lokale erhvervsliv m.fl.
Ressourcer	Aktiviteten koordineres og faciliteres af den boligsociale medarbejder.
Forankring	Forankring er ikke umiddelbart mulig.
Fysisk ramme	Beboerhuset i Værebros Park.

Aktivitet 2 – Lommepenge- og fritidsjobprojekt

Problemkompleks	Mange unge i Værebros Park går gennem deres ungdomsliv uden at have haft tilknytning til arbejdsmarkedet i form af et fritidsjob. Det betyder, at disse unge mennesker ikke får den erfaring, som jævnaldrende unge får, og det kan stille dem i en ringere position, når de som voksne for alvor skal ud på arbejdsmarkedet. Det er almindelig anerkendt viden, at tidlig erfaring med beskæftigelse kan give værdifulde referencer som kan bruges senere i livet. Det kan være helt basal viden om, at man skal møde til tiden og overholde aftaler og hvordan man omgås kolleger og kunder, samt følelsen af at tjene sine egne penge og uafhængighed. Fritidsjobs og lommepengejobs kan bidrage med disse erfaringer. Derudover er der særligt mellem ejendomsfunktionærerne og de unge mænd i Værebros Park, risiko for stereotype og negative opfattelser af hinanden. Det er et problem som lommepengeprojekter, hvor unge ansættes lokalt i Værebros Park, kan være med til at nedbryde.
Målgruppe	Unge i alderen 12-15 (lommepengejobs) og 15-18 år (fritidsjobs) fra Værebros Park, der ikke har et lommepenge- eller fritidsjob.

Mål	At få ansat boligafdelingens unge i alderen 12-15 år til, med ejendomsfunktionærernes instruktion, at løse praktiske arbejdsopgaver i Værebros Park. At skabe fritidsjob til boligafdelingens 15-18 årige, så de får erhvervserfaring.
Succeskriterier 1. år	• 10 unge i alderen 12-15 år får lommepengejob • 10 unge i alderen 15-18 år får fritidsjob
Indhold og praksis	Den boligsociale medarbejder har kontakt til ejendomsfunktionen og de unge i Værebros Park. Den boligsociale medarbejder har ansvaret for udvælgelse og opfølgning på de unge, samt administrative opgaver ifm. aktiviteten, herunder at skabe kontakt til det lokale erhvervsliv. Ejendomsfunktionen i Værebros Park definerer arbejdsopgaver der med simpel instruktion kan løses af Værebros Parks unge. Det kan fx være renholdelse af området eller medhjælp til arrangementer. Der arbejdes endvidere for at udbrede ordningen til andre boligafdelinger og/eller til de private. Arbejdet aflønnes på timebasis af Værebros Park eller efter nærmere aftale af den boligsociale helhedsplan. Der eksisterer allerede en kommunal virksomhedsrettet indsats, der har til formål at etablere aftaler med lokale virksomheder med henblik på at skabe fritids- og studiejobs til unge i bl.a. Værebros Park. Fritidsjobindsatsen i den boligsociale helhedsplan vil blive afviklet i tæt samarbejde med denne kommunale indsats og vil have fokus på yderligere at udbygge mulighederne for at skabe fritidsjobs til områdets unge. Lommepengejobs henvender sig til de 12-15 årige og aflønnes med 30-40 kr. i timen, mens fritidsjobs er rettet mod de 15-18 årige og her afhænger lønnen af hvad arbejdsgiver er villig til at betale. Den boligsociale helhedsplan har mulighed for at medfinansiere lønnen.
Estimeret tidsforbrug	5 timer ugentligt
Samarbejdsrelationer	Samarbejdet ift. lommepengejobs er primært med ejendomsfunktionen omkring drifts- og renholdelsesopgaver, sekundært med øvrige klubber og foreninger der skal have assistance til praktiske opgaver. Ift. fritidsjobs er den primære samarbejdsrelation det lokale erhvervsliv. Derudover samarbejde med

	den sociale koordinator på Skovbrynet Skole for at skabe kontakt til målgruppen.
Ressourcer	Helhedsplanens medarbejder er ansvarlig for koordinering af indsatsen. Samarbejdet rettes mod ejendomsfunktionen i Værebros Park og det lokale erhvervsliv.
Forankring	Forankring kan muligvis ske, hvis Gladsaxe Kommune ønsker at videreføre indsatsen som en del af den kommunale virksomhedsrettede indsats.
Fysisk ramme	Lommepengejobs: Alle fællesarealer i Værebros Park. Fritidsjobs: Virksomheder i lokalområdet.

Aktivitet 3 – "Lær-at-tackle"-kurser

Problemkompleks	I landets udsatte boligområder lever mange voksne med lidelser der enten afholder dem fra at tage et arbejde eller risikerer at tvinge dem væk fra arbejdsmarkedet. Det kan være lidelser som angst, depression, søvnbesvær, KOL, overvægt, diabetes, gigt o.a. Lær at tackle er kurser er udviklet på University of Stanford. Kurserne giver beboerne inspiration til at tackle de bekymringer og problemer, som følger med kronisk sygdom. I et netværk af andre med lignende udfordringer og med et uddannet korps af frivillige mentorer, gives der støtte og konkrete redskaber til at kunne håndtere hverdagen og deres jobsituation. På kurset arbejdes der med at håndtere symptomer der opleves i hverdagen når træthed, smerter og vrede fylder en stor del af tilværelsen.
Målgruppe	Voksne (18+) der enten ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet eller som er i risikogruppen for at miste deres arbejde af helbreds-mæssige årsager.
Mål	At styrke voksne med kroniske sygdomme til at kunne komme ind på eller tilbage på arbejdsmarkedet.
Succeskriterier 1. år	• At 2 beboere fra målgruppen uddannes til mentorer • At 8 beboere årligt deltager i et kursus.
Indhold og praksis	Efter at have defineret de sundhedsmæssige problemstillinger der eksisterer i Værebros Park, tilbydes kurser , og så skal deltagerne lokaliseres og tilmeldes. Visitationen bør foretages af Jobcentret, der kender målgruppen og kan sikre, at der ikke opstår konflikt mellem aktiviteten og de krav Jobcentret stiller til de ledige. På selve kurset undervises i hvad man selv kan gøre ved sin lidelse, hvilke tilbud kommunen har og hvordan man kommer i kontakt med dem, samt om de helbreds-mæssige fordele ved at reagere på sin helbreds-mæssige situation. Til forskel fra fx traditionelle selvhjælpsgrupper, er Lær at tackle kurserne praktiske kurser, hvor kursisterne trænes i fremadrettet at

	anvende en række konkrete værktøjer, som støtter op om den enkeltes evne til at finde balancerede og helhedsorienterede løsninger, som tager udgangspunkt i den enkeltes arbejdsevne. På kurset arbejdes med emner som sund kost, træning, netværk, arbejdsidentitet og formulering af egne handleplaner. Projektet lægger sig i kølvandet på det forsøgsprojekt som gennemføres i samarbejde mellem BL og Komiteen for Sundhedsoplysning.
Estimeret tidsforbrug	14 timer ugentligt.
Samarbejdsrelationer	Forebyggelsescentret og Jobcentret (Gladsaxe Kommune), Værebros Parks Sundhedsbutik, Værebros Rådgivningen.
Ressourcer	Forebyggelsescentret og Jobcentret (Gladsaxe Kommune), Værebros Parks Sundhedsbutik, Værebros Rådgivningen.
Forankring	Forankring er ikke umiddelbart mulig.
Fysisk ramme	Beboerhuset i Værebros Park.

Aktivitet 4 – Lektiehjælp for 14-20 årige

Problemkompleks	I udsatte boligområder er der mange familier, hvor uddannelsesgraden er beskeden og der ikke er tradition for at tage en uddannelse. Lektiehjælpscafeer har i mange boligsociale projekter forsøgt at råde bod på dette, men de henvender sig primært til børn i folkeskolens yngre klasser. I Værebros Park er det konstateret, at der er et behov for også at støtte børn i folkeskolens ældste klasser og unge på erhvervs- og gymnasiale uddannelser.
Målgruppe	Unge fra Værebros Park i alderen 14-20 år der har brug for faglig støtte til at lave lektier på folkeskole-, gymnasie- eller erhvervsskoleniveau.
Mål	At styrke fagligheden blandt målgruppen, og derved mindske risikoen for at de ikke afslutter deres uddannelse eller øge muligheden for at de lever op til adgangskravene på gymnasiale og videregående uddannelser.

Succeskriterier 1. år	• Oprettelse af 1 lektiecafe for folkeskoleelever fra 7.-9. klasse, 1 lektiecafe for elever på EUD-niveau og 1 lektiecafe for elever på gymnasialt niveau. • 5 elever fast tilknyttet hver lektiecafe.
Indhold og praksis	Den boligsociale medarbejder vil, i samarbejde med kommunens ungementorer, den lokale folkeskole og Værebros Rådgivning, identificere og skabe kontakt til elever der har brug for faglig støtte i deres uddannelse. Der vil på faste tidspunkter blive afholdt lektiecafe, hvor eleverne kan få støtte til lektier og hvor der er adgang til IT-faciliteter. Røde Kors og lokale frivillige med boglige ressourcer, vil evt. blive tilknyttet som assistenter.
Estimeret tidsforbrug	5 timer ugentligt.
Samarbejdsrelationer	Den lokale folkeskole, Ungdommens Røde Kors, lokale frivillige, uddannelsesinstitutioner og UU Nord
Ressourcer	Værebros Rådgivning, Røde Kors, lokale frivillige
Forankring	Forankring er ikke umiddelbart mulig.
Fysisk ramme	Beboerhuset i Værebros Park.

Beboernetværk, inddragelse og demokrati

Problemkompleks

I Værebros Park, er kendskabet til hinanden, beboergrupperne imellem begrænset. Det manglende kendskab går både på tværs af adresser, aldersgrupper og etnicitet. Manglende kendskab mellem mennesker fører ofte til stereotype opfattelser af hinanden og utryghed over mangfoldigheden⁵. Dette besværliggør inklusion i fællesskabet af samfundets mere marginaliserede grupper. Modsat positivt fordrer det tryghed, når man kan hilse på hinanden uden for opgangen, når man genkender ansigter fra fælles aktiviteter eller foreninger, og når alle grupper føler, at de kan og har lyst til at deltage i de fællesskaber, der eksisterer i Værebros Park.

Da Værebros Park er et stort alment boligområde, betyder det også, at der er potentiale for et stærkt beboerdemokrati og et bredt favnende foreningsliv. Både beboerdemokrati og foreningsliv er baseret på frivillighed og universel adgang for voksne beboere. Realiteten er dog, at mange beboere vælger ikke at involvere sig, da beboerdemokratiet kan være ganske ressourcekrævende og da de eksisterende foreninger er baseret på snævre interessefællesskaber.

⁵ Udgangspunkt tages i tryghedsundersøgelse der udarbejdes ved helhedsplanens opstart.

Beboerdemokratiet i Værebros Park har en lang og stærk tradition, men er i disse år også mere udfordret end tidligere. Beboerdemokratiet kæmper for at inkludere alle beboergrupper samtidigt med, at der har været tegn på antidemokratiske kræfter i boligafdelingen.

Foreningerne har også en lang tradition og er vigtige for livet i området. De er dog ikke videre synlige, og kan for en gruppe af beboere virke som lukkede fællesskaber. For den brede gruppe af beboere, er det derfor vigtigt, at der gøres en indsats, så også de kan benytte sig af disse ressourcer, deltage i aktiviteter med deres naboer og skabe sig et netværk.

Formål

Formålet med dette indsatsområde er, at støtte mulighederne for fællesskab og demokrati i Værebros Park. Inklusion og samvær kan for den enkelte beboer bryde isolation, give erfaringer og netværk, og tilmed betyde en øget oplevet tryghed i boligområdet.

Det gøres ved at understøtte en bred palet af aktiviteter og arrangementer som for eksempel kurser, tema-aftener, workshops og etablering af værksteder.

Mål

Målet er derfor, at beboerne involveres i beboerdemokrati og fritidsliv, med socialt kompetenceløft og øget oplevelse af tryghed til følge.

Succeskriterier for indsatsområdet

I forhold til måling af succes for indsatsområdet, kan det være problematisk at kvantificere emner som fællesskab og tryghed. Som det står beskrevet ovenfor, har vi valgt at sidestille begrebet fællesskab med deltagelse i foreninger, klubber og arrangementer, hvilket giver os mulighed for et målbart succeskriterium. Trygheden har vi valgt at gøre målbar ved afdelingens udgifter til hæværk og antallet af politianmeldelser indgivet herom. Erfaringer viser, at der ved brug af politianmeldelser som parameter, ofte er et stort mørketal i kraft af de der ikke ønsker eller tør anmelde en forbrydelse. Vi mener dog stadigvæk at kunne forsvare brugen heraf, da det er ejendomskontoret der står for politianmeldelsen og ikke privatpersoner.

Succeskriterium 1: En stigning i antallet af medlemmer, brugere og deltagere i foreninger, i klubber og ved arrangementer i Værebros Park, foretaget fra nulpunktsmåling i 2016.

Succeskriteriet måles årligt med samme interval som indledende måling.

Succeskriterium 2: Et fald i Værebros Parks udgifter til hæværk og antallet af politianmeldelser indgivet herom, foretaget fra nulpunktsmåling i 2016. Succeskriteriet måles årligt med samme interval som indledende måling.

Aktivitet 1 – Understøttende aktiviteter

Problemkompleks	En stor del af Værebros beboere er ikke engageret i hverken beboerdemokrati eller foreningslivet. Det kan for den enkelte medføre isolation og for de mange, en oplevet følelse af utryghed ved ikke at kende til de mennesker man færdes iblandt. Undersøgelser peger desuden entydigt på, at det er centralt for mulighederne for uddannelse eller tilknytning til arbejdsmarkedet, at ens sociale liv fungerer, og at man har relationer, som kan skabe den nødvendige kontakt til jobmuligheder. Beboerdemokratiet og foreningerne i Værebros Park er vigtige ressourcer, hvor de der kan og vil, har mulighed for at støtte de der af den ene eller anden grund ikke har et socialt netværk i området.
Målgruppe	Alle beboere i Værebros Park, men specielt de der ikke er involveret i beboerdemokratiet eller foreningslivet.
Mål	• At beboerne får et socialt løft gennem samvær med andre • At beboerne får øget deres kompetencer gennem deltagelse i beboerhusets tilbud • At øge tryghedsfølelse hos beboerne • At øge interessen for beboerdemokratiet
Succeskriterier 1. år	• At der etableres 4 beboergrupper • At der gennemføres 1 større fællesarrangement
Indhold og praksis	Praksis er, at den boligsociale medarbejder identificerer behovene beskrevet i problemkomplekset og handler herpå. Det er beboerhuset, som er rammen om aktiviteterne. Det betyder, at huset skal være et dynamisk hus, som med sin centrale placering i boligområdet, skaber et positivt liv på fællesarealerne og også herigennem bidrager til øget tryghed omkring den nuværende forplads. Der kan eksempelvis etableres en sy-gruppe for kvinder, fordi der i Netværksgrupper er yttret ønske om et sted for etniske kvinder at være sammen om et fælles tredje, hvor de får øvet deres dansk. Det vigtigt, at der foregår aktiviteter, som beboerne har lyst til at deltage i. Disse aktiviteter skal bl.a. være fællesarrangementer, som

	skal henvende sig til flere målgrupper. Nogle eksempler på fælles arrangementer er blandt andre: • Strikke-hækle-gruppe • Fællesspisninger • Cyberaften • Dragebygger-gruppe Ligesom at beboerhuset skal tilbyde fælles arrangementer, skal huset også rumme kurser og temaaftener. Det skal bidrage til at beboerne kan udvikle deres kompetencer i fællesskab med andre. Af idéer til kurser og temaftener kan nævnes: • PC-cafe • Rollemodeller – lære fra sig. Ung til ældre (for mænd) • Børnene læser – boganmeldelser (sendes videre til biblioteket) • Lektiecafé • Oplægsholdere • Træning til kvinder imens biblioteket passer børn • Danskundervisning • Foreningslivet præsenterer deres tilbud Ideen med aktiviteten er også, indirekte at styrke tilgangen til beboerdemokrati. Det gøres ud fra den tanke, at det har en række positive sideeffekter, når beboere deltager i interessefællesskaber. Kompetencer løftes, negative stereotyper nedbrydes og lysten til at involvere sig i boligområdet øges.
Estimeret tidsforbrug	17 timer ugentligt.
Samarbejdsrelationer	Gladsaxe Kommunes fritids- og idrætskonsulenter, Ungdommens Røde Kors, Rådgivningen Værebro Park, Byggeren, Skovbrynet Skole, Sundhedsbutikken, erhvervslivet, beboerdemokratiet og herunder blokrådene, eksisterende aktiviteter og foreninger.
Ressourcer	Eksisterende aktiviteter og foreninger i Værebro Park, beboerdemokratiet (herunder blokrådene), lokale frivillige. Beboerhuset i Værebro Park som lokalitet for arrangementer.
Forankring	Forankring kan ske i de beboernetværk der etableres pba. aktiviteten.

Fysisk ramme	Beboerhuset i Værebros Park for planlægning og afholdelse af arrangementer, samt andre fællesarealer i Værebros Park for arrangementer.

Aktivitet 2 – Værksted m.m.

Problemkompleks	I Værebros Park findes en stor andel af unge drenge der bidrager til utryghed blandt afdelingens beboere. Selvom disse unge drenge ikke er en del af bandemiljøet, er deres adfærd og gadeliv alligevel et problem, fordi den markant øger risikoen for at blive kriminel - også selvom man ellers har en sund opvækst og god familiebaggrund. Derfor er der behov for en forebyggende indsats, hvor drengene får et alternativ til at bruge parkeringspladser og centerarealer som opholdssted, og hvor der ud fra en stabil platform kan udøves systematisk relationsarbejde.
Målgruppe	Unge drenge i Værebros Park i alderen 12 – 18 år
Mål	• At give de unge drenge et alternativ til at "hænge ud" på afdelingens fællesområde • At give de unge drenge konkrete kompetencer, der kan bringe dem tættere på uddannelse eller job
Succeskriterier 1. år	• At værkstedet bruges af 20 forskellige drenge • At 15 drenge deltager i et event • At 8 drenge gennemfører et kompetence-kursus
Indhold og praksis	Aktiviteten indebærer etablering af et værksted i beboerhuset, hvor drengene i boligområdet fx kan komme med deres cykler, knallerter, pocket-bikes, el-biler mm. og reparere, "style" og rode med deres køretøj. Der er også mulighed for, at de unge selv kan være med til at definere brugen af værkstedet, hvis ovenstående ikke har interesse. Desuden arrangerer værkstedet i samarbejde med <i>Understøttende aktiviteter</i> (se forrige aktivitetsbeskrivelse) ét event årligt, som har til formål at motivere eller oplyse drengene inden for erhvervsfagene. Det kan fx være et besøg hos Audi, cykelløb i Forum, afholdelse af el-bils konkurrence.

	Til værkstedet tilknyttes frivillige, som skal hjælpe de unge. De frivillige skal være til stede i værkstedets åbningstider, og skal rustet til at varetage denne opgave. I værkstedet tilbydes drengene mini-kurser, som har til formål at give drengene nogle kompetencer, de kan bruge senere i deres uddannelses- eller jobsøgning. Når drengene har gennemført og bestået et mini-kursus, honoreres de med et kursusbevis. Denne slags værksted giver de bedste betingelser for at skabe gode, nære relationer til disse drenge. Derfor er det vigtigt, at de voksne som er tilknyttet værkstedet kan gå i tæt dialog med drengene og henvise drengene til de rigtige steder. Mange af disse drenge kæmper med problematikker, som kræver professionel hjælp, hvad end det er fra socialrådgivere, jobcenter, misbrugsbehandlere eller andet. Der etableres et samarbejde med den lokale fritidsklub, som også kan benytte værkstedet såfremt deres unge er ifølge med en medarbejder.
Estimeret tidsforbrug	10 timer ugentligt.
Samarbejdsrelationer	Gladsaxe Kommunes ungdomsklub-afdeling, Rådgivningen Værebros Park, Klubben, Skovbrynet Skole, SSP-medarbejdere, gadeplansmedarbejdere, frivillige, Ungdommens Røde Kors, erhvervslivet, ungdomsskolen, professionelle undervisere til mini-kurser.
Ressourcer	Frivillige medhjælpere, den lokale fritidsklub, beboerhuset. Indsatsen faciliteres af de boligsociale medarbejdere.
Forankring	Forankring er ikke umiddelbart mulig, medmindre Gladsaxe Kommune ønsker at videreføre værkstedet efter helhedsplanens ophør.
Fysisk ramme	I den ene ende af beboerhuset i Værebros Park, dog ikke som en del af mødelokalerne.

Problemkompleks	Børn og unge under 25 år udgjorde i 2014 mere end 35 % af Værebro Parks beboere, men de har ikke en stemme der er tilsvarende stor i boligafdelingen, da beboerdemokratiet er for myndige beboere og mange af foreningerne ligeledes henvender sig til og drives af myndige beboere. Beboerdemokratiet og foreningerne i Værebro Park er uhyre vigtige for det sociale liv, og understøtter netop den lange demokratiske tradition som almene boliger er bygget op om. Derfor er helhedsplanen et naturligt fundament hvorfra denne tradition kan forstærkes og videreføres, samtidigt med at Værebro Parks børn og unge kan tilegne sig vigtige redskaber og viden inden for demokratiets spilleregler og foreningers praksis. Det kan på sigt være med til at modvirke antidemokratiske kræfter i afdelingen og kan også være med til at udbrede kendskabet til hinanden på tværs af beboergrupperne i Værebro Park.
Målgruppe	Unge i Værebro Park i alderen 16 – 25 år
Mål	At udvikle Værebro Parks unges demokratiske kompetencer og skabe rammerne for konstruktive ugefællesskaber i boligområdet.
Succeskriterier 1. år	• At ni unge deltager i ungerådet • Afholdelse af fire møder i ungerådet • At ungerådet afholder to arrangementer for beboerne
Indhold og praksis	Unge fra Værebro Park med interesse i aktiviteten lokaliseres og rekrutteres af den boligsociale medarbejder og Gladsaxe Kommunes fritidskonsulenter. Ungerådet mødes fast i beboerhuset hvor de planlægger en bred vifte af aktiviteter for børn og unge i Værebro Park. Det kan fx være en fodboldturnering, markedsdag eller andet det ikke i forvejen dækkes af andre initiativer. Her kan andre af Værebro Parks unge hjælpe til på ad hoc basis med afholdelse af arrangementer. Ungerådets medlemmer kan deltage i forskellige kompetenceudviklende kurser, fx foreningsdrift, økonomi, fundraising. Indledningsvist er det den boligsociale medarbejder der står for driften af aktiviteten, men efterhånden som de unge udvikler deres kompetencer samt aktiviteten, træder medarbejderen i baggrunden og indtager rollen som sparringspartner for de unge.

Estimeret tidsforbrug	10 timer ugentligt.
Samarbejdsrelationer	Gladsaxe Kommunes fritidskonsulenter
Ressourcer	Den boligsociale medarbejder i form af indledningsvis sparring og styring.
Forankring	Forankring hos de unge i Værebros Park, der gradvist selv tager ansvaret for styringen af aktiviteten og dermed også overtager forankringen så Ungerådet kan fortsætte efter helhedsplanens ophør.
Fysisk ramme	Beboerhuset i Værebros Park for mødeaktiviteter og arrangementer og fællesarealer i Værebros Park for arrangementer.

Projektets organisering

Som tidligere beskrevet ønsker vi at den nye boligsociale helhedsplan indgår i en enstrengt og samlet organisering. Dette for at sikre konsistens omkring udviklingsarbejdet i Værebros Park.

Formålet er således at opnå en samlet effektiv ramme om arbejdet med at skabe et godt og velfungerende boligområde.

Samtidig er det hensigten at etablere en organisation med en strategisk og ressourcemæssig tyngde, som gør det muligt at tiltrække de eksterne ressourcer og samarbejdspartnere, der er nødvendige for at løfte den samlede vision for Værebros Park.

Det er dog væsentligt, at den nye organisering fastholder det formelle ansvar for de økonomiske midler.⁶

Organisationen i praksis

Der udpeges medlemmer til én bestyrelse, der har det overordnede ansvar for fremdriften såvel som for resultaterne af den boligsociale helhedsplan, samt for Social Balance i Værebros Park og for Værebros Rådgivning

Der etableres ét samlet sekretariat - Værebros Park Sekretariatet – der har det daglige ansvar for driften af de aktiviteter, der falder inden for de tre områder, og som sekretariatsbetjener bestyrelsen. Bestyrelsen og Værebros Park Sekretariatet beskrives uddybende nedenfor

Bestyrelsen

Der nedsættes én bestyrelse, der får ansvaret for fremdrift og resultater i forhold til målsætningerne i såvel den boligsociale helhedsplan som i det større projekt Social Balance i Værebros Park og Værebros Rådgivning.

Bestyrelsen sammensættes i hht. retningslinjerne i Landsbyggefondens nye regulativ af 3 beboervalgte ledelsesrepræsentanter fra boligselskabet, 3 ledelsesrepræsentanter fra DAB og 3 ledelsesrepræsentanter fra kommunen. Repræsentanterne fra boligselskabet er hhv. formand og næstformand i Gladsaxe almennyttige Boligselskab og formanden for afdelingsbestyrelsen i Værebros Park.

Der udarbejdes en forretningsorden for bestyrelsens arbejde, ligesom formelle juridiske krav til de økonomisk ansvarlige parter vil blive formuleret i en partnerskabsaftale for den samlede indsats og organisering.

---

⁶ For organisationsdiagram se bilag 3

Bestyrelsen skal sikre helhedsplanens fremdrift og at helhedsplanen når de fastsatte mål, ligesom bestyrelsen godkender alle vigtige initiativer og ændringer i helhedsplanen og i de hertil knyttede milepælsplaner og målopfyldelsesplaner.

Bestyrelsen sekretariatsbetjenes af lederen af Værebros Park Sekretariatet. Sekretariatschefen, der ansættes til at have det daglige ansvar for helhedsplanen, deltager i bestyrelsens møder og har, således det styringsmæssige ansvar for opfølgningen og tilpasningen af helhedsplanen.

Værebros Park Sekretariatet

Der etableres et samlet sekretariat, Værebros Park Sekretariatet, der har det daglige ansvar for driften af de aktiviteter, der falder inden for de tre områder, og som sekretariatsbetjener bestyrelsen. Det forventes, at 50% af sekretariatschefens ressourcer anvendes til opgaver relateret til ledelse og udmøntning af helhedsplanen.

Værebros Park Sekretariatet skal varetage den daglige strategiske udvikling og drift af de opgaveområder, der indgår i de tre enheder: Det nuværende projektsekretariat (1 medarbejder), medarbejderne i den boligsociale helhedsplan (3 medarbejdere) og medarbejderne i Værebros Rådgivning (5 medarbejdere). Værebros Park Sekretariatets medarbejdere ansættes i samarbejde af de to juridiske parter.

Værebros Park Sekretariatet ledes af en sekretariatschef, der har det samlede ledelsesansvar for sekretariatets medarbejdere. Sekretariatschefen ansættes administrativt af Gladsaxe Kommune, og finansieres ligeligt af Gladsaxe kommune og Gladsaxe almennyttige Boligselskab. Sekretariatschefen refererer entydigt til bestyrelsen, der har retten til at ansætte og afskedige sekretariatschefen i hht. partnerskabsaftalen. Stillingen besættes for en periode på fire år, svarende til den boligsociale helhedsplans løbetid.

Alle medarbejdere refererer entydigt til sekretariatschefen. De tre medarbejdere, der er beskæftiget med indsætterne i den boligsociale helhedsplan, ansættes af DAB i hht. krav fra Landsbyggefonden.

Helhedsplanens medarbejdere

Sekretariatschefen har det faglige ansvar for helhedsplanens gennemførelse og varetager den daglige drift og den faglige ledelse af helhedsplanens medarbejdere.

De tre boligsociale medarbejdere har ansvar for at facilitere og gennemføre aktiviteterne under de tre indsatsområder. Det er sekretariatschefen, som sikrer fordelingen af opgaver mellem projektmedarbejderne, herunder arbejdet med aktiviteterne involveringen af frivillige og de forventede samarbejdspartnere.

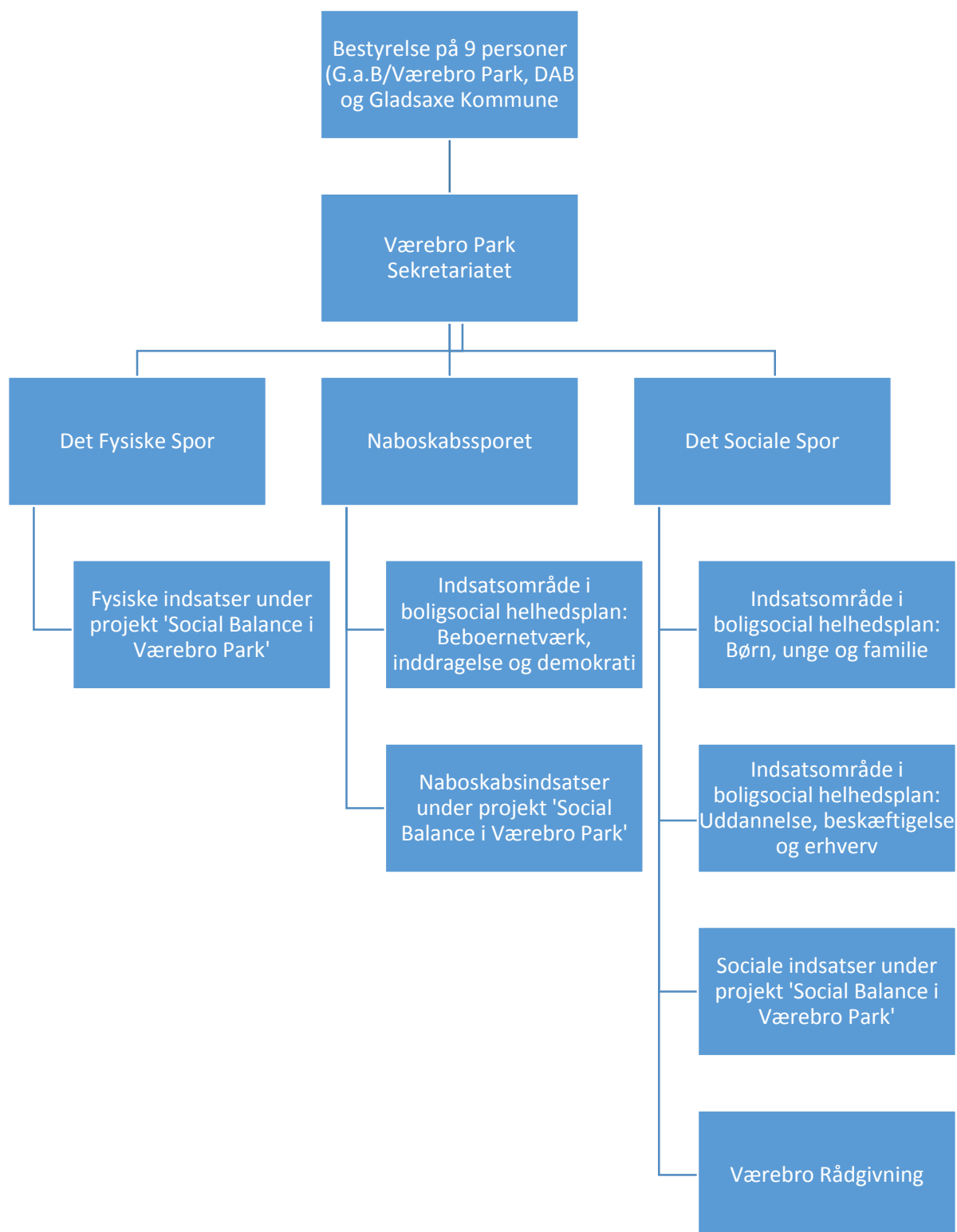

Evaluering

Med udgangspunkt i Landsbyggefondens evalueringskoncept udarbejdes der halvårligt evaluering på fremdrift i projektets aktiviteter til styregruppen.

Brugen af målopfyldelseskemaer og milepælsplaner bruges aktivt som evalueringsredskab. Derfor skal der, ved helhedsplanens begyndelse, udarbejdes en evalueringsstrategi, der fastlægger hvordan og hvornår, der evalueres på de enkelte aktiviteter i forhold til helhedsplanens målopfyldelseskemaer, milepælsplan og ikke mindst succeskriterierne. For at sikre dataindsamling udvikles der et registreringsskema til hver enkelt aktivitet.

Bilag 3: Organisationsdiagram for det boligsociale partnerskab i Værebros Park

03. februar 2017

BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

4. VÆKSTSTRATEGI: EN LEVENDE BY I VÆKST

http://www.gladsaxe.dk/kommunen/politik/planer-politikker_og_visioner/tvaergaaende/vaekststrategi

03. februar 2017

BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

5. PRINCIPPERNE I GLADSAXELIV

http://www.gladsaxe.dk/kommunen/politik/planer-politikker_og_visioner/byg_og_bolig/www-gladsaxe-dk/gladsaxeliv/gladsaxeliv

GLADSAXE

Ungestrategi

2015-2019

Indhold

Indledning	3
Strategi med bredt sigte	3
Fælles udfordringer på ungeområdet	3
Sammenhæng til andre politikker og strategier	3
Strategiens målgrupper	4
 Fælles udfordringer	 4
 Målsætning for ungestrategien	 5
 Fire indgange til ungestrategien	 6
Unge i trivsel	7
Unge i uddannelse og job	8
Unge der tager ansvar og engagerer sig	9
Unge - by, bolig og institutioner	10

Indledning

Gladsaxe skal være et attraktivt sted at bo og leve for unge. De unge er forskellige og har individuelle behov og ønsker, der afhænger af deres personlighed, baggrund og hvor de er i deres liv. Kommunens ansvar er at skabe gode rammer for, at unge udvikler sig til at kunne leve et selvstændigt, aktivt, sundt og ansvarligt liv, sådan som det fremgår af Kommunestrategien. Ungemiljøet skal rumme et differentieret tilbud, som giver unge de bedste udviklingsmuligheder.

Der er behov for at udvikle og nytænke tilbud og indsatser. De skal i højere grad understøtte de unges interesser, øge deres selvstændighed, understøtte deres personlige udvikling som demokratiske samfundsborgere og gøre dem i stand til at tage en uddannelse og få et job, så de kan blive selvforsørgende.

Strategi med bredt sigte

Ungestrategien dækker Gladsaxe Kommunes samlede indsats på ungeområdet. Ungestrategien skaber en fælles retning og et fælles træk i arbejdet med unge og udviklingen af ungemiljøet på tværs af fagområder og fagudvalg. Ungestrategien dækker aldersgruppen 13-30 år og dækker således den livsfase, hvor unge afslutter folkeskolen, gennemfører en uddannelse og får job.

Ungestrategien fastlægger en overordnet målsætning og tværgående mål for det fremtidige ungemiljø og den forandring af tilbud og indsatser, der skal ske. Områdets profil skal være kendetegnet af:

- Relevante og attraktive tilbud, aktiviteter og muligheder
- Unge som medskabere af ungemiljøet
- Sammenhæng og helhed i tilbud og indsatser
- Samarbejde mellem aktører på området

Strategien følges op af et udviklingsprojekt for kommunens fremtidige ungemiljø og rammerne omkring det. Udviklingsprojektet skal fastlægge de fremtidige indholdsmæssige og organisatoriske rammer på området. Eksempelvis skal der i forlængelse af indførelsen af folkeskolereformen ses på de fremtidige klubtilbud til unge. Fritidsklubberne er blevet en del af folkeskolens tilbud, og ungdomsklubberne kan ikke videreføres i deres nuværende form.

Fælles udfordringer på ungeområdet

For at skabe grundlaget for forandringen er det nødvendigt at se på, hvilke særlige udfordringer området samlet set skal håndtere. Udfordringer, som skal løses på tværs af fagområder, kommunale institutioner og aktører uden for den kommunale verden.

Med hjælp af en bred skare af unge, politikere, fagprofessionelle, ledere og forskere på unge- og uddannelsesområdet er der identificeret nogle fælles udfordringer og fire indgange til at arbejde med dem.

Sammenhæng til andre politikker og strategier

Med udgangspunkt i de fælles udfordringer, skal strategien understøtte Kommunestrategiens vision og de relevante målsætninger i forhold til unge. Ungestrategien skal skabe grundlaget for en klar og fælles profil for området og supplerer de faglige politikker, som udstikker visioner og mål på konkrete fagområder.

Strategiens målgrupper

Strategien er skrevet til ledere, medarbejdere og andre interessenter og skal fungere som fælles pejlemærker for, hvordan vi som kommune vil arbejde med området. Udviklingen af ungemiljøet og realiseringen af målene i strategien vil ske i samarbejde med unge og med en række eksterne parter, f.eks. uddannelsesinstitutioner og kultur, fritids- og idrætslivet, herunder de kommercielle parter.

Fælles udfordringer

Der er identificeret fire fælles udfordringer, som aktørerne på ungeområdet skal arbejde med i de kommende år.

- **Dannelse – socialt, kulturelt og demokratisk**

Interessen for en sag, ønsket om "at gøre en forskel" eller ønsket om at være en del af et fællesskab, er anledninger for unge til at engagere sig i foreningslivet, miljøorganisationer eller lignende. Familien er nøgleaktør i forhold til at styrke de unges demokratiske og politiske deltagelse, da det er herfra, den stærkeste overlevering af normer kommer. Deltagelse er med til at udvikle unges identitet, skabe venskaber og netværk. Det fremmer deres engagement i civilsamfundet gennem værdier som samarbejde, fælles hensyn og social forståelse. Deltagelsesmønstrene og motiverne for samfundssengagementet har imidlertid ændret sig. Vi skal derfor arbejde mod at tilbyde relevante og tidssvarende rammer for, at de unge kan udfolde deres deltagelse og engagement på forskellige måder og samtidig få erfaringer med at være aktive medborgere i et demokratisk samfund.

- **Job og uddannelse**

For at få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet er det vigtigt, at unge har en uddannelse. De fleste unge påbegynder en ungdomsuddannelse, men alt for mange falder fra. Årsagerne til frafaldet er forskellige, og derfor skal vi sætte ind på flere områder, hvis vi fremadrettet skal øge gennemførelsesprocenten. Vi skal arbejde målrettet mod, at flere

unge er fagligt, personligt og socialt uddannelsesparate. Det skal bl.a. være et fælles ansvar, at de unge er klædt på til at kunne træffe det rigtige uddannelsesvalg.

- **At fremme potentialerne**

Unge har ikke lige muligheder i Danmark. Der er afgørende forskelle i de levevilkår, som unge vokser op under – og forskellene vokser. Samtidig er der også en voksende gruppe af unge, der oplever trivsels- og selvværdsproblemer, og som er usikre på, hvordan de skal tackle deres tilværelse. Unge kommer således med forskellige baggrunde og erfaringer, som er afgørende for deres muligheder og betingelser. Derfor skal der arbejdes på at møde de unge, hvor de er. Vi giver dem, der har behov, den nødvendige støtte til at styrke deres handlekompetence og udvikle deres potentialer og muligheder.

- **Relationer som drivkraft**

Unge trivsel og motivation er vigtig for deres livskvalitet og læring. Relationer mellem de unge selv og mellem unge og voksne har stor betydning og bygges op over tid. Det er i relationerne, at de unges kompetencer til at begå sig i forskellige sociale og kulturelle sammenhænge udvikles. Disse kompetencer har de unge særlig brug for i overgangene mellem skole, uddannelse og job, hvor de skifter miljø, og hvor der netop kan være behov for dialog med en betydende voksen for at fastholde trivsel og motivation hos den unge. Derfor er det en udfordring, at mange unge oplever, at de ikke har en voksen samtalepartner i deres liv.

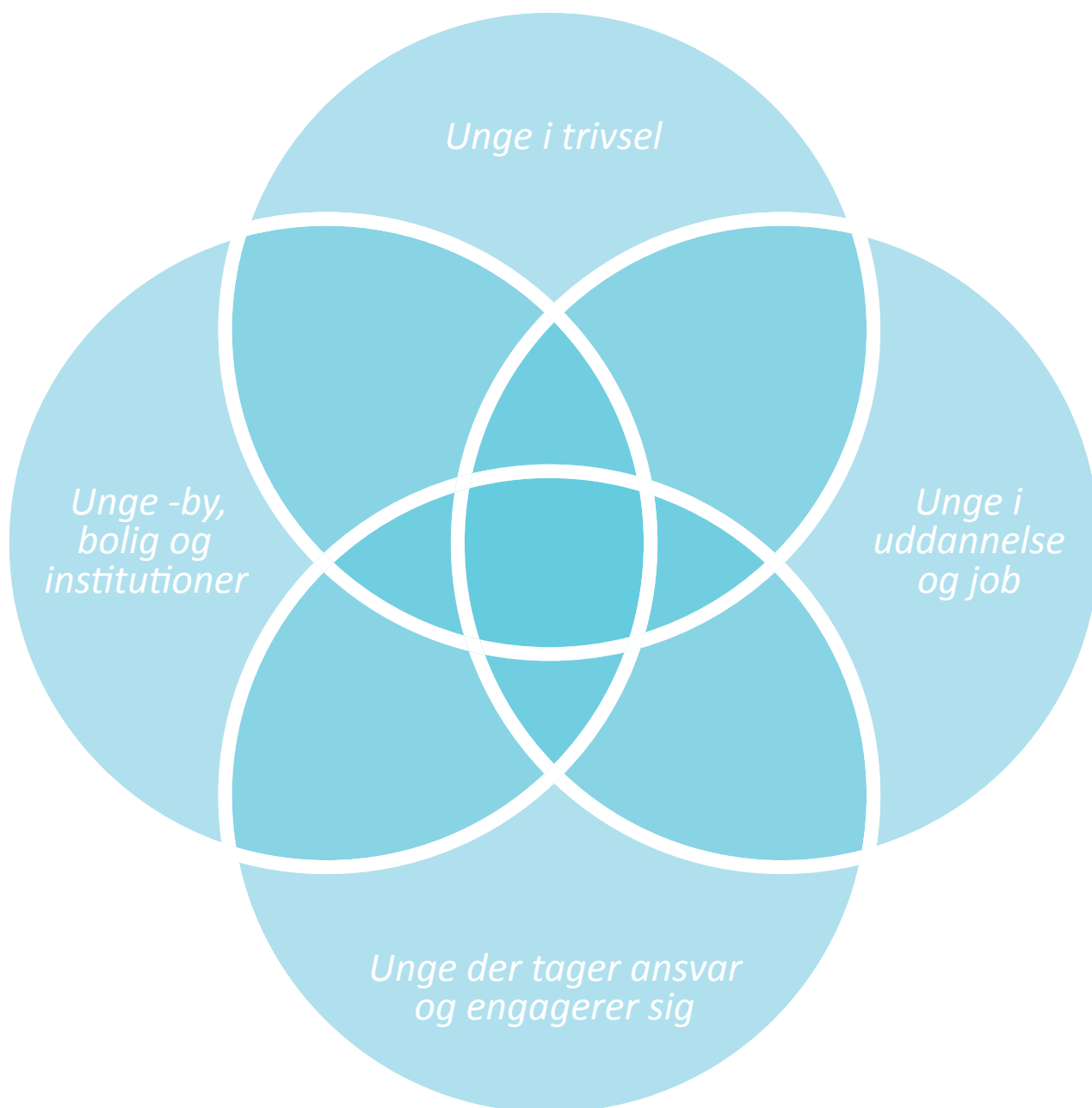
Målsætning for ungestrategien

Gladsaxe Kommune stiller rammer til rådighed for unge, så de kan skabe sig et ungdomsliv, hvor de trives. Kommunens tilbud og indsatser understøtter de unge i at udvikle sig til selvstændige, innovative og demokratisk tænkende mennesker, der er motiverede for at lære.

Fire indgange til ungestrategien

Der er etableret fire indgange, som tilsammen og på tværs af hinanden skal løse de fælles udfordringer for ungeområdet. Hver indgang skal således være med til at løse en eller flere af de nævnte udfordringer og viser, hvor der skal ske en forandring. Der er opstillet mål og beskrivelse af, hvordan forandringen skabes under hver indgang.

Figuren viser, at der er sammenhæng og fælleshed mellem de forskellige aspekter, der skal arbejdes med i forbindelse med strategien. For eksempel har unges trivsel indvirkning på, om de gennemfører en uddannelse og tager et samfundsmæssigt ansvar.

Unge i travsel – om unges selvopfattede livskvalitet og håndteringen af deres livsvilkår

Unge der trives, tror på sig selv, har handlekompetence, har øje for egne og andres ressourcer og har større chancer for at få en uddannelse. Unge der trives, ser udfordringer som en vej til udvikling. Men for nogle kan hverdagslivets udfordringer blive for store i en kortere eller længere periode. Når det sker, skal de unge have den nødvendige hjælp og vejledning, så de kan komme på sporet og videre i deres liv. Forældre er vigtige aktører i de unges liv og forældresamarbejdet er væsentligt i forhold til at skabe helhedsorienterede løsninger omkring unge.

Mål

At unge i Gladsaxe trives og mestrer deres livssituation.

Derfor vil vi opnå

- At betydningen af unges, sociale baggrund mindskes.
- At andelen af unge som oplever, at de kæmper med selvværds- og trivselsproblemer, bliver mindre år for år.
- At de unges travsel og sundhedstilstand forbedres.
- At unge anerkendes som unikke personer med forskellige erfaringer og forudsætninger, som påvirker deres muligheder for at skabe et selvstændigt og menneskeligt rigt liv.
- At unge anerkender sig selv og hinanden.
- At unge føler sig trygge og har gode rollemodeller.

Sådan gør vi

- Vi sikrer, at uddannelses- og fritidstilbuddene har nærværende og lyttende voksne, de unge kan gå til, når de har brug for hjælp og vejledning.
- Vi slipper ikke en ung, som har det svært, før vi er sikre på, at den unge kan klare sig selv, eller at ansvar og viden er forankret hos den næste fagperson.
- Vi arbejder for lighed i sundhed og for at øge bevidstheden om en sund livsstil, herunder en aktiv fritid med bl.a. fysisk udfoldelse, blandt unge gennem målrettede sundhedsfremmende og forebyggende indsatser.
- Vi arbejder målrettet med kriminalpræventive og tryghedsskabende indsatser.
- Vi understøtter, at foreningerne i større udstrækning har fokus på at involvere unge i foreningslivet, så flere unge får mulighed for at danne sociale netværk og derigennem øget travsel.
- Vi sikrer, at ungdomsmiljøets organisering og indhold er dynamisk, så indsatserne til enhver tid matcher de unge.

Unge i uddannelse og job

Uddannelse er i vid udstrækning en forudsætning for et liv, hvor den unge kan forsørge sig selv. Ingen ung skal lave ingenting. Derfor er der særligt, fokus på de unge, som har brug for en ekstra indsats for at gennemføre en kompetencegivende uddannelse og etablere en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet.

Mål

At unge i Gladsaxe gennemfører en kompetencegivende uddannelse og får fodfæste på arbejdsmarkedet.

Derfor vil vi opnå

- At alle unge får den nødvendige viden og kompetence til at kunne vælge, påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse.
- At unge er i stand til at begå sig i forskellige sociale og kulturelle sammenhænge, så de kan omstille sig og klare forskellige forventninger på uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser.
- At der skabes sammenhæng i overgangene i de unges uddannelsesforløb.
- At unge på erhvervsuddannelserne har mulighed for at få lære- og uddannelsespraktikpladser.

Sådan gør vi

- Vi sikrer en målrettet og individuel indsats i folkeskolen, for at de unge får kendskab til bredden i uddannelsessystemet og bliver afklarede om uddannelsesvalg som matcher deres kompetencer og interesser.
- Vi arbejder for, at de unge, der vurderes ikke uddannelsesparate i 8. klasse, får støtte og vejledning, så de er uddannelsesparate, når de forlader folkeskolen.
- Vi reducerer de unges frafald bl.a. ved at tage hånd om de unge i overgangene mellem de forskellige uddannelsesstilbud.
- Vi styrker indsatsen for de unge, som ikke kommer i gang med en uddannelse efter folkeskolen.
- Vi etablerer et forpligtende samarbejde mellem folkeskolerne, GXU, Gladsaxe 10. Klasse og Ungecenter, UK-Gladsaxe, Unge- enheden, Rusmiddelcentret, Boligsocial Enhed, Sundhed og Miljø.
- Vi samarbejder med UU, uddannelsesinstitutionerne, erhvervs- og fritidslivet omkring de unges uddannelsesforløb, herunder om lære- og uddannelsespraktikpladser samt fritidsjobs.
- Vi styrker indsatsen for at sikre, at børn og unge bliver i stand til at navigere i forskellige sociale og kulturelle kontekster.

Unge der tager ansvar og engagerer sig

Demokrati finder sted i flere arenaer, folder sig forskelligt ud alt efter om det sker i kultur-, fritids- og idrætslivet, på de sociale medier, på skolen eller i byrådssalen. Unges engagement er båret af individuel lyst og interesse og sker ofte ad hoc. Vi skal favne denne form for deltagelse og forstå energien og bevæggrundene. For det er værdifuldt, at unge er engagerede og tager ansvar. Unge, der er engagerede, tager hensyn og har et større blik for andre samfundsgruppers vilkår end andre unge. Når unge deltager, bidrager de til at kvalificere fællesskabets beslutninger og lærer samtidig at være aktive medborgere i et demokratisk samfund.

Mål

Unge tager ansvar og engagerer sig som aktive medborgere i Gladsaxe. Og oplever, at de har pligter og rettigheder, og at aktiv deltagelse kan gøre en forskel og bidrage positivt til deres eget og andres liv.

Derfor vil vi opnå

- At unge får ansvar i de sammenhænge, de indgår i.
- At unge i Gladsaxe oplever, at de bliver inddraget og har indflydelse på beslutninger, der handler om dem og deres liv.

Sådan gør vi

- Vi undersøger, hvordan vi kan etablere åbne strukturer, der kan muliggøre at unge kan få indflydelse og deltage i eksisterende og på nye måder i foreningslivet og andre organisationer.
- Vi arbejder empowerment baseret for at understøtte de unge i at udvikle og drive egne aktiviteter og tilbud i Gladsaxe.
- Vi arbejder for, at der er lige muligheder for aktiv deltagelse i fællesskaber og har blik for de unge, som står udenfor.
- Vi styrker rammerne for at børn og unge indgår i forskellige fællesskaber, så de kan udvikle deres personlige, faglige, sociale og kulturelle kompetencer.
- Vi skaber rammerne for at ungemiljøets aktører bidrager til at udvikle de unges motivation for at være aktive medborgere, og understøtter unges muligheder for at opnå erfaring med demokratiske processer og frivillighed.

Unge - by, bolig og institutioner

Unge er aktive brugere af de fysiske omgivelser. Nogle af byens rum er etableret og indrettet til bestemte målgrupper på en måde, hvor de regulerer brugen af områder – mens der er andre byrum, hvor borgerne selv definerer og fortolker brugen. I Gladsaxe vil vi arbejde for en optimal indretning og benyttelse af de offentlige områder, så der også er områder, der appellerer til unge. Vores institutioner og tilbud placeres og tilrettelægges, så de bl.a. skaber koblinger på tværs af ungegrupperinger. Vi skal også medtænke og inddrage de unge i byplanlægningen, så de får lyst til at bidrage til byens liv.

Mål

At unge i Gladsaxe bidrager aktivt til byens liv og har lyst og mulighed for at blive boende i Gladsaxe.

- At unge i Gladsaxe oplever og kan se, at de er med til at sætte deres præg på byens rum og udvikling.
- At unges sociale og kulturelle forståelser.
- At der er attraktive boliger og bo-miljøer til unge.

Sådan gør vi

- Vi anvender unges hverdagsliv og praksis som udgangspunktet for vores indretning af byens rum.
- Vi inviterer de unge til at deltage i udviklingen af byens rum.
- Vi inviterer de unge til at fylde byen med aktiviteter, de selv er afsender på.
- Vi fastholder og tiltrækker unge gennem attraktive boligtilbud.
- Vi involverer de unge i opbygning af en sund og stærk ungdomskultur med afsæt i de unges interesser og udvikling.
- Vi undersøger om strukturerne i de kommunale tilbud understøtter, at børn og unge mødes på tværs af sociale og kulturelle baggrunde.

Gladsaxe Kommune
Kultur, Fritid og Unge
Rådhus Allé 7
2860 Søborg

Telefon: 39 57 50 00
Mail: kultur@gladsaxe.dk

GLADSAXE

gladsaxe.dk

Gladsaxe Kommunes sammenhængende børne- og ungepolitik 2015-2020

Sammenhæng på børne- og ungeområdet

Forord

I Gladsaxe Kommune mener vi, at alle børn og unge er værdifulde individer med unikke potentialer. Børn og unge mødes derfor i dagtilbud, skoler og klubber med en positiv og anerkendende tilgang, hvor der er fokus på det enkelte barns styrker. Alle børn skal udfordres på det faglige niveau, hvor de er, og de skal rustes til at kunne klare sig i fremtiden.

Vi lægger i Gladsaxe Kommune vægt på, at børn og unge indgår i demokratiske og inkluderende fællesskaber og læringsmiljøer, og som udgangspunkt tror vi på, at børn og unge har gavn af at deltage i de almene tilbud. Børn og unge lærer at respektere og acceptere forskelligheder ved at være en del af fællesskaber, som bygger på ligeværd og afspejler samfundets mangfoldighed.

Trivsel er en forudsætning for børn og unges udvikling og sundhed. Derfor tilbydes børn og unge i Gladsaxe Kommune en aktiv og sund hverdag, som også har fokus på psykisk velvære, i en tryk og sikker by i social balance.

Der skal være fokus på en tidlig og forebyggende indsats på alle områder, når der er behov for det. Børn og unges primære platform er familien, og derfor skal eventuelle problemer løses i aktivt samarbejde med familie og netværk.

Gladsaxe Byråd vil med denne reviderede sammenhængende børne- og ungepolitik skabe sammenhæng i børn og unges liv samt sikre et tydeligt, fælles afsæt og ramme for arbejdet på børne- og ungeområdet i Gladsaxe Kommune. Politikken gælder for 2015-2020.

Både medarbejdere på børne- og ungeområdet og forældrerepræsentanter har bidraget med input til politikken, der som noget nyt – og for at lette læsningen – er delt op i to. Første del beskriver fem principper, som angiver retningen for al vores arbejde med børn og unge i Gladsaxe Kommune. I politikens anden del beskrives de fem områder, som vi har valgt at sætte fokus på i arbejdet med børn og unge. Derudover beskrives organisering og retningslinjer målrettet medarbejdere på børne- og ungeområdet.

Vi skal nu i gang med at føre politikken ud i praksis, og dette vil kræve en stor og målrettet indsats af alle, der har med børn og unge at gøre i deres hverdag. Det glæder vi os til at komme i gang med.

Karin Søjberg Holst
Borgmester

Indledning

Alle børn skal have de nødvendige faglige, personlige og sociale kompetencer, så de kan mestre eget liv og klare sig i fremtidens samfund. Målet med den sammenhængende børne- og ungepolitik er at skabe sammenhæng i børn og unges liv og sikre, at alle børn uanset forudsætninger er en del af demokratiske og udviklende fællesskaber.

Gladsaxe Kommunes sammenhængende børne- og ungepolitik retter sig mod alle børn og unge – herunder børn og unge med særlige behov. Politikken skal sikre en tidlig og forebyggende indsats, så alle børn og unge trives og udvikler sig i kommunens tilbud. Politikken har til opgave at sikre et tydeligt og fælles afsæt og ramme for arbejdet på børne- og ungeområdet i Gladsaxe Kommune.

Fem bærende principper

Gladsaxe Kommune har fem bærende principper på børne- og ungeområdet, der danner platformen for den fælles indsats.

De fem bærende principper:

- Børn og unge i centrum
- Børn og unges primære platform er familien
- Børn og unge indgår i demokratiske og inkluderende fællesskaber og læringsmiljøer
- Børn og unges trivsel og sundhed i fokus
- Børn og unge i trygge omgivelser

De fem bærende principper er blevet til på baggrund af den tidligere politik samt via evalueringer og dialog-

møder med udvalgte forældrerepræsentanter, fagprofessionelle og ledere på området. Samtidig formes principperne af de eksisterende politikker på området og af Kommunestrategien 2014-2018.

I denne pjece kan du læse mere om de bærende principper.

Fokusområder og udvalgte indsatsområder

I del to af Gladsaxe Kommunes sammenhængende børne- og ungepolitik kan du læse om kommunens fokusområder samt de indsatsområder, som der sættes særlig fokus på i 2015-2017. Du finder politikken del to på gladsaxe.dk under 'Politik'.

Børn og unge i centrum

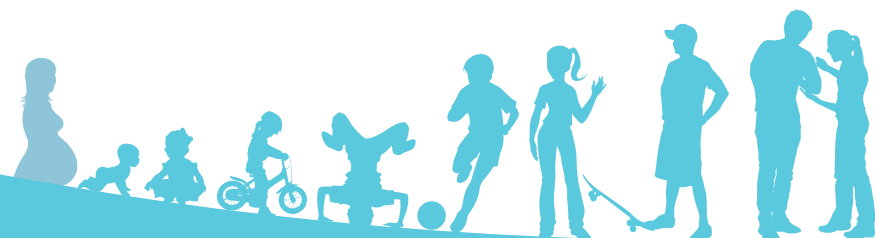
Børn har en medfødt parathed til at indgå i sociale sammenhænge og til at kommunikere med sine omgivelser og reagere på det, der sker omkring dem. Børn tilegner sig viden, færdigheder og erfaringer gennem aktiv handling og medvirker dermed til at udvikle egen personlighed og sociale kompetencer, som er afgørende for den unges videre udvikling over i voksenlivet.

Alle børn og unge er unikke og rummer derfor unikke egenskaber og potentialer på tværs af alder, religion, fysiske og psykiske handicap, køn, social baggrund, seksualitet og så videre. Vi ser børn og unge som aktive og værdifulde individer, der gennem handlinger og dialog med andre børn, unge og voksne er med til at skabe udvikling og læring.

Børn og unge inddrages – under hensyn til deres udvikling og modenhed – i alle beslutninger, der vedrører dem. Der skal særligt være opmærksomhed på dette, når der er behov for hjælp eller støtte i relation til forhold i familien i øvrigt.

Uanset baggrund og formåen skal alle børn udfordres på det faglige niveau, hvor de er. Alle børn skal have de nødvendige faglige, personlige og sociale kompetencer, så de kan mestre eget liv og klare sig i fremtidens samfund.

Børn og unges primære platform er familien

Børn og unges primære voksne er deres forældre eller værger. Børn og unge er samtidig en del af et familiefællesskab bestående af andre familiemedlemmer, venner og bekendte.

Forældrene har hovedansvaret for deres børns trivsel, opdragelse og udvikling. Børns trivsels- og læringsmuligheder grundlægges i de første leveår, og her har forældrene en afgørende betydning. Forældrene har desuden stor betydning for børns og unges relationskabelse og personlighedsdannelse, og børn og unge ses derfor altid som en del af et familiefællesskab og i et samlet familieperspektiv.

Vi ser forældrene som den afgørende ressource i forhold til barnet og den unge, og vi lægger vægt på et aktivt samarbejde omkring deres børn og unge.

Vanskeligheder løses i dialog og i samarbejde med barnet eller den unge og de nære voksne og med barnets og den unges behov i centrum.

Børn og unge indgår i demokratiske og inkluderende fællesskaber og læringsmiljøer

Alle børn og unge er forskellige og har mulighed for at indgå i fællesskaber, der understøtter deres individuelle udvikling og læring. Børn og unge mødes med en positiv og anerkendende tilgang i dagtilbud, skoler og ungdomsklubber, hvor der er fokus på det enkelte barns styrker og potentialer.

Vores skoler og dagtilbud er for alle. Vi tilbyder børn og unge differentierede, varierede og fleksible tilbud. Som udgangspunkt tror vi på, at alle børn og unge har gavn af at deltage i de alment dannende miljøer. Her udfordres de, så de får de bedste mulige vilkår for at udvikle sig, så de kan tage en uddannelse, komme i job, have et godt voksenliv og indgå som en aktiv del af samfundet.

Børn og unge skal opleve at deltage i demokratiske processer som selvstændige personer, der kan tage initiativ og ansvar. Den demokratiske dannelse grundlægges tidligt og er afgørende for, at børn og unge får en god start på voksenlivet og får lyst til at deltage i samfundet og tage ansvar for eget liv.

Vi tror på, at børn og unge lærer at respektere og acceptere forskelligheder ved at være en del af fællesskaber, som bygger på ligeværd og rummer og afspejler samfundets mangfoldighed.

Børn og unges trivsel og sundhed i fokus

Trivsel er en forudsætning for børn og unges udvikling, sociale relationer, egenomsorg og psykiske og fysiske sundhed. Trivsel fremmer læring og bidrager dermed til at børn og unge kan blive så dygtige de kan. Børn og unges sundhed er omvendt vigtigt som basis for, at børn og unge trives, lærer og udvikler sig.

Børn og unge tilbydes en aktiv og sund hverdag, såvel i skoletilbud og dagtilbud som i fritidstilbud. Kostvaner, motionsvaner og adfærdsmønstre bæres ofte fra barndommen med ind i voksenlivet. Derfor har vi fokus

på kost, bevægelse, sundhed og psykiske belastninger. Det gør vi, fordi vi ved, at disse områder har stor betydning for, hvordan man deltager og profiterer af aktiviteterne i dagligdagen.

På alle arenaer, hvor børn og unge færdes, er der opmærksomhed på vigtigheden af en tidlig og forebyggende indsats. For at sikre børn og unges trivsel er det afgørende at have øje for det enkelte barn eller ung, så det bliver muligt at yde en tidlig og forebyggende indsats.

Børn og unge i trygge omgivelser

Gladsaxe skal være en tryk og sikker by at bo og færdes i for børn og unge. Børn og unge skal have mulighed for at udfolde sig og danne relationer til andre børn og unge, og vi ønsker at fremme positive og udviklende miljøer.

Gladsaxe Kommune
Rådhus Allé 7
2860 Søborg

gladsaxe.dk
Telefon: 39 57 50 00
Mail: kommunen@gladsaxe.dk

Børn og unge skal vide, hvor de kan gå hen for at få hjælp, når de møder udfordringer, og de skal have den rette hjælp hurtigt.

Vi ønsker, at alle kommunens bydele skal være præget af social balance, og vores ambition er, at alle bydele skal være attraktive, velfungerende og fri for bandekriminalitet.

For børn og unge med risiko for at blive en del af et kriminelt miljø har vi fokus på en tidlig, forebyggende og helhedsorienteret indsats. På den måde skaber vi de bedste rammer for en tryk opvækst og udvikling for alle. Der igangsættes en koordineret indsats over for de børn og unge, der alligevel kommer på kant med loven.

GLADSAXE

gladsaxe.dk

Gladsaxe Kommunes sammenhængende børne- og ungepolitik 2015-2020

Fokusområder, organisering og retningslinjer

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Fokusområde 1: En tidlig og forebyggende indsats	4
Fokusområde 2: Fælles rammer for det tværfaglige samarbejde	5
Fokusområde 3: Gode overgange i børn og unges liv	6
Fokusområde 4: Indsatser for børn og unge med særlige behov	7
Fokusområde 5: Tryk opvækst: Forebyggelse og indsats over for ungdomskriminalitet	8
Organisering og retningslinjer på børne- og ungeområdet	9
Støtte til det pædagogiske arbejde	9
Særlige tilbud til børn, unge og familier	10
Tværfagligt samarbejde: Sådan gør vi i Gladsaxe Kommune	10
Nøglepersoner i det forebyggende og koordinerende arbejde	11
SSP-samarbejdet	12
Underretning ved bekymring for et barn eller en ung	13
Retningslinjer ved mistanke om vold eller seksuelle overgreb	15
Retningslinjer for tavshedspligt	15
Om den kriminalitetsforebyggende handleplan	16
Bilag 1: Den kriminalitetsforebyggende handleplan	18

Indledning

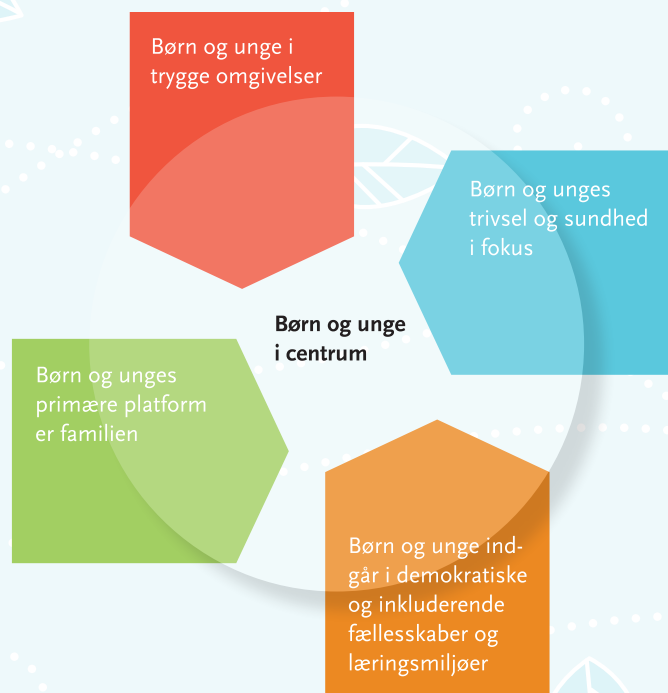
Gladsaxe Kommunes indsatser og det professionelle samarbejde omkring børn og unge udvikles og forbedres løbende med afsæt i de fem bærende principper i Gladsaxe Kommunes sammenhængende børnepolitik 2015-2020.

Den sammenhængende børne- og ungepolitik retter sig mod alle børn og unge, herunder børn og unge med særlige behov. Politikken skal sikre en tidlig og forebyggende indsats, så alle børn og unge trives og udvikler sig i kommunens tilbud. Politikken har til opgave at sikre et tydeligt og fælles afsæt og ramme for arbejdet på børne- og ungeområdet i Gladsaxe Kommune.

I denne anden del af Gladsaxe Kommunes sammenhængende børne- og ungepolitik kan du læse om de fokusområder, som der sættes et særligt fokus på i de kommende år. Derudover kan du læse om organisationen af børne- og ungeområdet i Gladsaxe samt nogle af de vigtigste retningslinjer for arbejdet med børn og unge. Del to af den sammenhængende børne- og ungepolitik opdateres i løbet af politikperioden, så den afspejler den aktuelle praksis.

Fokusområder

For at styrke udviklingen og sikre et fælles fokus på tværs af fagområder er der valgt fem fokusområder, som der fra alle fagområder i Børne- og Kulturforvaltningen sættes et særligt fokus på i de kommende år. Fokusområderne angiver de politiske målsætninger, og hvordan der i praksis skal arbejdes med at understøtte de politiske målsætninger. Under hvert fokusområde er valgt en konkret indsats, som der skal arbejdes med i 2015-2017.

De fem bærende principper i Gladsaxe Kommunes sammenhængende børne- og ungepolitik

De fem fokusområder er:

1. En tidlig og forebyggende indsats
2. Fælles rammer for et godt tværfagligt samarbejde
3. Gode overgange i børn og unges liv
4. Indsatser for børn og unge med særlige behov
5. Tryk opvækst: Forebyggelse og indsats over for ungdomskriminalitet

Fokusområde 1:

En tidlig og forebyggende indsats

Gladsaxe Kommunes almene tilbud har en høj kvalitet med fokus på at skabe de bedste muligheder for alle børn, så de kan udvikle sig og lære så meget som muligt. Den vigtigste og mest definerende periode i et menneskes liv er de allerførste år, og derfor ønsker vi at fokusere på de yngste børn og deres familier. Det er vigtigt, at der tidligst muligt tilbydes relevant støtte i de almene tilbud. Indsatsen tilrettelægges ud fra en tankegang, hvor vanskeligheder ikke ses isoleret, men i samspil med omgivelserne og ud fra et samlet familieperspektiv.

Det vil vi opnå

- At børn i Gladsaxe udvikler sig, lærer mere og hver især bliver så dygtige, som de kan – allerede i de tidlige år.
- At optimere vejen fra bekymring til handling, så vi hurtigt kan sætte ind med det rigtige tilbud.
- At vi via et fokus på tidlig forebyggende indsats muliggør, at flest muligt børn er inkluderet i de almene tilbud.

Sådan gør vi

- Vi har fokus på barnets læring og progression. Det betyder, at læring skal ses ud fra barnets eget perspektiv.
- Vi har fokus på at støtte dagtilbud og skoler med inklusionsindsatsen, og vi arbejder for, at barnet oplever, at hans eller hendes bidrag til fællesskabet er vigtigt og værdsat.
- Vi sætter fokus på de tidlige tegn hos børn og familier for hurtigere at opdage det, hvis der er behov for hjælp og støtte.
- Vi betragter barnet i et familieperspektiv og inddrager så tidligt som muligt forældre og netværk.
- Vi har fokus på udvikling af forældrekompetencer.
- Vi har fokus på børns tidlige udvikling, og derfor vil den fortsatte udvikling af den fælles faglige ramme (DAP) i alle børnehuse have særligt fokus på forældresamarbejdet og forældreinvolvering.
- Vi sikrer, at skoler og dagtilbud har let adgang til sparring og vejledning hos Familieafdelingen og PPR.

Indsatsområde 2015-17: Børn i midlertidig krise

Vi har gennem de seneste år oplevet en stigning i antallet af børn, som mistrives grundet forældrenes kamp i forbindelse med skilsmisse. Derfor opretter vi i 2015 to skilsmissetilbud, som har til formål at hjælpe nogle forældrepar til at undgå skilsmissen og andre til at komme igennem den, uden at det bliver mere belastende for børnene end højst nødvendigt. Skilsmissetilbuddene er således en del af en forebyggende indsats med det formål, at forældres stridigheder håndteres tidligt, så de ikke kommer til at påvirke barnets trivsel, udvikling og læring.

Fokusområde 2:

Fælles rammer for det tværfaglige samarbejde

Det er vigtigt, at forældre og børn oplever, at der er en klar rød tråd i Gladsaxe Kommunes indsatser og tilbud. Derfor er et velfungerende tværfagligt samarbejde centralt. Vi tager afsæt i de samarbejder, som i dag fungerer godt og sætter fokus på de områder, hvor der er behov for udvikling på tværs af kommunens forvaltninger. Vi sætter særligt fokus på at styrke de lokale samarbejder og på at styrke samarbejdet mellem det almene område som skoler og dagtilbud og de forebyggende indsatser. Det er væsentligt, at der er et godt kendskab til hinanden på tværs af faggrupper, så der kan skabes gode rammer for et godt børne- og ungeliv i Gladsaxe Kommune, og så der sikres koordination, når der er behov for det.

Det vil vi opnå

- At der ydes en helhedsorienteret indsats i forhold til hvert enkelt barn og ung.
- At der i alle områder er et stærkt og handlekraftigt samarbejde i forhold til tilbud og indsatser over for børn og unge.
- At alle, der arbejder med børn og unge, har kendskab til hinanden og til muligheder og rammer for det tværfaglige samarbejde.

Sådan gør vi

- Vi sikrer, at alle arbejder ud fra et fælles værdigrundlag, hvor børn og unge anses som forskellige og værdifulde individer, der gennem handlinger og dialog med andre børn, unge og voksne er med til at skabe udvikling og læring.
- Vi sikrer, at børn og unge – under hensyn til deres alder og modenhed – bliver inddraget i beslutninger, der vedrører deres liv.
- Vi understøtter gode samarbejdsnetværk med barnet eller den unge i centrum.
- Vi arbejder med tilgængelighed og formidling, så alle medarbejdere har adgang til viden, rådgivning og vejledning, når de har brug for det.

Indsatsområde 2015-17: Distriktssamarbejde

Evalueringen af Gladsaxe Kommunes sammenhængende børnepolitik 2010-2013 viste, at der er potentiale til at optimere og udvikle samarbejdet. Samtidig er erfaringen, at de distriktsteams, som fungerer, udgør en vigtig og værdiskabende ramme i forhold til det tværfaglige og tværorganisatoriske samarbejde. Derfor vil der i de kommende tre år blive sat fokus på at styrke de enkelte distriktsteams.

Fokusområde 3:

Gode overgange i børn og unges liv

Der er mange overgange i et barns liv. I Gladsaxe Kommune arbejder vi på at have nogle rammer, som medvirker til gode overgange. Det gælder både i overgangen fra hjem til dagtilbud, fra dagtilbud til skole, skole til ungdomsuddannelse, men det gælder også i forhold til børn med særlige behov og deres overgange fra forskellige tilbud. Gode overgange er en vigtig del af at sikre et godt børne- og ungdomsliv samt at sikre sammenhæng mellem det, børnene lærer i det ene tilbud, og det de skal lære i det næste.

Det vil vi opnå

- At alle børn og unge oplever sammenhæng og trykthed i forbindelse med overgange i deres liv.
- At børn med særlige behov får en ekstra indsats i forbindelse med overgange, da det også typisk er dem, der har det svært med overgangene.
- At overgange for det enkelte barn eller ung er gennemtænkte og meningsfyldte i forhold til barnets behov og forudsætninger.

Sådan gør vi

- Vi sikrer pædagogisk kontinuitet og sammenhæng i børns liv via et tæt samarbejde mellem det faglige personale, barnet eller den unge samt forældrene i forbindelse med overgange.
- Vi udarbejder en plan for de enkelte forløb i forbindelse med børn og unges overgange til og fra specialiserede tilbud.
- Vi sikrer, at der på et tidligt tidspunkt er taget hånd om de fysiske faciliteter i forbindelse med de overgange, som et barn og en ung med fysisk handicap går igennem.

Indsatsområde 2015-17: Overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse

Målsætningen om, at 95 procent af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse, betyder, at ingen unge må tabes i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse. EUD-reformens skærpede adgangskrav og de afledte konsekvenser fordrer, at vi i 2015-17 har øget fokus på, at så mange unge som muligt kommer ud af grundskolen med et fagligt niveau, som er godt nok til, at de kan påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse – og vi skal samtidig værne om de unge, som ikke gør. Derfor vil vi dels udarbejde en analyse af vores eksisterende tilbud, fokusere på koordinering af indsatser, men også påbegynde et større udviklingsarbejde for at imødekomme kvalitetsreformens skærpede krav. Et forpligtende samarbejde mellem skoler, ungdomsuddannelser og Børne- og Kulturforvaltningen vil finde sted i form af samarbejdsaftaler.

Fokusområde 4:

Indsatser for børn og unge med særlige behov

For at sikre de bedst mulige opvækstvilkår for alle børn og unge er der behov for et særskilt fokus på de børn og unge, der har særlige behov. Der iværksættes en målrettet indsats over for disse børn og unge i sammenhæng med deres øvrige liv og hverdag.

Det vil vi opnå

- At børn og unge med særlige behov trives og bliver så dygtige, som de kan.
- At børn og unge som udgangspunkt er en del af fællesskaber i de almene tilbud og profiterer af det.
- At børn og unge, der anbringes uden for hjemmet, får familielignende tilbud, så vidt muligt i nærheden af barnets eller den unges nærmiljø.

Sådan gør vi

- Vi har en bred vifte af tilbud til børn og unge med særlige behov.
- Vi sætter fokus på korrekt og rettidig sagsbehandling samt god formidling fra medarbejder til borger
- Vi sikrer, at børn og unge fortsat møder professionelle voksne, der reagerer tidligt og relevant på deres iagttagelser og bekymringer for barnet eller den unge.
- Vi tilbyder specialiserede forløb i forbindelse med børn, der står i en midlertidig krise.
- Vi sikrer, at vores fagpersonale modtager og anvender professionel rådgivning og vejledning, så de har de rette kompetencer til at løfte de konkrete indsatser.
- Vi prioriterer, at børn med særlige behov oplever færrest mulige skift og ikke flyttes fra et tilbud, hvor barnet er i god trivsel og udvikling, med mindre der er meget tungtvejende, faglige grunde til dette.

Indsatsområde 2015-17: Småbørn med udviklingsforstyrrelser

Vi oplever et stigende antal kontaktsvage eller opmærksomhedsforstyrrede småbørn, der tidligt i livet diagnosticeres inden for autismspektret. Disse børn har brug for en kontinuerlig ekstra indsats, og derfor vil vi i 2015-17 gå i gang med at tilrettelægge indsatsen med nye tiltag.

Fokusområde 5:

Tryk opvækst: Forebyggelse og indsats over for ungdomskriminalitet

Gladsaxe Kommune skal være en tryk kommune at bo og vokse op i. Det er blandt andet derfor, at kommunen prioriterer en tidlig indsats og forebyggelse af kriminalitet på gadeplan og i øvrigt. Der prioriteres en tidlig og forebyggende indsats over for ungdomskriminalitet. Tidlig i forhold til den alder, hvor børn og unge typisk påbegynder kriminalitet, såvel som tidlig i forhold til den enkelte kriminelle handling. Der er mange eksempler på, at den tidlige kriminalitetsforebyggende indsats har særlig stor betydning i forhold til at begrænse ungdomskriminalitet.

Det vil vi opnå

- At unge føler sig trygge og har gode rollemodeller.
- At ungdomskriminalitet og antallet af unge med risikoadfærd mindskes.
- At Gladsaxe er fri for bandekriminalitet.
- At forældre, civilsamfund, politi, omegnskommuner og andre samarbejdspartner deltager aktivt i at mindske ungdomskriminalitet og gøre Gladsaxe fri for bandekriminalitet.

Sådan gør vi

- Vi sikrer, at børn, unge og forældre ved, hvor de skal gå hen for at få hjælp.
- Vi etablerer et tæt samarbejde med forældre og netværk omkring børn og unge, der udviser risikoadfærd eller begår kriminalitet.
- Vi arbejder tværfagligt, systematisk og vidensbaseret med at forebygge, at børn og unge begår kriminelle handlinger eller bliver en del af bandemiljøet.
- Vi er opsøgende og vedholdende i forhold til at skabe en god kontakt til de unge, der færdes på gaden.
- Vi indgår i tætte samarbejder med politi, boligselskaber og andre kommuner med henblik på at begrænse bandekriminalitet og helt at bryde fødekæden til banderne.
- Vi sikrer, at unge, der er motiveret til at forlade rocker/bandemiljøet, får hurtig og koordineret hjælp til at forlade bandemiljøet.
- Vi iværksætter målrettet social- og uddannelsesmæssig støtte ved udslusning, efter varetægtsfængsling eller ved endt afsoning af frihedsstraf.

Indsatsområde 2015-17: Tværfaglig koordination

Unge, der er involveret i kriminalitet eller bevæger sig på grænsen, skal opleve, at der sættes konsekvent og koordineret ind. Typisk vil de unge have andre udfordringer i f.eks. skole, fritid, uddannelse eller hjemmet. Derfor er der behov for et tæt samarbejde mellem de professionelle, så der ydes en koordineret indsats. I 2015-17 sætter vi fokus på at udvikle mere effektive samarbejdsmodeller og implementere fælles dokumentation af indsatsen over for kriminalitetstruede unge.

Organisering og retningslinjer på børne- og ungeområdet

Tilbud til børn og unge i Gladsaxe Kommune er administrativt organiseret i Børne- og Kulturforvaltningen samt Social- og Sundhedsforvaltningen. Her kan du se forvaltningernes organisationsdiagrammer.

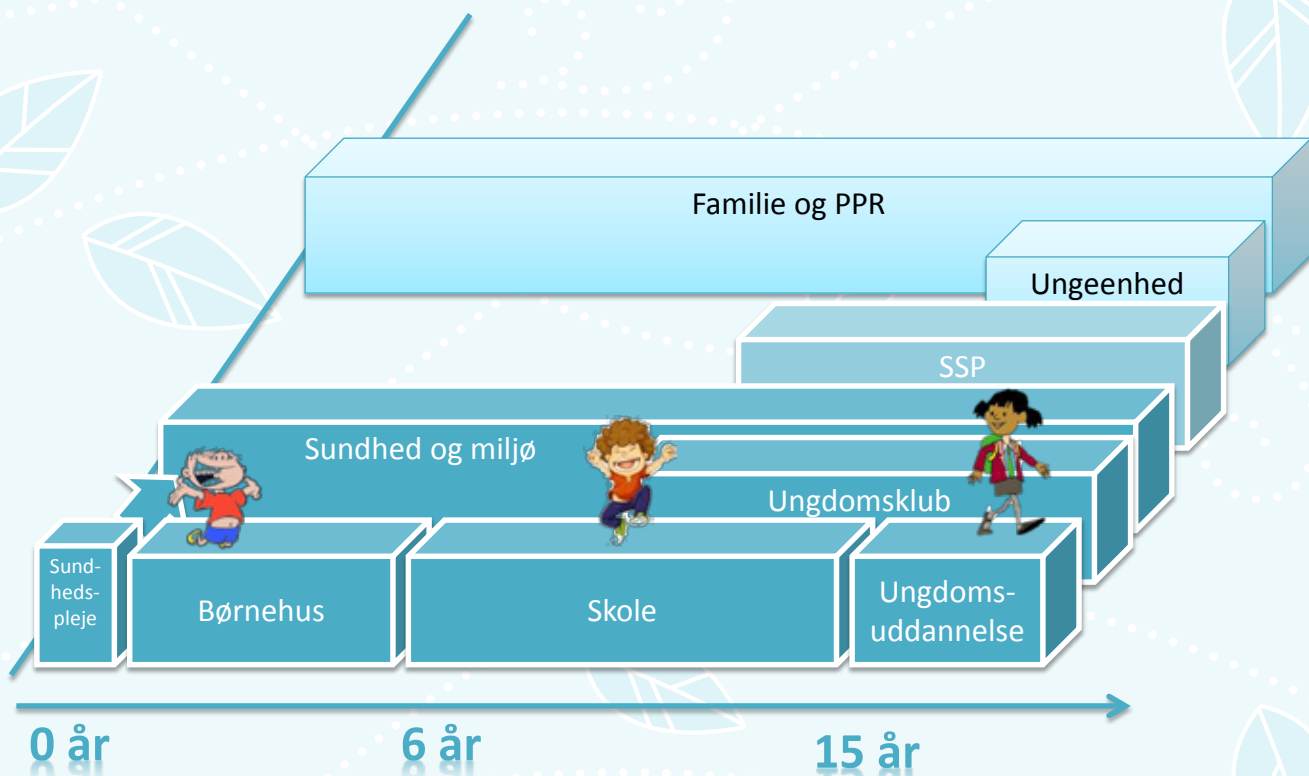
Figuren nedenfor viser kommunens tilbud til børn og unge arrangeret efter barnets eller den unges alder og behov. Forrest er de tilbud, som er til alle børn og unge, mens de bagerste tilbud er til børn eller unge, hvor der er behov for en særlig indsats.

Støtte til det pædagogiske arbejde

Gladsaxe Kommune har to tværgående centre, der understøtter det pædagogiske arbejde: Videnscenter for Inklusion og Gladsaxe Kommunes Pædagogiske Videns- og Dokumentationscenter (GPV).

Videnscenter for inklusion er Gladsaxe Kommunes vidensbank for inklusionsområdet. Videnscentret har en hjemmeside som henvender sig til forældre og medarbejdere i kommunen. På hjemmesiden kan du få viden om:

- Kommunens inklusionsstrategi og inklusionstiltag
- Inspiration til professionelle og forældre i inklusionsbestræbelserne
- Hvad der rører sig – mulighed for videndeling mellem institutionerne

GPV har bl.a. til opgave at øge kvaliteten i det pædagogiske arbejde med børn og unge med en optimal udnyttelse af de eksisterende ressourcer. GPV understøtter i et tæt samarbejde med Børne- og Kulturforvaltningens konsulenter:

- Et større fokus på tværfaglighed og helhedstænkning
- En god, solid og kontinuerlig understøttelse af den faglige og didaktiske kvalitetsudvikling
- Den systematiske opsamling, rådgivning, fastholdelse og formidling af viden og erfaringer fra det pædagogiske arbejde

En af GPV's centrale opgaver er at gennemføre evalueringer i skoler og dagtilbud, herunder at følge arbejdet med at indfri målsætningerne i den sammenhængende børne- og ungepolitik.

Særlige tilbud til børn, unge og familier

Familieafdelingen og Ungeenheden tilbyder støtte til børn, unge og deres forældre. Målgruppen er børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Læs mere om de enkelte støttemuligheder under Familieafdelingen her og om Ungeenheden her.

Tværfagligt samarbejde:

Sådan gør vi i Gladsaxe Kommune

Distriktsteams:

Forum for generelle problemstillinger

I Gladsaxe Kommune er der etableret ni distriktsteams inddelt efter områdedistrikterne. Et team består af deltagere fra skoler, dagtilbud, klubber, rådgivere, psykologer, sundhedsplejersker, tale-hørelærere og specialkonsulenter. Det er områdelederen og en fra skolens ledelse, der har det samlede ansvar for det lokale distriktsteam. Formålet med teamet er at kvalificere det tværfaglige samarbejde og sikre, at de tværfaglige samarbejdspartnere har kendskab til hinanden – både personligt og fagligt. Det er således et forum for generelle problemstillinger i distriktet og ikke til drøftelse af konkrete sager. Der vil som udgangspunkt være møder to gange årligt, som kan være i form af temadage, konferencer og lignende.

Teamnetværk:

Forum for drøftelse af konkrete sager

Teamnetværket aktiveres ad hoc i situationer, hvor der opleves behov for tværfaglig indsats omkring et barn eller en ung. Alle deltagere i distriktsteamet kan indkalde relevante samarbejdspartnere til teamnetværksmøde. Formålet med teamnetværket er at sikre samarbejde og koordination omkring konkrete børn, unge og familier med særlige behov. Teamet skal drøfte og koordinere aftaler, så der sker en fælles indsats omkring det konkrete barn eller den unge og familien.

I et teamnetværk deltager de samarbejdspartnere, der er relevante i den konkrete sag. Endvidere deltager forældre og evt. den unge, som sagen drejer sig om. Omfanget af deltagere bør afhænge af den konkrete sag. Alle parter er forpligtet til at møde og deltage aktivt i disse samarbejdsrelationer.

Teamnetværket har kompetence til at sikre de relevante og nødvendige indsatser, der er behov for i en konkret sag, og netværket har kompetence til at sikre samarbejde og koordinering af den støtte, der skal ydes i familien. I hver enkelt sag udpeger teamnetværket en tovholder, der har ansvaret for koordineringen i den konkrete sag. I forhold til at iværksætte og bevilge de forskellige former for støtte, kan teamet handle ud fra de muligheder, som de enkelte fagpersoner hver især medbringer af kompetence til teamet.

Alle teamnetværksmøder har en skriftlig dagsorden, hvoraf begrundelse for og hensigt med mødet fremgår. Med mindre andet aftales, er det mødeindkalder, der udarbejder dagsorden. Der udarbejdes altid referat af teamnetværksmøder. Der er oprettet en særlig skabelon til dagsorden og referat, som ligger på Fokus.

I alle konkrete sager, der arbejdes med i et teamnetværk, skal forældrene fra begyndelsen orienteres og involveres i forløb og indsats. Der kan ikke rejses en konkret sag i et teamnetværk, uden at forældrene er orienteret. Det er mødeindkalderens ansvar, at forældrene inviteres til at deltage i samarbejdet. Hvis der er mistanke om kriminelle forhold, f.eks. vold eller seksuelle overgreb, er det dog muligt at få tværfaglig rådgivning og konsultation uden først at inddrage forældrene.

Nøglepersoner i det forebyggende og koordinerende arbejde

Forebyggelseskonsulenterne

Familieafdelingen har tre forebyggelseskonsulenter, som giver råd og vejledning til de fagprofessionelle på skoler og i dagtilbud. Konsulenterne holder desuden møder med distriktsteams og områdeledere og hjælper med at kvalificere underretninger og statusudtalelser. Forebyggelseskonsulenterne har alene konsultativ funktion og har således ingen myndighed. Forebyggelseskonsulenterne er til stede på skolerne en halv til en hel dag om ugen og deltager hver eller hver anden måned på områdeledelsesteam møder samt to gange årligt på distriktsteammøder.

Ungeenheden har ligeledes en forebyggelseskonsulent, som dog – modsat Familieafdelingens forebyggelseskonsulenter – har myndighedsansvar. Konsulenten er til stede på GXU en dag om ugen og deltager desuden i specialteammøder i begge afdelinger af skolen.

Sociale koordinører i Høje Gladsaxe og Værebros Park

I Høje Gladsaxe og Værebros Park er der med henblik på at styrke koordineringen i udsatte boligområder ansat en socialkoordinator. Den sociale koordinator leder og koordinerer tværgående opgaver og indsatser til børn og unge i lokalområdet.

Via indgående systemkendskab skal socialkoordinatoren medvirke til at koordinere indsatser, som er relevante, når et barn eller en ung har brug for en målrettet støtte. De sociale koordinører driver endvidere en mentorordning for børn og unge i de to områder. De sociale koordinører indgår i ledelsen på henholdsvis Grønnemose Skole og Skovbrynet Skole.

SSP-samarbejdet

SSP er det lokale samarbejde mellem skole, det sociale område (Ungeenheden/Familieafdelingen) og politi. SSP-samarbejdet danner rammen om den overordnede tværfaglige indsats i Gladsaxe kommune i forhold til det kriminalitetsforebyggende arbejde. SSP-samarbejdet går ud på at afdække årsagerne til, at børn og unge begår kriminalitet og på at bearbejde disse årsager. SSP vægter det forebyggende arbejde højt og derfor udvikles der løbende undervisningsmaterialer til skoler og ungdomsuddannelser. Undervisningens formål er at skabe en fælles forståelsesramme blandt unge om risikoadfærd og kriminalitet.

Tirsdagsmødet

I Gladsaxe Kommune er samarbejdet blandt andet formaliseret ved et ugentligt møde, tirsdagsmødet. På mødet deltager SSP-konsulenter, politi, Ungeenheden/Familieafdelingen, personalelederen fra UK Gladsaxe og Lokálnetværket For Unge (LFU) og drøfter bekymringer vedrørende børn og unge, der udviser uhensigtsmæssig adfærd. Afslutningsvis besluttet det, hvorledes forældrene og den unge inddrages bedst muligt, samt hvem der indkalder til teamnetværksmøde, hvis det findes relevant. SSP deltager desuden i netværksmøder og bekymringssamtaler.

Ungeenheden eller Familieafdelingen?

Ungeenheden varetager sagsbehandling efter Serviceloven i forhold kriminalitetstruede unge, der har afsluttet 9. klassetrin. Derudover vil alle unge, der går på Ungdomsskolen være omfattet af Ungeenheden uanset klassetrin. Familieafdelingen varetager sagsbehandling i forhold til kriminalitetstruede børn og unge inden afsluttet 9. klasse efter Serviceloven. Overordnet er det Ungeenheden eller Familieafdelingen, der vurderer, hvilke samarbejdsparter der inddrages i de enkelte sager.

Gadeteamet

Gadeteamet har til hovedopgave at støtte, vejlede og hjælpe grupper af unge, der af forskellige årsager ikke længere kan indgå i kommunens eksisterende tilbud og derfor opholder sig i lokalmiljøet. Gadeteamet arbejder med en forudsætning om at være tryksskabende og med et fokus på at forebygge uhensigtsmæssig adfærd.

Netværkssamråd

Jf. Serviceloven skal der indkaldes til netværkssamråd inden syv dage efter, at der er modtaget dokumentation fra politiet om, at en ung under 18 år er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet. Formålet er at hjælpe kriminalitetstruede børn og unge væk fra en kriminel løbebane ved at inddrage forældrene, relevante fagpersoner og personer fra deres private netværk i den hjælp og støtte børnene og de unge skal have. Netværkssamråd minder således om teamnetværket, men har særlig en særlig målgruppe og særlige retningslinjer.

Ungesamråd

Når Ungeenheden eller Familieafdelingen modtager en anmodning om udtalelse til retten, skal rådgiver indstille sagen til Ungesamrådet. Ungesamrådet er et tværsektorielt og tværfagligt samarbejde, som afgiver koordineret indstilling til retten og anklagemyndigheden om, hvilken indsats der anses som relevant i forhold til unge, der er sigtet for alvorlig kriminalitet. Det overordnede formål er at mindske fremtidig kriminalitet. Deltagere i Ungesamrådet afhænger af den lokale organisering, men kan f.eks. være repræsentanter for kommunen, kriminalforsorgen, region og politi.

Exit

Gladsaxe Kommunes exit-strategi medvirker til at styrke myndighedssamarbejdet omkring unge, som ønsker at forlade bande- eller rockermiljøet. Formålet med exit er at yde hjælp og støtte til unge, som begår massiv kriminalitet eller eventuelt er tilløbere til en bande, og som ønsker at ændre på denne livsstil. Der ydes en effektiv indsats for at motivere, hjælpe og støtte de unge og derved give dem mulighed for at opnå nye muligheder inden for uddannelse, beskæftigelse, sociale tilbud, sundhedstilbud mv.

Samarbejde omkring radikaliserede unge

SSP og evt. Familieafdelingen samarbejder med politiet, Socialstyrelsen og PET i sager om radikalisering og tager kontakt til den unge og dennes forældre, inden de får realiseret deres planer om at tage til krigsramte områder.

Underretning ved bekymring for et barn eller en ung

Fagpersoner med kontakt til børn og unge har mange forskellige arbejdsopgaver, men fælles er, at alle har et medansvar for at sikre, at børn, der har behov for støtte, tilbydes den så tidligt og sammenhængende som muligt. Får man i sit arbejde kendskab til forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung har behov for støtte, har man som ansat en skærpet pligt til at underrette Familieafdelingen eller Ungeenheden. Underretningen må ikke være anonym, men en medarbejder kan vælge at lade underretningen gå via lederen på arbejdspladsen.

Forudsætningen for et godt samarbejde er, at forældrene inddrages, og inddragelsen skal ske så tidligt som muligt. Forældrene og barnet eller den unge skal i videst muligt omfang inddrages i løsningen af problemer gennem dialog og samarbejde. Initiativet til samarbejde skal komme fra den fagperson, der oplever behovet for en særlig indsats over for barnet. Det er vigtigt altid at aftale, hvem der har ansvaret for at koordinere samarbejdet.

Retningslinjer for underretningspligt

Hvordan handler man, når man er bekymret for et barn?

Hvis en fagperson mener, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte, skal vedkommende altid forsøge at få etableret en dialog og et samarbejde med forældrene og fortælle dem, hvad man har lagt mærke til. Forældrene skal være med til at afklare problemerne, og de skal have mulighed for at komme med forklaringer og løsninger.

Når dialogen og samarbejdet er etableret med familien og barnet, kontaktes relevante fagpersoner. Indebærer dette involvering af en familierådgiver fra Familieafdelingen (f.eks. gennem afholdelse af et teamnetværksmøde), har fagpersonen på denne måde levet op til underretningspligten og skabt et godt grundlag for det videre samarbejde

Pligt til at underrette om bekymringer

Hvis skole, dagtilbud eller andet tilbud oplever, at dialog og samarbejde med familien omkring en bekymring for et barn eller en ung er mislykkedes, skal Familieafdelingen eller Ungeenheden underrettes om, at barnet eller den unge har brug for hjælp. Det er bedst at få forældrenes samtykke, men underretningen kan også ske uden forældrenes samtykke, når hensynet til barnet eller den unge er større end hensynet til forældrenes interesse i, at oplysningerne tilbageholdes.

Hvad skal en underretning indeholde?

Underretningen skal være skriftlig. Den skal beskrive de problemer, der giver anledning til at mene, at barnet eller den unge har brug for social bistand. Beskrivelsen skal lægge særlig vægt på barnet eller den unges udvikling, adfærd, trivsel, forhold til forældre og søskende samt andre børn og voksne.

Underretningen kan også fortælle, hvad der indtil videre i forløbet er gjort for at hjælpe barnet eller den unge og familien. I akutte tilfælde skal Familieafdelingen eller Ungeenheden kontaktes telefonisk samme dag, og underretter kan derefter blive bedt om at eftersende materiale skriftligt. Det skal fremgå af underretningen, om familien har kendskab til underretningen, og om de har fået information om indholdet. Alle skriftlige underretninger bedes udfyldt elektronisk via underretnings-skemaet.

Bekymring, mistanke eller konkret viden?

Bekymring: En diffus oplevelse af, at der er signaler på mistrivsel hos et barn eller i dets familie.

Mistanke: En mistanke er mere end blot en bekymring. Mistanken handler om mere konkrete forhold. Det kan for eksempel være barnets eget udsagn om hændelser, der har fundet sted eller oplysninger, man har fået på anden vis.

Konkret viden: Den faktiske viden om, at et barn eller en ung har været udsat for en konkret handling eller overgreb begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet eller den unge, tilståelse fra krænkeren eller fra vidner.

Hvad sker der efter en underretning?

Alle underretninger behandles inden for 24 timer. Familieafdelingen og Ungeheden har en daglig vagt, som modtager underretningen og vurderer, om den kræver akut handling, eller om den kan afvente rådgiverens handling. Der fremsendes kvitteringsbrev hurtigst muligt og senest seks dage efter modtagelse af en underretning. Kvitteringsbrevet er en bekræftelse på, at Familieafdelingen eller Ungeheden har modtaget underretningen. Man har som underretter mulighed for at få en tilbagemelding på sin underretning.

Retningslinjer ved mistanke om vold eller seksuelle overgreb

Alle medarbejdere har pligt til at være opmærksomme på, at børn og unge ikke udsættes for krænkelse. I sager om vold og seksuelle overgreb på et barn, skal der tages *direkte kontakt* til Familieafdelingen til en afklaring af det videre forløb – dette skal ske, før der tages kontakt til forældrene. I sager, hvor en ansat er mistænkt for vold eller seksuelle overgreb på et barn, skal der tages kontakt til Specialistgruppen.

Specialistgruppens primære opgave er at iværksætte et beredskab i sager, hvor en ansat mistænkes for vold eller seksuelle overgreb på børn. Specialistgruppen fungerer desuden som rådgivende team for ledere og medarbejdere i kommunen samt praktiserende læger, foreningslivet og forældre. Gruppen er tværfagligt sammensat og kan kontaktes af alle. Almindeligvis sker kontakten via den stedlige leder.

Retningslinjer for tavshedspligt

Reglerne om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger omhandler i korte træk, at offentlige ansatte har tavshedspligt, men alligevel skal videregive oplysninger: Tavshedspligten må aldrig forhale eller forhindre, at et barn eller en ung får hjælp, og underretningspligten overstiger tavshedspligten.

Bekymring om vold eller seksuelle overgreb på børn og unge

Specialistgruppen har udarbejdet pjecen 'Bekymring om vold eller seksuelle overgreb på børn og unge', som alle medarbejdere på børne- og ungeområdet skal læse. I pjecen kan man bl.a. læse om:

- Definition af vold og seksuelle overgreb
- Tidlig opsporing og børns signaler
- Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb
- Regler for samvær i Gladsaxe Kommunes dagtilbud, skoler samt kultur- og fritidstilbud
- Hvordan en bekymring, mistanke eller konkret viden håndteres
- Hvilke støttemuligheder der er i Gladsaxe Kommune
- Krisebearbejdning

Videregivelse af oplysninger

Videregivelse af oplysninger inden for samme forvaltning

Gladsaxe Kommune fungerer som en enhedsforvaltning. Enhedsforvaltningen omfatter det meste af den kommunale organisation, herunder daginstitutioner, dagplejere, sundhedsplejen, PPR, Familie- og Ungecentret, Familieskolen, tandplejen og Familieafdelingen.

Selvom Gladsaxe Kommune fungerer som en enhedsforvaltning betyder det ikke, at alle oplysninger frit kan videregives. Når det drejer sig om samme forvaltning, må alle relevante og væsentlige oplysninger, der er af betydning for arbejdet med barnet og familien, videregives. Videregivelsen skal have et klart sagligt formål og være nødvendig for, at modtageren kan udføre sin opgave på en kvalificeret måde.

Videregivelse af oplysninger til anden forvaltningsenhed

Skoler er selvstændige myndigheder og indgår ikke i enhedsforvaltningen. Når man taler om anden forvaltningsenhed, drejer det sig derfor om den enkelte folkeskole, herunder de tilknyttede SFO'er, Statsforvaltningen, politi, sygehuse og krisecentre. Når oplysninger skal videregives til en anden forvaltning, skal der være samtykke hertil.

Tavshedspligt og videregivelse af oplysninger i SSP-arbejdet

SSP's tavshedspligt er reguleret i samme lovgivning som for offentlig ansatte. Retsplejelovens § 115 åbner dog muligheden for, at man med henblik på en kriminalitetsforebyggende indsats kan videregive oplysninger om private forhold, hvis dette er påkrævet. Det er alene parterne under SSP, der må udveksle personhenførbare oplysninger.

Om den kriminalitetsforebyggende handleplan

Kommunerne skal i henhold til Serviceloven udarbejde en plan for indsatsen imod ungdomskriminalitet. Planen for indsatsen imod ungdomskriminalitet beskriver, hvordan Gladsaxe Kommune har tilrettelagt arbejdet med at begrænse ungdomskriminaliteten i kommunen og yde en tidlig og forebyggende indsats.

Målgruppen

Planen for indsatsen imod ungdomskriminalitet retter sig gennem den almene indsats og forebyggende arbejde til alle børn og unge i kommunen op til deres 18. år, men også imod børn og unge i kommunen, som er i det kriminelle miljø, har en uroskabende eller voldelig adfærd, eller som er kendetegnet ved gentagen og alvorlig kriminalitet.

Niveauinddeling

Gladsaxe Kommune anvender en niveauinddeling af målgruppen med beskrivelse af signaler, som kan være en rettesnor til vurdering af alvorsgraden, samt hvem der har ansvaret for at handle inden for en given tidsramme. Ved at beskrive signalerne og bekymringsgraden opnår man et fælles sprog omkring børnene og de unge, hvilket betyder, at det er lettere at sætte ind med den rigtige indsats så hurtigt som muligt. Følgende niveaudeling anvendes:

1. Forebyggende indsats
2. Bekymrende adfærd
3. Førstegangskriminalitet
4. Gentagen og/eller alvorlig kriminalitet
5. Personfarlig kriminalitet

Bilag 1:

Den kriminalitetsforebyggende handleplan

Niveauer	Handling	Parternes forpligtelse
Niveau 1: Forebyggende indsats SSP skaber rammerne for den generelle kriminalpræventive indsats over for børn og unge i kommunen. En stor del af den generelle forebyggelse foregår gennem undervisning og projekter i folkeskolen og andre uddannelsesinstitutioner, ungdomsklubber, fritidsklubber, boligforeninger mm. Dette niveau varetages i skolerne af SSP-pædagogerne/lærerne og SSP-konsulenterne.	• En SSP-pædagog/lærer er repræsenteret på hver skole og bruges primært til at formidle kriminalitetsforebyggende tiltag. Derudover kan SSP-pædagogen/læreren mægle mellem elever, hvis der opstår behov for det. • Deltagelse i relevante netværk og rådsmøder. Netværksdannelse er yderligere et centralt område, som SSP prioriterer i det proaktive arbejde, hvor vidensdeling og sparring med relevante aktører er centralt for det forebyggende arbejde. • Kriminalpræventivt undervisningsmateriale fra 6.-10. klasse • SSP-pædagog/lærer samarbejder med SSP-konsulenterne og opdateres med viden på området. • Hver ungdomsklub i Gladsaxe Kommune har én udgående SSP-klubmedarbejder. Den generelle indsats foregår i samarbejdet mellem SSP-lærerne/pædagogerne og de tre SSP-konsulenter i den unges lokalmiljø.	SSP er ansvarlig for udarbejdelse og organisering af det kriminalitetspræventive undervisningsmateriale samt udbredelse af diverse kriminalitetsforebyggende tiltag.

Niveauer

Handling

Parternes forpligtelse

Niveau 2: Bekymrende adfærd

- Problematiske udeblivelser fra skolen.
- Den unge observeres på gaden om aftenen.
- Eksperimenteren med rusmidler – færdene omkring hashmiljøer og tidlig debut med alkohol.
- Flirten med det kriminelle miljø. Herunder også synlige på døgn-rapporten ved gentagne gange at blive truffet i sammenhæng med kriminelle hændelser.
- Den unge ses i periferien af utryghedsskabende ungegrupperinger (fra niveau 3, 4 og 5) eller er en del af en gruppe, som udviser uhensigtsmæssig adfærd.

Dette niveau varetages primært af SSP-konsulenterne, som er ansvarlig for at fastlægge og varetage den fornødne indsats. Bekymringerne behandles på tirsdagsmødet, hvor det fastlægges, hvordan der evt. skal handles og hvem der har ansvaret for indsatsen.

- SSP-teamet tæt på den unge, SSP-lærer/pædagog og SSP-klubmedarbejder orienteres (jf. retsplejeloven § 115). Dette gøres for at flere professionelle, der er tæt på den unge, kan støtte og bakke op.
- Der tages kontakt til hjemmet af SSP-konsulenten, politiet eller gadeteamet inden en uge efter drøftelse på tirsdagsmødet. Der indgås klare aftaler med hjemmet om tidspunkter for hjemkomst, pasning af skolegang, støtte til tilmelding til fritidsaktiviteter mm.
- Der kan træffes afgørelse om ungepålæg af Ungeenheden/Familieafdelingen.
- Ved konflikter vurderes muligheden for mægling.
- Der er mulighed for henvisning til åben anonym rådgivning
- SSP-konsulenten er opmærksom på evt. henvisning til Exit, hvis den unge færdes i periferien af et bande/rockermiljø.
- SSP-konsulenten er opmærksom på kontakt til politiet, PET og Socialstyrelsen, hvis den unge viser tegn på radikaliserende adfærd.

SSP-konsulenterne har som udgangspunkt ansvaret for at handle og sørger for at inddrage Ungeenheden/Familieafdelingen, når det vurderes relevant.

Niveauer

Handling

Parternes forpligtelse

Niveau 3: Førstegangskriminalitet

- Simpelt tyveri – fra venner eller butik.
- Hærværk.
- Besiddelse af hash.
- Overtrædelse af våbenloven – typisk besiddelse af kniv.

Dette niveau varetages af Ungeenheden/Familieafdelingen og SSP-konsulenterne.

- Når Ungeenheden /Familieafdelingens rådgiver eller SSP-konsulent får viden om førstegangskriminalitet hos en ung, skal den unges forældre/værge kontaktes inden for syv dage for afklaring af videre forløb. Vurderer rådgiveren eller SSP-konsulenten, at forældrene kan tage tilstrækkelig og hensigtsmæssig hånd om situationen, gøres ikke yderligere.
- Vurderer rådgiveren eller SSP-konsulenten, at familien har brug for yderligere vejledning, afholder SSP-konsulenten – gerne sammen med politiet – hjemmebesøg, eller familien kommer til samtale hos rådgiveren. Dette aftaler SSP-konsulent og rådgiveren indbyrdes, i forhold til, hvad der giver mening i den konkrete situation. Ved samtale med familien vurderes det, om familien har behov for yderligere hjælp og støtte.
- Ved konflikter vurderes muligheden for mægling.
- Ungeenheden/Familieafdelingens rådgiver eller SSP-konsulent er opmærksom på evt. henvisning til Exit, hvis den unge færdes i periferien af et bande/rockermiljø.
- Ungeenheden/Familieafdelingens rådgiver eller SSP-konsulent er opmærksom på kontakt til politiet, PET og Socialstyrelsen, hvis den unge viser tegn på radikaliserende adfærd.

Ungeenheden/ Familieafdelingen og SSP-konsulenten er ansvarlig for kontakten med hjemmet og for, at der bliver fuldt op på den enkelte unge. Sagen forlægges på Tirsdagsmødet med henblik på, at indsatsen koordineres. Afholder SSP-konsulent hjemmebesøg skal vedkommende videresende et kort referat af dette til Ungeenheden/Familieafdelingens teamleder, så den relevante afdeling overholder lovgivningen i forhold til deres forpligtelser, ved modtagelse af en underretning om kriminalitet.

Niveauer

Handling

Parternes forpligtelse

Niveau 4: Gentagen og alvorlig kriminalitet

- Indbrud – skole, virksomheder, butikker, beboelse.
- Biltyveri.
- Groft hærværk.
- Salg af stoffer.
- Trusler om vold.
- Overtrædelse af våbenloven, herunder besiddelse og anvendelse af våben.
- Deltagelse i "tæskehold".

Dette niveau varetages af Ungeenheden/ Familieafdelingen.

- Ungeenheden/ Familieafdelingen skal senest syv dage efter modtaget dokumentation fra politiet om, at en ung under 18 år er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet, indkalde den unge, forældremyndighedsindehaveren, eventuelt relevante personer fra netværket og relevante fagpersoner til et netværkssamråd.
- På baggrund af drøftelser på netværkssamrådet skal Ungeenheden/ Familieafdelingen efter netværkssamrådets udarbejde en handleplan for, hvilke initiativer og handleplaner der kan modvirke yderligere kriminalitet hos den unge.
- Ungeenhedens/ Familieafdelingens rådgiver er opmærksom på evt. henvisning til Exit, hvis den unge færdes i periferien af et bande/ rockermiljø.
- Ungeenhedens/ Familieafdelingens rådgiver er opmærksom på kontakt til SSP, hvis den unge viser tegn på radikaliserende adfærd. SSP koordinerer herefter sagen vedr. radikalisering.
- Modtager Ungeenhedens/ Familieafdelingen inden for et år efter netværkssamrådets afholdelse dokumentation fra politiet om mistanke mod den unge under 18 år for gentagen, alvorlig kriminalitet, skal Ungeenhedens/ Familieafdelingen uden fornyet indkaldelse til netværkssamråd vurdere, om der er behov for at revidere handleplanen.
- Når Ungeenheden/ Familieafdelingen modtager anmodning om udtalelse til retten, skal rådgiver indstilles sagen til Ungesamrådet. Ungesamrådet indstiller herefter til retten, hvilken foranstaltning der opleves relevant for den konkrete ung.

Ungeenheden/ Familieafdelingen orienterer netværket på Tirsdagsmødet.

Niveauer

Handling

Parternes forpligtelse

Niveau 5: Personfarlig kriminalitet

- Røveri.
- Overfald.
- Vold.
- Anvendelse af våben.

Dette niveau varetages af Ungeenheden/Familieafdelingen.

- På baggrund af sagens alvor og i forlængelse af evt. afhøring vurderes graden af akut indsats.
- Ungeenheden/ Familieafdelingen skal senest syv dage efter modtaget dokumentation fra politiet om, at en ung under 18 år er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet, indkalde den unge, forældremyndighedsindehaveren, eventuelt relevante personer fra netværket og relevante fagpersoner til et netværkssamråd.
- På baggrund af drøftelser på netværkssamrådet skal Ungeenheden/ Familieafdelingen efter netværkssamrådet udarbejde en handleplan for, hvilke initiativer og handleplaner der kan modvirke yderligere kriminalitet hos den unge.
- I forbindelse med løsladelse efter varetægtsfængsling eller afsoning af frihedsstraf, tilbyder Ungeenheden/ Familieafdelingen en udslusningsordning hurtigst muligt og helst inden løsladelse. Tilbuddet har en varighed på mindst seks måneder efter løsladelse. Familie- og Ungecentret varetager udslusningsopgaven med udgangspunkt i de målsætninger, som Ungeenheden/ Familieafdelingen fastsætter i handleplanen. Udslusningstilbuddet vil som udgangspunkt være i form af en kontaktpersonsordning til den unge.
- Ungeenhedens/Familieafdelingens rådgiver er opmærksom på evt. henvisning til Exit, hvis den unge færdes i periferien af et bande/ rockermiljø.

Ungeenheden/ Familieafdelingen orienterer netværket på Tirsdagsmødet.

Niveauer

Handling

Parternes forpligtelse

- Ungeenhedens/Familieafdelingens rådgiver er opmærksom på kontakt til SSP, hvis den unge viser tegn på radikaliserende adfærd. SSP koordinerer herefter sagen vedr. radikalisering.
- Modtager Ungeenhedens/Familieafdelingen inden for et år efter netværkssamrådets afholdelse dokumentation fra politiet om mistanke mod den unge under 18 år for gentagen, alvorlig kriminalitet, skal Ungeenhedens/Familieafdelingen uden fornyet indkaldelse til netværkssamråd vurdere, om der er behov for at revidere handleplanen.
- Når Ungeenheden/Familieafdelingen modtager anmodning om udtalelse til retten, skal rådgiver indstilles sagen til Ungesamrådet. Ungesamrådet indstiller herefter til retten, hvilken foranstaltning der opleves relevant for den konkrete ung.

Gladsaxe Kommune
Rådhus Allé 7
2860 Søborg

gladsaxe.dk
Telefon: 39 57 50 00
Mail: kommunen@gladsaxe.dk

Dagtilbudspolitik 2016

Indhold

1	Indledning	3
2	Dagtilbudsloven	4
3	Værdigrundlag	5
4	Barne- og læringssyn	6
5	Pædagogisk læreplan	8
5.1	Personlige og sociale kompetencer	10
5.2	Sprog og kommunikative kompetencer	13
5.3	Krop og bevægelse	16
5.4	Naturen og naturfænomener	19
5.5	Kultur og kulturelle udtryksformer	22
6	Den faglige ramme for det pædagogiske arbejde	25
6.1	Projektarbejde i børnehøjde	26
6.2	Skema 1+2+3 - et planlægnings- og styringsredskab	26
6.3	Værkstedsarbejde	26
6.4	Fokusbarn – en observationsmetode	27
6.5	Portfolio – en dokumentations- og vurderingsmetode	27
6.6	Udviklingsskema – i samtale med forældrene om barnet	27
6.7	Organisering	27
6.8	Pædagogik og indretning	28
6.9	Forløbsmæssig og pædagogisk sammenhæng	28
6.10	Pædagogisk kontinuitet – sammenhæng mellem dagtilbud og skole	28
7	Fælles indsatsområder	29
7.1	Arbejdet med indsatsområderne	30
7.2	Indsatsområde: Godt sprog	30
7.3	Indsatsområde: Digitalisering som pædagogisk redskab	31
7.4	Indsatsområde: Inkluderende fællesskaber	31
7.5	Indsatsområde: Sunde bevægelses- og kostvaner	32
7.6	Indsatsområde: Fælles ansvar for barnets læring	32
8	Relaterede politikker og strategier	34

1. Indledning

Gladsaxe Kommunes dagtilbudspolitik 2016 sætter retning for udviklingen af dagtilbud.

Barnets liv i dagtilbuddet bidrager til at styrke barnets livschancer og er et væsentligt bidrag i barnets udvikling.

Politikken tydeliggør de forventninger, der er til den faglige udvikling, det pædagogiske arbejde og hverdagslivet i alle dagtilbud til børn i alderen 0- 6 år. Politikken er dermed grundlag for det enkelte dagtilbuds lokale udmøntning og sikrer samtidig et stort lokalt råderum.

Udgangspunktet for dagtilbudspolitikken er formålet i Dagtilbudslovens § 7. Dagtilbudspolitikken skal ses i tæt sammenhæng med Kommunestrategien og Den sammenhængende børne- og ungepolitik samt øvrige kommunale politikker.

2. Dagtilbudsloven

Dagtilbudsloven stiller krav til det pædagogiske arbejde med børnene. Der stilles krav til systematik i arbejdet, til dokumentation og til at skabe pædagogiske udfordringer, der sikrer børns læring. Dagtilbudspolitikken understøtter lovgivningens krav til det pædagogiske indhold.

Formål for dagtilbud:

§ 7. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.

Stk. 3. Dagtilbud skal fremme børns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, leg og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring.

Stk. 4. Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

Stk. 5. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre en god overgang til skole ved at udvikle og understøtte grundlæggende kompetencer og lysten til at lære. Dagtilbud skal i samarbejde med skolerne skabe en sammenhængende overgang til skole og fritidstilbud.

3. Værdigrundlag

Kommunens ledere og medarbejdere skaber et dagtilbudsliv, hvor alle børn har et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring. Dette sker i samarbejde med børnenes forældre.

En tryk, alsidig og udviklende opvækst er en ledetråd i Gladsaxe Kommune. Dagtilbuddene bidrager med respekt og omsorg for det enkelte barn og for fællesskabet. Det pædagogiske arbejde og samværet med børnene bygger på ligeværd og demokrati. Dagtilbuddene er for alle børn. Børnene tilbydes differentierede, varierede og fleksible tilbud, og alle børn rummes i inkluderende fællesskaber.

Dagtilbuddene arbejder ud fra en grundlæggende respekt for den enkelte og den enkeltes baggrund. En værdi der skal karakterisere livet og samværet i dagtilbud og skole.

Dagtilbuddene skal udforme trygge og udfordrende rammer, hvor alle børn gennem et aktivt hverdagsliv medvirker til egen alsidige udvikling, hvorigennem de opbygger og udvikler deres selvfølelse og tør udfolde sig selv. Den alsidige udvikling betyder også, at barnet skal have mulighed for at udfolde og udvikle alle sine mange potentialer, der skal ses i en helhed. Det gælder såvel det intellektuelle, det etiske, det sociale, det følelsesmæssige, det motoriske og det æstetiske.

Dagtilbuddene skal skabe et hverdagsliv, der styrker børnenes lyst til at udforme og deltage i fælles aktiviteter og indgå i forpligtende relationer med henblik på, at de erhverver sig erfaringer med og udvikler en demokratisk væremåde. Dagtilbuddene skal understøtte, at børnene bliver fortrolige med det demokratiske værdisæt og bliver i stand til at indgå i en dialog og vise respekt for andre mennesker, deres holdninger og værdier.

Forældrene har hovedansvaret for deres barns trivsel, opdragelse og udvikling. Et barn der oplever tryghed, nærhed og omsorg har det bedste grundlag for at få glæde af dagtilbuddets lærings- og udviklingsmiljø. Forældre og pædagoger har et fælles ansvar for at udvikle et godt samarbejde med henblik på at skabe helhed i barnets liv.

Tre overordnede værdier danner rammen for det pædagogiske arbejde i Gladsaxe Kommune

- Respekt for barnet og det fællesskab barnet indgår i
- Barnet understøttes i egen alsidige udvikling
- Barnet understøttes i en demokratisk væremåde

Det alsidige og demokratiske dannede menneske

- Handler på baggrund af en integration af egen vilje og følelser, viden og færdigheder
- Er et selvstændigt menneske, der har lært at tage hånd om sin egen situation og tænke selvstændigt
- Har et perspektiv på hvordan, hvornår og til hvad, man vil anvende sin viden
- Har udviklet fællesskabsfølelse og forpligtelse, som ligger til grund for egen aktive deltagelse i kultur- og samfundslivet

4. Barne- og læringssyn

Hverdagslivet i dagtilbuddet bygger på følgende værdier

- At blive lyttet til og få indflydelse
- At blive taget alvorligt
- At udforske og afprøve viden og holdninger
- At blive udfordret af nærværende voksne
- At blive respekteret og vise respekt for andre
- At vise solidaritet
- At føle sig forpligtet overfor fællesskabet

Synet på børn og børns læring tager udgangspunkt i en forståelse af barnet som værende aktivt lærende. Barnet forstås som socialt kompetent med en medfødt parathed til at indgå i sociale sammenhænge og til at kommunikere med sine omgivelser og reagere på det, der sker i dets omgivelser. Barnet tilegner sig viden, færdigheder og erfaringer gennem aktiv handling og medvirker dermed aktivt til at udvikle egen personlighed og viden.

Pædagogisk læringsmiljø

Gladsaxe Kommunes værdigrundlag skal afspejles i læringsmiljøet. Alle børn skal møde tryk, nærhed og omsorg og opleve sig værdsat og betydningsfuld. Alle børn skal gives mulighed for at udvikle deres læringskompetencer, så de med glæde og lyst lærer sig at lære. Samtidig skal hvert enkelt barn lære så meget, det kan, ved til stadighed at få mulighed for at lære mere, så det rustes til at udfolde sit potentiale og lykkes i livet.

Det stiller krav til læringsmiljøet, som udgør fundamentet for, hvad børn får mulighed for at lære sig i deres tid i dagtilbuddet. Et pædagogisk læringsmiljø er et miljø, hvor der arbejdes didaktisk, altså bevidst og målrettet, med læring. Læring skal forstås bredt, og læringsbegrebet rummer både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer.

Læringsmiljøet er de kulturelle, de relationelle, de fysiske og de organisatoriske forhold i de enkelte dagtilbud. Læringsmiljøet er multifacetteret og er alt det, der har indflydelse på den læring, der foregår – fra barnets refleksion over egen læringsproces, til pædagogens aktive støtte og deltagelse i barnets leg, til dagtilbuddets fysiske og æstetiske indretning, til den praktiske planlægning og organisering, til personalegruppens sammensætning, til omgangs- og dialogformen børn imellem, mellem børn og voksne og voksne imellem.

Medarbejderne skal hele tiden være opmærksomme på at skabe gode læringsmuligheder for børnene, hvor børnene bliver udfordret hver eneste dag, både i planlagte og spontane aktiviteter. Samtidig skal medarbejderne være opmærksomme på at skabe varierende læringsmuligheder, som tilgodeser børnenes forskellige behov og udviklingstrin. Læring i sociale sammenhænge skaber mulighed for selvaktive børn, der indgår i relationer.

Læringsmiljøet skal støtte og udfordre alle børn til at bevæge sig fra den aktuelle udviklingszone til zonen for nærmeste udvikling¹. Det er derfor afgørende kontinuerligt at reflektere over, om der er elementer i det aktuelle læringsmiljø, der skal forstærkes, udskiftes eller afvikles for at sikre, at alle børn dagligt bliver tilpas udfordret med henblik på en fortsat progression i hvert eneste barns læring og udvikling.

¹ Psykologen Vygotskij inddeler barnets udviklingsniveau i tre zoner. Den aktuelle udviklingszone indeholder de områder, barnet behersker i forvejen, det vil sige uden hjælp fra de voksne. Den potentielle udviklingszone er lige nu en for stor udfordring for barnet, og det vil dermed opleve nederlag. I zonen for nærmeste udvikling vil barnet kunne opnå succes med støtte fra en voksen.

Læringsmiljøet skal være præget af en udforskende, reflekterende og analyserende tilgang. Når børn og voksne indgår i en fælles aktivitet, skal det være med en aktiv involvering og deltagelse af både børn og voksne. Børn og voksne skal i fællesskab finde nye veje ind i fælles læring og udvikling. Relationer mellem børn og mellem børn og voksne danner grundlag for læring, nysgerrighed og lyst til at udforske og forstå omverdenen.

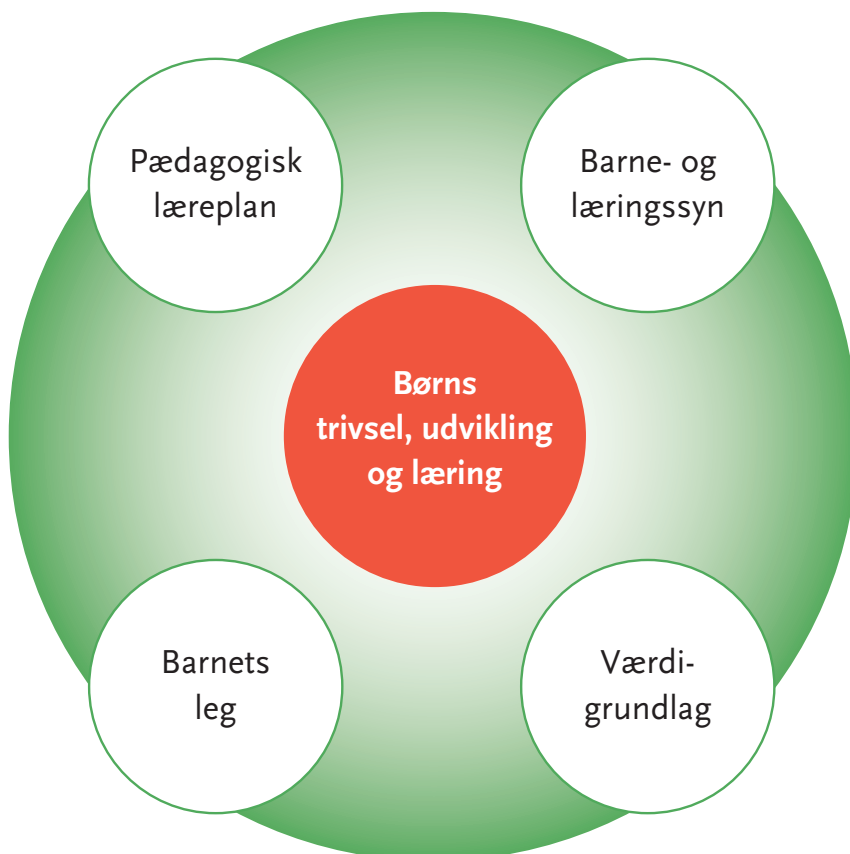
Det er gennem aktiv deltagelse at barnet, sammen med voksne og andre børn, er i stand til at udvikle sine kompetencer og få indflydelse på form og indhold i hverdagen.

Barnets leg

Barnets leg er basal for barnets udvikling og egen meningsdannelse. I leg skaber børn en verden af mening og værdier og deler herigennem livsverdener med andre børn. I legen sker konstante forhandlinger, hvor reglerne hele tiden bliver genforhandlet og aftalt. Leg karakteriseres af fantasi, spænding, lyst og engagement, hvor kreativitet, sprog og kropslige udtryk er flettet ind i hinanden.

Legen er central for udvikling af sprog og kompetencer – og dermed nødvendig for børns læring, kreativitet og evne til at skabe. Leg og læring er for barnet en helhed og ikke noget, der kan skelnes imellem eller adskilles.

Pædagogisk læringsmiljø

5. Pædagogisk læreplan

Formål med en pædagogisk læreplan jævnfør Dagtilbudsloven kapitel 1, § 8

Stk. 2. Den pædagogiske læreplan skal beskrive dagtilbuddets mål for børnenes læring inden for følgende temaer:

- 1) Alsidig personlig udvikling
- 2) Sociale kompetencer
- 3) Sproglig udvikling
- 4) Krop og bevægelse
- 5) Naturen og naturfænomener
- 6) Kulturelle udtryksformer og værdier

Alle dagtilbud skal ifølge Dagtilbudsloven udarbejde en pædagogisk læreplan for børn i aldersgruppen 0-2 år og børn i aldersgruppen fra 3 år til barnets skolestart.

Læreplanen skal indeholde mål for hvilke kompetencer og erfaringer den pædagogiske læringsproces skal give børn mulighed for at tilegne sig i løbet af deres tid i dagtilbuddet inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer.

Hverdagen er præget af mange forskellige aktiviteter og muligheder for læring og i den daglige praksis hænger læreplanstemaerne tæt sammen og vil være til stede samtidig. Opdelingen i temaer er alene for at sikre, at der systematisk arbejdes med alle kompetencer.

Gladsaxe Kommunes fælles læreplan og læringsmål

Børne- og Undervisningsudvalget har besluttet, at dagtilbudsområdet skal arbejde med fælles læreplan og læringsmål for alle 3-årige og for alle 6-årige. Gladsaxe Kommune har slået temaerne 'alsidig udvikling' og 'sociale kompetencer' sammen, da de er tæt forbundne i det daglige pædagogiske arbejde.

Nedenfor følger de fem læreplanstemaer med tilhørende pædagogiske læringsmål for 3-årige og for 6-årige. Optakten til hvert enkelt læreplanstema indeholder en begrundelse for, hvorfor det er væsentligt at arbejde med temaet og en præcisering af, hvad læringsmiljøet skal kunne tilbyde alle børn at lære sig.

De pædagogiske læringsmål sætter retning for indholdet i læreplanstemaerne og er formuleret som konkrete kompetencer og erfaringer uden egentlige slutmål, fordi grundtanken er, at alle børn skal forblive i en læringsproces, og dermed blive så dygtige, de kan.

De konkrete eksempler under de enkelte pædagogiske læringsmål skal ses som et inspirationskatalog over mulige tegn hos børnene på effekten af den pædagogiske indsats.

Optakten og eksemplerne på tegn hos børnene skal inspirere til den nødvendige, forpligtende fagprofessionelle dialog om læringsmiljøet i det enkelte dagtilbud, så både det enkelte barn og gruppen som helhed gives mulighed for at lære at lære og til stadighed at lære mere. Efter hvert læreplanstema er opstillet en række spørgsmål som inspiration til lokal refleksion.

Læringsmålene for de 6-årige bygger videre på målene for de 3-årige og danner grundlag for det, børnene skal lære sig i skolen.

Arbejdet med de pædagogiske læringsmål fordrer en høj faglighed. Fagligheden understøttes af den fælles faglige ramme, som anvendes i Gladsaxe Kommune.

Læreplanstemaerne og de pædagogiske læringsmål udgør sammen med barne- og læringssynet og værdigrundlaget udgangspunktet for det pædagogiske arbejde i Gladsaxe Kommune.

Læreplanstemaerne i Gladsaxe Kommune:

- 1) Personlige og sociale kompetencer
- 2) Sprog og kommunikative kompetencer
- 3) Krop og bevægelse
- 4) Naturen og naturfænomener
- 5) Kulturelle udtryksformer og værdier

5.1 Personlige og sociale kompetencer

Alle børn skal have mulighed for at udvikle en stærk identitet, være selvhjulpne og forstå sig selv og andre. Alle børn skal kunne tage medbestemmelse, medansvar og have forståelse for demokrati. Alle børn skal have mulighed for at udvikle selvværd og selvtillid med en grundlæggende følelse af at være god nok og opleve sig respekteret, værdsat og set. Samtidig med at barnet respekterer, værdsætter og ser andre børn og voksne.

Alle børn har en unik personlighed og skal have mulighed for at udfolde sig, tage initiativ, være modige, fantasifulde, humoristiske, kreative og udfordre deres potentialer, men også kunne lytte, indgå kompromiser og give plads til andre.

Det kræver et læringsmiljø med trykke, inspirerende og udfordrende rammer, som kan fremme alle børns identitetsdannelse, nysgerrighed og lyst til at lære at lære og at lære mere.

Børns venskaber og deltagelse i fællesskaber er afgørende for deres udvikling og trivsel. Derfor skal alle børn have mulighed for stabil tilknytning og at være en del af et fællesskab. Læringsmiljøet skal understøtte, at børn med glæde og lyst kan indgå i relationer, danne venskaber og være i forpligtende fællesskaber.

Alle børn skal have mulighed for at opfange, forstå og håndtere de mange forskellige følelser, der opstår i relationer med andre fra engagement, glæde og venskab til ligegyldighed, vrede, frustration og sorg. Børn skal opnå en forståelse af, hvordan de påvirker hinanden, hvordan de håndterer konflikter og konkurrence, sætter egne grænser, og siger til og fra på en hensigtsmæssig måde.

Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn gives mulighed for at lære sig:

- **Tilknytning og adskillelse**

(Eksempelvis: Vinke, smile eller græde når forældre kommer og går. Lade sig trøste og hjælpe af andre. Reagere på at ting eller personer forsvinder og kommer tilbage i synsfeltet. Forlade og vende tilbage til kendte voksne. Genkende andre børn i gruppen. Mestre overgange mellem aktiviteter for eksempel fra projektgruppe til basisgruppe.)

- **Kommunikation med følelser**

(Eksempelvis: Udtrykke sig med forskellige kropsholdninger og bevægelser; pege med videre.

Give respons med forskellige ansigtsudtryk. Kommunikere med lyde, latter eller gråd over for andre. More sig. Udtrykke følelser med kropssprog og ord. Give respons på ængstelse og glæde. Vise ønsker og behov insisterende.)

- **At indgå i relationer med andre**

(Eksempelvis: Kigge på det andre kigger på og gør. Have fælles opmærksomhed og se på det fælles tredje. Efterligne lyde, bevægelser og ansigtsudtryk. Tage initiativ til deltagelse og kontakt med andre. Udtrykke ønske om at være med i fællesskabet. Indgå tætte relationer og venskaber. Dele med andre for eksempel om en tablet. Overholde aftaler og regler i adfærd, spil og leg. Fortælle andre hvad de må og ikke må. Uopfordret støtte og hjælpe andre. Have blik for hvad andre kan og sætte det i spil. Håndtere konflikter.)

- **At styrke de eksekutive funktioner**

(Eksempelvis: Vælge mellem flere muligheder. Være nysgerrig. Være vedholdende. Fastholde mål. Behovsudsætte. Ignorere forstyrrelser og fastholde opmærksomhed. Kontrollere impulser. Forbinde ting med hinanden og forbinde en handling med en reaktion. Reflektere over egen læring. Tage initiativ og forfølge idéer. Få idéer til at klare ændrede omstændigheder.)

- **Psykisk robusthed**

(Eksempelvis: Række ud. Skubbe væk. Forsøge flere gange. Bevæge sig ud i nye omgivelser. Uopfordret give udtryk for ønsker og behov. Vente på tur. Udvide mod til at prøve og undersøge nyt. Vedgå sine følelser. Håndtere frustrationer for eksempel når andre ikke er enige.)

- **Selvforståelse**

Eksempelvis: Sige til og fra. Genkende sig selv i spejl og på billeder. Kende forskel på sig selv og andre. 'Lade som om' – noget er noget andet, end det er. Vise stolthed over egne handlinger. Blive flov over sig selv. Have bevidsthed om egen kunnen.)

- **Selvhjulpenhed**

(Eksempelvis: Spise selv på eget initiativ. Hjælpe til med påklædning. Vise interesse for håndvask og toiletbesøg. Tage tøj af og på selv (delvist eller helt). Kende tings plads. Deltage af sig selv i oprydning. Lægge og hænge eget tøj på plads. Handle selvstændigt.)

5.1

Personlige og sociale kompetencer

Pædagogiske læringsmål for 3-årige

5.1

Personlige og sociale kompetencer

Pædagogiske læringsmål for 6-årige

Forslag til refleksioner over læringsmiljøet

- Hvordan understøtter læringsmiljøet børns mulighed for at øve sig i at tage ansvar?
- På hvilken måde understøtter vores organisering muligheden for at børn og voksne kan indgå i mindre grupper?
- Hvordan understøtter læringsmiljøet børns mulighed for at handle selvstændigt?
- På hvilken måde kan vi i personalegruppen arbejde mere nuanceret med køn?
- På hvilken måde understøtter vores organisering muligheden for tilknytning mellem børn og voksne?

Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn gives mulighed for at lære sig:

- **Kommunikation med følelser**

(Eksempelvis: Give respons med forskellige ansigtsudtryk. More sig. Udtrykke følelser med kropssprog og ord. Forbinde følelsernes navne; sur, glad, vred, bange med de rette kropslige udtryk. Tale med andre om tanker og følelser. Give respons på ængstelse og glæde. Vise ønsker og behov insisterende. Forbinde årsag og følelser.)

- **At indgå i relationer med andre**

(Eksempelvis: Tage kontakt til andre. Mestre overgange fra en aktivitet til en anden. Opfordre til leg. Have fælles opmærksomhed på det fælles tredje. Deltage i leg med en eller flere. Invitere andre med i fællesskabet. Indgå i komplicerede rollelege og udvise social fantasi. Byde ind. Samarbejde og søge fælles løsninger, forhandle og indgå kompromiser. Indgå, forstå, forklare og overholde aftaler og spilleregler. Omtale andre med respekt. Tage andre børn i forsvar. Uopfordret støtte og hjælpe andre. Være loyal. Trøste. Etablere venskaber. Blive gode venner igen, uanset uenigheder. Udtale og vise forståelse for andres adfærd og ytringer. Have blik for hvad andre kan og få det i spil.)

- **At styrke de eksekutive funktioner**

(Eksempelvis: Behovsudsætte. Være nysgerrig. Sætte, fastholde og nå mål. Være vedholdende, ignorere forstyrrelser og fastholde opmærksomhed. Reflektere over egen læring. Forbinde ting med hinanden. Kategorisere. Forbinde en handling med en reaktion. Generalisere og tænke i hypoteser, hvis-så tænkning. Skifte mellem forskellige regelsæt. Forholde sig til en situation fra flere synsvinkler. Få idéer, planlægge idéer, udføre idéer, vurdere og om nødvendigt justere idéer.)

- **Psykisk robusthed**

(Eksempelvis: Indgå i ukendte relationer og aktiviteter. Tage initiativ til at gøre noget andet. Vedgå sig sine følelser og meninger. Håndtere modstand. Sætte grænser for sig selv og andre. Argumentere for ønsker og behov.)

- **Selvforståelse**

(Eksempelvis: Spille forskellige roller. Være opmærksom på egne følelser og reaktioner. Være bevidst om egne styrker og udviklingsmuligheder. Sige noget om noget til nogen. Være optaget af kønsforskelle. Evne kritisk tænkning for eksempel ved at undre sig, stille spørgsmål og selv reflektere, ikke tro på alt hvad folk siger.)

- **Selvhjulpenhed**

(Eksempelvis: Uopfordret gå på toilettet og vaske hænder. Uopfordret klæde sig på til en given situation. Handle selvstændigt. Hente materialer der passer til en given situation. Deltage af sig selv i oprydning. Forklare sin intention og plan for leg eller brug af materialer. Løse problemer sammen med andre børn uafhængig af voksne.)

5.2 Sprog og kommunikative kompetencer

Alle børn skal have mulighed for at lære sig godt sprog, det vil sige at mestre sproget og tale og forstå et nuanceret dansk. Sproget og de kommunikative kompetencer er grundlaget for at udtrykke sig, at kunne begå sig i sociale sammenhænge, samtale, skabe relationer og håndtere konflikter. Sproget er en af de vigtigste kilder til at forstå verden og er en forudsætning for abstrakt tænkning. Sproget er ligeledes en forudsætning for at lære at lære og for til stadighed at kunne reflektere over egen læring, adfærd og kompetencer.

Alle børn skal have mulighed for at udvide deres talesprog både gennem udvikling af det talte sprog (det produktive), hvor ordforrådet gradvis øges, og gennem sprogforståelse (det receptive), hvor barnet udvikler en forståelse for ordets betydning(er). Alle børn skal have kendskab og forståelse for, om deres udsagn passer ind i den aktuelle sammenhæng, og de skal kunne knytte sproglige udtryk og handlinger sammen.

Læringsmiljøet skal fremme alle børns opmærksomhed på, at ord har både en hørlig og en synlig form. Alle børn skal gives mulighed for at udvikle lydlig opmærksomhed på ordene; om ord rimer, begynder med samme lyd med mere. Læringsmiljøet skal understøtte børn i deres naturlige interesse for symboler, læsning, skrivning og stavning.

Sprog er også nonverbalt. Alle børn skal have erfaringer med at udtrykke og afkode kropssprog og koble det talte sprog med kropssproget

5.2

Sprog og kommunikative kompetencer

Pædagogiske læringsmål for 3-årige

Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn gives mulighed for at lære sig:

- **Lydlig opmærksomhed**
(Eksempelvis: Høre og genkende lyde. Forbinde lyde med bestemte ting. Lytte sig frem til at finde ting, der giver en lyd. Lege med digitale lydbilleder.)
- **At kommunikere med omverdenen**
(Eksempelvis: Etablere kontakt ved at pege. Søge øjenkontakt. Forstå simple direkte eller indirekte henvendelser. Tage initiativ til dialog med lyde og ord. Kombinere fagter og talesprog. Anvende og afkode kropssprog, gestik og mimik. Give andre plads i samtalen og tage tur. Anvende to- til fem-ords sætninger. Benytte forskellige digitale redskaber til at skabe dialog.)
- **Sprogets form og regler**
(Eksempelvis: Efterligne sprogmelodi. Sige korte sætninger. Forstå og anvende stemmens betoning. Bruge sproglige korrekte endelser. Forstå rumlige begreber; foran, bagved, ovenpå, nedenunder med videre. Selv bruge rumlige begreber; over, under, i, på med videre.)
- **Skriftsprog**
(Eksempelvis: Genkende bogstavet i sit eget og forældres navne. Interessere sig for bøger. Genkende sange og rim ud fra billeder. Tegne-skrive kruseduller og genkendelige former. Afkode ord, symboler og logoer.)
- **Narrative kompetencer**
(Eksempelvis: Udpege objekter i pege- eller oplæsningsbog. Hente genstande, som beskrives i en fortælling. Have en nysgerrighed i forhold til at fortælle historie. Lave folleord. Deltage i snakken om historien i bogen. Fortælle en fantasihistorie. I et vist omfang referere indholdet i en fortalt historie. Fortælle om sine oplevelser.)
- **Talesprog**
(Eksempelvis: Udpege kropsdele og hverdagsting på opfordring. Øge ordforrådet. Gentage sætninger på flere ord. Variere talesproget. Sætte ord på hverdagshandlinger. Øge kendskabet til ords betydning(er).)
- **Matematisk opmærksomhed**
(Eksempelvis: Undersøge og lege med tal, former og mønstre. Skelne mellem lille og stor, ens og uens, en og mange. Sortere legetøj efter egenskab eller gruppe.)

Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn gives mulighed for at lære sig:

- **Lydlig opmærksomhed**

(Eksempelvis: Høre at ord rimer. Opdele og sammensætte ord. Høre ord der starter med den samme lyd. Eksperimentere med digitale lydbilleder. Finde på ord der rimer. Skelne instrumenter fra hinanden. Vrovle fantasifuldt med ord.)

- **At kommunikere med omverdenen**

(Eksempelvis: Indgå i relationer og lege. Benytte kropssprog i overensstemmelse med en given situation. Bruge sproget situationsafhængigt. Etablere kontakt. Følge kollektive beskeder. Forstå og benytte forskellige digitale redskaber. Sikre sammenhæng mellem udsagn, betoning og gestik. Indgå i et fællesskab ved blandt andet at give plads til andre og skiftes til at tale. Fastholde et emne i samtalen. Sige lange komplekse sætninger med forklaringer. Håndtere problemer og konflikter ved hjælp af sproget.)

- **Sprogets form og regler**

(Eksempelvis: Bruge rumlige begreber aktivt; over, under, i, på med videre. Benytte datid og fremtid. Anvende 'fordi', 'og', 'eller'. Bruge længere og mere detaljerede sætninger. Anvende grammatisk korrekte sætninger.)

- **Skriftsprog**

(Eksempelvis: Forstå at skrevne ord har en betydning. Benytte ord, tal og bogstaver i leg. Forstå forskellen på billeder og ord. Genkende og forstå symboler og tegn i det offentlige rum. Skrive genkendelige bogstaver og tal. Forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og oppefra og ned. Genfinde ord i skreven tekst.)

- **Narrative kompetencer**

(Eksempelvis: Fortælle om noget der skal finde sted. Genfortælle en hændelse med hvem, hvad og hvorfor. More sig over enkle eksempler på sproglig humor og underfundighed. Finde og beskrive personer og omgivelser i en historie. Dele tanker og idéer med andre. Organisere en fortælling med en start, midte og slutning. Fortælle både personlige og fiktive historier.)

- **Talesprog**

(Eksempelvis: Øge ordforrådet og kendskabet til ords betydning(er). Anvende overbegreber og underbegreber. Benytte talemåder og ordsprog i rette sammenhænge. Sætte ord på følelser; flov, bekymret, forbavset med videre. Benytte ord der har med tid at gøre; først, bagefter med videre. Forstå at ord kan have flere betydninger. Dele drømme, fantasier, meninger med videre.)

- **Matematisk opmærksomhed**

(Eksempelvis: Skelne mellem mindst og størst. Skelne mellem former; firkantet eller trekantet. Bruge kvantitetsord; mange eller alle. Undersøge, lege med og anvende tal, mængdebegreber, former og mønstre. Bruge måleenheder.)

5.2

Sprog og kommunikative kompetencer

Pædagogiske læringsmål for 6-årige

Forslag til refleksioner over læringsmiljøet

- Hvordan sikrer vi et læringsmiljø, hvor børn får mulighed for at være omgivet af et godt sprog, hvor omgivelserne mestrer sproget og taler 'ordentligt'?
- Er skriftsproget tilstrækkeligt synligt i hverdagen? Og hvordan gøres det relevant for henholdsvis vuggestue- og børnehavebørn?
- Afbryder vi voksne børnene i deres mulighed for at fortælle og udtrykke sig?
- Hvordan og hvornår taler vi voksne med hinanden? Taler vi privat ind over børnene?
- Hvordan skal rummet her og nu indrettes for at kunne understøtte fordybelse (til at kunne lytte, til at have en læn-gerevarende dialog)?

5.3 Krop og bevægelse

Alle børn skal føle glæde, værdi og tryghed ved egen krop og kroppens reaktioner. Erfaring og viden om hvordan kroppen virker, kroppens styrker og begrænsninger giver børn mulighed for at få indsigt i sig selv og i andre mennesker. Alle børn skal have mulighed for at udvikle egen integritet, opnå kropsbevidsthed, at sætte grænser for kropslig nærhed og respektere andres grænser.

Fysisk aktivitet fremmer indlæring og koncentrationsevne, udvikler sociale kompetencer og skaber grundlag for venskaber. Det er derfor vigtigt, at alle børn befinder sig i stimulerende, udfordrende og inspirerende omgivelser, som lægger op til mange forskellige bevægelsesaktiviteter både indenfor og udenfor.

Alle børn skal have mulighed for at få erfaringer med og viden om fysisk sundhed; både mad, hygiejne og bevægelse, fordi børn gennem viden om mad, madkultur og bevægelse kan lære at træffe de sunde valg, som bidrager til trivsel og sundhed gennem hele livet.

Kroppen er ikke kun et fysisk redskab, men også en sanselig adgang til verden. Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn oplever at bevægelse baner vejen for at udforske, afprøve, nyde og forstå naturen og det fysiske og kulturelle miljø. Alle børn skal have erfaringer med at koble det talte sprog og kropssproget.

Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn gives mulighed for at lære sig:

- **Grovmotoriske færdigheder**

(Eksempelvis: Bruge kroppen. Begyndende mestring af grundbevægelserne enkeltvis; trille, krybe, kravle, gå med videre. Balancere. Klatre op. Gå på trappe. Gynge. Skubbe. Kaste og sparke til en bold.)

- **Finmotoriske færdigheder**

(Eksempelvis: Anvende pincetgreb. Håndtere simple redskaber; ske, gaffel, farveblyanter, pensel, saks.)

- **Sansemotoriske færdigheder**

(Eksempelvis: Høre. Se. Lugte. Smage. Trille, gynge, have hovedet nedad med videre = vestibulærsansen (balancesansen). Registrere blød/hård og kold/varm med videre = taktilsansen (føle- og berøringssansen). Hoppe, bevæge sig på trapper, bevæge sig til musik, kende kropsdeles placering, orientere sig i rummet med videre = den kinæstetiske sans (rum- og retningssansen/stillings- og bevægelsessansen).)

- **Kendskab til egen krop og kroppens behov**

(Eksempelvis: Udtrykke sult og mæthed. Vaske hænder før måltid, efter toiletbesøg med videre. Kende sit køn. Give udtryk for 'for varmt'/'for koldt'. Have opmærksomhed på 'at vokse'.)

- **Kropslig integritet**

(Eksempelvis: Udtrykke stemninger og følelser gennem kroppen. Sætte grænser for kropslig nærhed. Respektere andres fysiske grænser.)

- **Motorisk selvhjulpenhed**

(Eksempelvis: Tage initiativ til fysiske aktiviteter og udfordre sig selv for eksempel kravle op, kravle ned. Bevæge sig op og ned af bakke, trapper med videre. Tage tøj af og på. Dække bord. Klare en 'forhindring' ved brug af et redskab.)

- **Bevidsthed omkring mad**

(Eksempelvis: Røre, håndtere, dufte og smage rå og tilberedte madvarer. Deltage i madlavning. Have madmod.)

5-3

Krop og bevægelse

Pædagogiske læringsmål
for 3-årige

5:3

Krop og bevægelse

Pædagogiske læringsmål for 6-årige

Forslag til refleksioner over læringsmiljøet

- Hvordan understøtter vi den indendørs indretning, så børn kan udvikle deres motorik og sanser?
- På hvilke måder kan vi bruge måltidet som læringsmiljø?
- Hvordan kan vi arbejde med kropssprog?
- Hvordan kan læringsmiljøet skabe mulighed for, at børnenes rytme-sans stimuleres?

Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn gives mulighed for at lære sig:

- **Grovmotoriske færdigheder**
(Eksempelvis: Mestre grundbevægelserne enkeltvis og i kombinationer; hoppe, dreje, hinke, løbe, snurre, gribe, klatre. Lege bevægelseslege med digitale medier.)
- **Finmotoriske færdigheder**
(Eksempelvis: Mestre pincetgreb. Håndtere redskaber på kompleks vis; blyant, pensel, køkkenredskaber, sav, saks med videre. Håndtere flere redskaber samtidigt; kniv og gaffel med videre.)
- **Sansemotoriske færdigheder**
(Eksempelvis: Høre. Se. Lugte. Smage. Udtrykke sig om smagen og oplevelsen af mad med videre. Slå koldbøtter, dreje rundt om sig selv med videre = vestibulærsansen (balancesansen). Nuanceret registrere kold/varm, hård/blød, modtage og give massage med videre = taktilsansen (føle- og berøringssansen). Kaste ting med forskellig vægt, hælde fra en kande, finde vej i lokalområdet og i naturen med videre = den kinæstetiske sans (rum- og retningsansen/stillings- og bevægelsessansen).)
- **Kendskab til egen krop og kroppens behov**
(Eksempelvis: Vaske hænder før måltid, efter toiletbesøg med videre. Kende følelsen af at være mæt, sulten, træt i kroppen, fryse og svede med videre. Have begreb om relevant påklædning i forhold til vejret/årstiden. Kende solregler. Vide hvorfor søvn er vigtig.)
- **Kropslig integritet**
(Eksempelvis: Udtrykke stemninger og følelser gennem kroppen. Sætte grænser for kropslig nærhed. Respektere andres grænser. Respektere at andre kan se anderledes ud.)
- **Motorisk selvhjulpen**
(Eksempelvis: Selv tage tøj af og på. Deltage i fysiske aktiviteter med andre. Selv tage initiativ til fysiske aktiviteter. Mod på at prøve nyt med høj grad af selvstændighed. Klare en 'forhindring' ved brug af et redskab.)
- **Bevidsthed omkring mad**
(Eksempelvis: Have madmod. Vide hvad der giver en sund krop. Tilberede mad. Håndtere råvarer. Kende madretter.)

5.4 Naturen og naturfænomener

Naturoplevelser og færden i naturen styrker børns leg, fantasi og følelsesmæssige, mentale og motoriske udvikling. Alle børn skal have en nysgerrighed i forhold til den verden, de er en del af. De skal have lyst til at undres, stille spørgsmål, opstille hypoteser, finde forklaringer, reflektere over forklaringer og sætte dem ind i sammenhænge.

Alle børn skal have oplevelser med natur og naturfænomener ud fra flere forskellige tilgange. En udelivstilgang hvor børnene er ude og sanser og oplever naturen, en naturtilgang hvor børnene arbejder med det levende liv, og endelig en sciencetilgang hvor undersøgelse og eksperimenter er i centrum.

Forskelligartede naturoplevelser danner grundlag for en fortrolighed og glæde ved at være i naturen og en viden om og respekt for naturens sårbarhed og det fælles ansvar for vores miljø. Derfor skal alle børn have mulighed for at opleve og håndtere naturfænomener, både når det gælder flora, fauna, vejr, årstider, landskaber med videre. Hermed skabes et fundament for en bevidsthed om miljøspørgsmål og for at tage et globalt ansvar senere i livet.

Læringsmiljøet skal give alle børn mulighed for at bygge, skabe, konstruere og udforske forskellige materials egenskaber og strukturer. Børn skal kunne undersøge, hvordan simple teknologier virker eksempelvis saks, dør, ringeklokke, kikkert, cykel. Børn skal have adgang til at lære sig at anvende forskellige teknologiske redskaber og gives mulighed for at udvikle en kreativ, produktiv og kritisk tilgang til brugen af digitale teknologier.

For at kunne systematisere, kategorisere og placere sig selv i verden skal læringsmiljøet understøtte børns logiske tænkning. Alle børn skal have mulighed for at få erfaringer med former (geometri), rækkefølger, mængder, tal og at måle og veje. Læringsmiljøet skal understøtte, at børn kan orientere sig, finde vej og kende deres lokalområde.

5-4

Naturen og naturfænomener

Pædagogiske læringsmål for 3-årige

Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn gives mulighed for at lære sig:

- **At færdes og lege udenfor i al slags vejr**
(Eksempelvis: Være med glæde udenfor. Bruge sanserne i naturen; se, lytte, dufte, røre, smage med videre. Lege med naturmaterialer; mudder, sand og vand, kogler, kviste med videre. Udnytte årstidernes forskellighed til leg. Vise begejstring for naturen.)
- **Viden om naturen**
(Eksempelvis: Undersøge naturen. Kigge i bøger om natur. Iagttage dyrs adfærd. Vide hvor (få) madvarer kommer fra. Registrere at planter kan vokse fra et frø. Kende flora, fauna, årstider, landskaber, vejr, de fire naturelementer med videre. Vise respekt for naturen. Simpel klassificering af dyr og planter. Kendskab til himmellegemerne, til døgnets rytme.)
- **Miljøbevidsthed**
(Eksempelvis: Slukke for vandet, når der vaskes hænder. Slukke lyset. Samle tabt affald op efter sig selv og hinanden. Affaldssortere. En begyndende opmærksomhed på madspild. En begyndende opmærksomhed på dyrevelfærd.)
- **At udforske og eksperimentere**
(Eksempelvis: Flyde med materialer i vand. Bygge med forskellige materialer. Male med naturens materialer. Være nysgerrig, eksperimentere og observere. Efterspørge viden om dyr og naturfænomener. Dissekere dyr. Skille et apparat ad. Fryse vand og tøj is. Opstille hypoteser (hvad-sker-der-hvis) eksempelvis når man kaster henholdsvis en pind eller en sten i vand, lader dej hæve udenfor eller i køleskabet, kurer på tør eller våd rutsjebane?)
- **Matematisk forståelse**
(Eksempelvis: Pege hvor forskellige kropsdele er placeret. På opfordring gå til et bestemt sted. Skelne mellem modsætningspar (stor og lille med videre.). Lege med begreber og systemer, former og positioner. Anvende de spatiale færdigheder (rumlige); lægge puslespil, kende forskel på oppe og nede, frembringe geometriske former med videre. Beskrive legetøj med farver eller former. Tegne simpelt menneske. Udpege kendte steder i lokalområdet.)
- **At ræsonnere**
(Eksempelvis: Hente relevante genstande til leg eller aktivitet. Legetøj på rette plads. Vise hvilket overtøj er hensigtsmæssigt i forhold til vejret.)
- **Brug af teknologiske redskaber**
(Eksempelvis: Anvende teknologi til at supplere det analoge på et simpelt niveau. Nysgerrighed på at se sig selv på optaget film. Benytte apps. Bruge digitale medier; så som elektronisk billedlotteri eventuelt med egne billeder. Anvende elektronisk mikroskop eller andre digitale redskaber til at udforske og undersøge. Optage og afspille film. Fotografere. Optage lyd.)

Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn gives mulighed for at lære sig:

- **At færdes og lege udenfor i al slags vejr**

(Eksempelvis: Indsamle naturmaterialer. Være tilpas og aktiv i al slags vejr. Efterleve adfærdsregler i naturen og trafikken/offentlige rum. Være i mørke. Lyst til at røre ved og bruge naturen.)

- **Viden om naturen**

(Eksempelvis: Fortælle om dagens og årstidernes skiften. Have viden om flora, fauna, årstider, landskaber, vejr, naturelementerne. Faktuel viden og sprogbrug om dyr og planter i den natur, de færdes i og til naturen generelt. Forståelse for planters og dyrs vækst- og livsbetingelser. Klassificere (simpel) dyr og planter. Fortælle om dyrs levemåder og steder. Fortælle om planters vækst.)

- **Miljøbevidsthed**

(Eksempelvis: Handle energibesparende i forhold til el, vand med videre. Kunne affaldssortere. Have viden om årstidens frugt og grønt. Se sammenhæng mellem adfærd (menneskelige handlinger) og miljøet. Have viden om hvilke materialer, der kan nedbrydes i naturen. Have viden om klimavenlig mad. Kende til dyrevelfærd.)

- **At udforske og eksperimentere**

(Eksempelvis: Iagttage dyr i naturen. Konstruere i forskellige materialer. Bruge naturfaglige undersøgelsesmetoder; at undre sig og søge forklaringer: (hvad sker hvis...? Stille nye spørgsmål – nye forklaringer). Opstille simple hypoteser og afprøve dem. Afsøge viden om dyr, miljø og naturfænomener. Benytte måleinstrumenter. Udvikle simple instrumenter. Lave små optegnelser af eksperimenter. Eksperimentere med sanseindtryk (lys, skygge, lyd med videre.). Undersøge og forstå tiden – hvad er et minut når jeg løber, spiser, tæller.)

- **Matematisk forståelse**

(Eksempelvis: Lege konstruktionslege. Tegne med mange detaljer. Undersøge og lege med og anvende begreber, systemer, former og positioner. Skelne mellem stor, mindre, mindst. Kende mængder og størrelser. Systematisere legetøj, naturmaterialer og køkkenredskaber med videre efter funktion, vægt, størrelse, materiale, form med videre. Skelne model fra virkelighed. Lave simple modeller af virkeligheden. Kopiere figurer ud fra et billede eller et artefakt. Orienter sig i lokalområdet og i naturen Anvende de spatiale færdigheder (rumlige); bedømme afstande med videre. Aflæse kort. Benytte kompas.)

- **At ræsonnere**

(Eksempelvis: Italesætte hvilke tøjdele der skal på først og sidst ved påklædning. Forklare at dette vejr fordrer denne påklædning. Dele lige med en anden. Fortælle hvilke genstande der bruges i hvilke situationer. Kende forskel på er sket og skal ske.)

- **Brug af teknologiske redskaber**

(Eksempelvis: Anvende digitale medier i leg og sociale aktiviteter. Anvende棱smer, magneter med videre til udforskning og eksperimenter. Producere film. Redigere billeder. Bevæge sig efter en gps. Programmere og styre robotter. Udvikle apps. Forholde sig kritisk og etisk til at bruge digitale medier.)

5.4

Naturen og naturfænomener

Pædagogiske læringsmål for 6-årige

Forslag til refleksioner over læringsmiljøet

- Hvor og hvordan er der mulighed for at eksperimentere og studere naturen og naturfænomener?
- Hvilke materialer og teknologi skal børnene introduceres for, og hvordan er de tilgængelige?
- Hvad skal vi pædagoger vide, for at være klædt på til det valgte tema?
- Hvordan kan vi i højere grad inddrage lokalområdet som læringsmiljø?

5.5 Kultur og kulturelle udtryksformer

Alle børn skal rustes til at leve i et demokratisk samfund og have et bredt syn på andre mennesker, sig selv, og hvad de er rundet af. Alle børn skal have mulighed for at lære dansk kultur og traditioner at kende med gældende normer, værdier og etiske spilleregler. Mødet med andre kulturer og en bred vifte af kulturelle udtryksformer og værdier styrker bevidstheden om egen kultur, traditioner og værdier og giver grundlag for nysgerrighed og tolerance i forhold til andre mennesker. Forskellige måder at leve og udtrykke sig på kan findes indenfor samme familie, i et lokalsamfund eller på tværs af lande.

Alle børn skal have mulighed for at udvikle sig til musiske mennesker gennem æstetiske læreprocesser, som indeholder både en indtryksside (opleve og sanse) og en udtryksside (skabe). Æstetiske læreprocesser er dels at give alle børn mulighed for at bearbejde de indtryk, de får, dels selv at fordybe sig i kreative processer og berøre andres følelser, uanset hvad deres kreativitet og talenter består i.

Læringsmiljøet skal understøtte at alle børn har mulighed for at opleve fortolkninger af den omgivende verden gennem forskellige kulturelle oplevelser eksempelvis musik, poesi, teater, bevægelse og billedkunst.

Alle børn skal gives mulighed for at udvikle deres kreativitet og evne til at finde på og skabe noget nyt og tilegne sig teknikker og metoder til selv at udtrykke sig nuanceret, fantasifuldt og kreativt

Læringsmiljøet skal sikre, at alle børn gives mulighed for at lære sig:

- **Traditioner, ritualer og kulturelle værdier**

(Eksempelvis: Kende de mest almindelige sange knyttet til højtider. Lege noget fra de nære omgivelser. Kende og vise interesse for hvilke aktiviteter, der hører til traditioner som fødselsdag og højtider. Glædes ved at forberede og deltage i traditioner. Være nysgerrig på andres påklædning, sprog, adfærd. Være opmærksom på hvor egen kultur og traditioner adskiller sig fra andres familieformer, mad, måltider, boligform og indretning.)

- **Etik og moral**

(Eksempelvis: Deles om legetøj, mad med videre. Sige fra. Give udtryk for rigtig og forkert. Vide man ikke skal slå. Vide hvornår man skal være stille. Behandle dyr og planter med respekt.)

- **Kunstneriske udtryksformer**

(Eksempelvis: Bevæge sig til musik og sang. Efterligne andres lyde og bevægelser. Deltage i kulturelle fællesskaber - såsom aktiv i dramalege, bage 'sandkager' sammen, deltage aktivt i sanglege med videre. Skabe forskellige udtryk – male, modellere med videre, forskelligt ved henholdsvis høj musik, lav musik, forskellige genrer af musik med videre. Være aktiv ved højtlesning.)

- **Fantasi**

(Eksempelvis: Lege 'som om' i dukkekrogslege. Bruge materialer til forskellige ting – såsom en klods som mad, stole som bus med videre. Klæde sig ud. Instruere hvad de andre børn skal gøre. Igangsætte en leg. Fortælle en fantasihistorie. Skabe noget efter egen idé.)

- **Skabende og kreativ praksis**

(Eksempelvis: Eksperimentere med forskellige materialer. Bruge redskaber til lave musik med. Glædes ved aktivt at fremstille genstande til udstillinger af egne værker. Undersøge det som er anderledes. Udtrykke sanselige og kropslige erfaringer med forskellige kunstneriske teknikker og redskaber såsom digitale medier, maling, sang, skuespil, computer med videre. Finde på nye lege, danse, sange, ord med videre. Løse en opgave på forskellige måder. Bruge redskaber til at hjælpe sig med.)

5-5

Kultur og kulturelle udtryksformer

Pædagogiske læringsmål for 3-årige

5-5

Kultur og kulturelle udtryksformer

Pædagogiske læringsmål for 6-årige

Forslag til refleksioner over læringsmiljøet

- Hvordan kan vi styrke værkstedsarbejdet, så barnet får mulighed for at udtrykke sig med musik, i træ, med ler og så videre?
- Hvordan ser vores (medarbejdernes) moralkodeks egentligt ud?
- På hvilken måde kan vi i det daglige, bruge den viden vi har om børns forskellige livsvilkår (storesøster/lillesøster – far og mor/ far og far/ mor og mors nye mand – svensker/dansker/ syrer og så videre)?
- Hvad er det gode børnemiljø i vores børnehus - i hele vores åbningstid?

• Traditioner, ritualer og kulturelle værdier

(Eksempelvis: Kende forskel på hvordan man opfører sig henholdsvis i køkken, kirke, koncert med videre. Kende aktiviteter der hører til højtider og livsbegivenheder og til traditionsbundne oplevelser, såsom fodboldkamp med videre. Være i stand til at bruge sin medbestemmelse i fællesskabet. Vide hvorfor vi fejrer jul, fastelavn, Sankt Hans med videre. Fortælle om forskelle og ligheder i familieformer, mad, måltidstraditioner, etnicitet, boligindretning med videre. Være bevidst om at der er forskel på regler, skikke, normer i forskellige familier. Have viden om historiske begivenheder.)

• Etik og moral

(Eksempelvis: Begrunde med ord og vise med adfærd i tale og leg en optagethed af etiske dilemmaer såsom at bryde legeaftaler, såsom at vide hvordan man undersøger om legetøj er ledigt, hvornår må man filme andre, skal man lege med alle? Skelne mellem sandhed og løgn, godt og ondt, fredfyldt og konfliktfyldt, hjælpe og sladre med videre. Fastholde regler i samværet med andre i leg og spil. Behandle dyr og planter med respekt.)

• Kunstneriske udtryksformer

(Eksempelvis: Beskrive oplevelser med og fortolke musik, billedkunst, litteratur, teater med videre. Se og høre forskel på nyt og gammelt, dansk og ikkedansk, virkelighed og utopi. Aktiv i drama og sanglege. Fortælle om oplevelser med billedkunst, litteratur, teater, sportsbegivenheder med videre.)

• Fantasi

(Eksempelvis: Klæde sig ud. Opdigte historier til leg. Fortsætte på andres fortællinger. Igangsætte og organisere en leg. Identificere sin rolle i legen. Opsætte kulisser. Instruere andre børn. Lade sig instruere. Justere en leg. Vedligeholde en leg. Tilpasse legen til den virkelighed der er. Bruge virkeligheden i legen.)

• Skabende og kreativ praksis

(Eksempelvis: Eksperimentere med forskellige former og materialer. Fortælle historier. Udtrykke sig gennem forskellige kunstneriske genrer og æstetiske udtryksformer. Give feedback på andre børns performance. Udvikle og fastholde regler sammen med andre i leg og spil. Udtrykke oplevelser og erfaringer gennem forskellige digitale medier og medieplatforme. Lave film. Lave musik. Skabe rolle- og regellege. Fortælle om følelser og idéer i forlængelse af forskellige kulturudtryk.)

6. Den faglige ramme for det pædagogiske arbejde

I Gladsaxe Kommunes dagtilbud arbejdes med en fælles målorienteret pædagogisk praksis, der løbende dokumenteres.

Planlægning og gennemførelse af pædagogikken er baseret på didaktisk tænkning, hvilket indebærer, at pædagogerne ud fra bevidst valgte arbejdsmetoder tilrettelægger læreprocesserne i forhold til kompetencerne og det fælles barne- og læringssyn. Didaktisk anvendt pædagogik betyder, at pædagogen selv og i dialog med dagtilbuddets pædagogfaglige fællesskab reflekterer, begrundes og beslutter:

- Hvad der kan være vigtigt og ønskeligt at bringe ind i børns liv
- Hvordan disse valg begrundes
- Hvordan aktiviteter og projektarbejde kan tilrettelægges, så det er betydningsfuldt og meningsskabende for børnene

For at understøtte arbejdet med pædagogikken er der udarbejdet en række pædagogiske metoder og redskaber, der støtter pædagogen i at kunne følge det enkelte barns og børnegruppens udvikling. Redskaberne er indgående beskrevet i 'DAP – praksishæfte', 2010 og i 'DAP – pædagogikkens landskaber i et teoretisk perspektiv', 2011. DAP står for Didaktisk Anvendt Pædagogik.

6.1 Projektarbejde i børnehøjde

Projektarbejde i børnehøjde hviler på, at barnet er aktivt deltagende i fælles læreprocesser og er medskaber af egen viden og kultur. En arbejdsform som inddrager børns medbestemmelse og indflydelse og pædagogens forpligtelse til at arbejde målorienteret. Projektarbejdet skal være legende, lærende, udviklende og udfordrende og skal sikre en dagligdag for børnene, hvor de får mulighed for at inddrage deres egne ideer, tænkning og handlemåde.

6.2 Skema 1+2+3 - et planlægnings- og styringsredskab

Til planlægning af projektarbejdet er der udviklet didaktisk begrundede styrings- og arbejdsredskaber i form af planlægningsskemaer. Skemaerne skal anvendes i planlægningen af projektarbejdet med en gruppe børn og anvendes kontinuerligt og dynamisk i processen. Skemaerne skal understøtte de fælles processer og sikre indflydelse på form og indhold for både børn og pædagoger.

Pædagogisk planlægningsskema (skema 1)

Udarbejdes ved projektstart og anvendes løbende i projektperioden. Planlægningsskemaet understøtter, at der ligger en velovervejet plan for projektarbejdet med børnegruppen.

Processkema (skema 2)

Anvendes i det konkrete projektarbejde. En skriftlig plan for hver uge/hver gang der arbejdes med projektet. Skemaet opsamler det skete i den konkrete proces og bruges som udgangspunkt for planlægningen af den kommende projekttid.

Vurderingsskema (skema 3)

Anvendes som opsummering og vurdering af hele det konkrete projektforsløb. Opsamler oplysningerne fra skema 1 og 2 og udgør dokumentationen og evalueringen af projektarbejdet. Skema 3 har perspektiv på kommende projektforsløb og på at formidle betydningen af det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet.

6.3 Værkstedarbejde

Værkstedarbejde indeholder arbejdsprocesser, hvor børn arbejder konkret med mangfoldige materialer, medier, redskaber og værktøj. I værkstedsarbejdet kan barnet få erfaring med at fordybe sig. Barnet kan eksperimentere med mange forskellige udtryk og skabe noget, der udtrykker barnets følelser og viden og samtidig udvikler barnets færdigheder.

6.4 Fokusbarn – en observationsmetode

Når pædagogen planlægger pædagogiske processer ud fra kompetencer og læringsmål, skal hun kunne følge det enkelte barns læring og udvikling. Dette kræver en metodisk tilgang og en systematik, der gør det muligt for pædagogen at have overblik over det enkelte barn og børnegruppen.

Observationsmetoden – 'Fokusbarn' – giver pædagogen mulighed for at observere det enkelte barn i barnets naturlige omgivelser, både når barnet leger, og når det deltager i projekter. Viden fra arbejdet med fokusbarnmetoden bliver brugt i planlægning af projektarbejde og i værkstedssammenhænge og sikrer dermed, at der så konsekvent som muligt bliver arbejdet ud fra det, barnet kan og hen imod det, barnet skal lære sig og udvikle.

6.5 Portfolio – en dokumentations- og vurderingsmetode

Ethvert barn skal have en portfolio. Der bliver indsamlet konkrete eksempler på barnets arbejde i forbindelse med projektarbejde, fra værkstedsarbejde og fra barnets egne igangsatte aktiviteter.

Portfoliemetoden er en reflekterende metode, der giver barnet mulighed for at reflektere over egne færdigheder og egen læring. Det giver pædagogen et godt grundlag for at vurdere, om barnet arbejder og udvikler sig indenfor alle læringsmål.

6.6 Udviklingsskema – i samtale med forældrene om barnet

Med udgangspunkt i det barnet kan, og det barnet har erhvervet sig af viden og erfaringer, afholdes udviklingssamtaler med forældrene. Udviklingssamtalerne har fokus på barnets læring og på barnets deltagelse i fællesskabet. Samtalerne skal sikre at forældrene inddrages i deres barns læring og udvikling.

Pædagogen udarbejder udviklingsskemaer (ved 2, 3, 5 og 6 år) blandt andet på baggrund af fokusbarnsskemaer og portfoliomateriale. Til forældrene er der udviklet et statusskema, som udfyldes med baggrund i viden fra hjemmet.

6.7 Organisering

Organiseringen i det enkelte dagtilbud skal skabe de bedste betingelser for det pædagogiske arbejde, og skal derfor tage afsæt i barne- og læringssynet, værdigrundlaget samt læringsmålene. Det er lederens ansvar, at etablere og udvikle en hensigtsmæssig organisering, så pædagogerne kan udføre det pædagogiske arbejde i overensstemmelse med de beskrevne pædagogiske rammer.

6.8 Pædagogik og indretning

Dagtilbuddene arbejder med og er opmærksomme på børnenes læringsmiljøer. En tydelig, æstetisk, udfordrende og foranderlig indretning af rummene, giver børnene glæde ved at være i rummene og lyst til selv at sætte lege og aktiviteter i gang. Pædagogerne skal understøtte børnenes leg ved løbende at sørge for at ændre og tilpasse indretningen af rummene og af udemiljøet. Indretningen skal afspejle de projekter, børnene er i gang med og fremstå, så børnene kan aflæse hvilke muligheder for leg, arbejde og aktiviteter, der er i rummene.

6.9 Forløbsmæssig og pædagogisk sammenhæng

For at undgå for mange skift i et barns liv, er der i Gladsaxe Kommune sammenhæng mellem dagpleje, vuggestue og børnehave.

Når barnet får plads i en dagpleje eller vuggestue, får forældrene samtidig at vide, hvilken børnehave barnet til sin tid vil få plads i. Barnet fortsætter automatisk i børnehaven. Pædagogerne i dagtilbuddene laver en koordineret indsats, så barnet lærer børnehaven at kende gennem besøg, fælles ture og arrangementer.

I dagtilbud fra 0 - 6 år arbejdes der tilsvarende på at sikre gode overgange mellem vuggestue og børnehave.

6.10 Pædagogisk kontinuitet – sammenhæng mellem dagtilbud og skole

I Gladsaxe Kommune er udviklet en fælles ramme for tilrettelæggelsen af overgange fra daginstitution til SFO-skole ud fra et barneperspektiv. Det betyder, at overgangen forløber på en måde, der sikrer pædagogisk kontinuitet fra daginstitution til SFO-skole, uanset hvilket kommunalt tilbud der vælges. Rammen involverer både forældre og børn og består af fire elementer som danner grundlag for forbindelseslinjer og pædagogisk sammenhæng. De fire elementer er: en samarbejdsaftale, en udviklingssamtale, en kuffert og en skatteboks.

Pædagoger, børnehaveklasseledere og lærere har til opgave at samarbejde ud fra denne ramme og videreudvikle den pædagogiske praksis i overgangen.

7. Fælles indsatsområder

For at understøtte en fortsat udvikling af dagtilbudsområdet, er der udpeget fælles indsatsområder. Med de fælles indsatsområder sættes der fokus på nogle aktuelle og væsentlige felter, som dagtilbudsområdet skal give en særlig opmærksomhed de kommende år. Målet med indsatserne er, at dagtilbudsområdet skal have øget viden og erfaring med de udvalgte temaer.

Eksempler på mulige indsatser:

- Kvalificering af det pædagogiske personale
- Samarbejde med biblioteket
- Kurser for forældre/mødregupper i samarbejde med tværfaglige samarbejdspartnere
- Metodeudvikling i forhold til børns fortælle- og tegnekompetence
- Udarbejde kommunal sprog- og læsepolitik
- Pædagogik og indretning, for eksempel indretning af et eventyrhjørne
- Arbejde med opmærksomhed på udfordringerne i børns andetsprogsudvikling

7.1 Arbejdet med indsatsområderne

Via kvalitetsstyringskonceptet målsætter, dokumenterer og evaluerer dagtilbuddene effekten af indsatserne. Kvalitetsstyringskonceptet består dels af de enkelte dagtilbuds årsplan for kvalitetsstyring og pædagogisk læring dels af en kvalitetsrapport, hvor oplysninger om den faglige kvalitet for det samlede område offentliggøres hvert andet år. I årsplanerne opstilles udviklingsmål, handleplaner og evalueringsmetoder for det kommende års arbejde, og resultaterne af det foregående års indsatser afrapporteres.

7.2 Indsatsområde: Godt sprog

Dagtilbudsområdet er forpligtet til at arbejde med forskellige aspekter i forhold til børn og sprog.

Formål: At styrke børns sproglige udvikling.

Baggrund: Det er væsentligt for børns udvikling, at de mestrer sproget og lærer at tale godt dansk. Den sproglige udvikling og begrebsforståelsen har stor betydning for, at børnene kan indgå i sociale relationer, fællesskaber og udvikle legekompeter. Sproget er essentielt i forhold til læring og udvikling i dagtilbud og skole og for børnenes fremtidsmuligheder og livschancer. At lære og forstå dansk er desuden en væsentlig forudsætning for vellykket integration.

Arbejdet med sprogvurderinger, individuelle handleplaner og andre sprogsimuleringsmetoder er under fortsat implementering. Fremadrettet skal dagtilbuddene fokusere på deres daglige sprogpraksis, sprogpædagogiske læringsmiljøer og inddragelse af børn med sproglige udfordringer i børnefællesskaberne. Der skal arbejdes med kvalitet i sprogindsatsen på flere niveauer, som gensidigt understøtter praksis i den samlede sprogindsats.

7.3 Indsatsområde: Digitale medier som pædagogisk redskab

Dagtilbudsområdet er forpligtet til at arbejde med forskellige aspekter i forhold til digitale medier som pædagogisk redskab.

Formål: At styrke børns kreativitet og udvikling gennem brugen af digitale værktøjer og medier.

Baggrund: Digitale medier spiller en fortsat voksende rolle i vores samfund. Børn er både digitale forbrugere og producenter og har en stor parathed over for at bruge digitale medier som for eksempel computere, digitalkameraer og tablets.

Børns digitale potentiale skal udnyttes, så børnene understøttes i at være aktivt lærende. Børn skal have mulighed for at anvende digitale medier som en kreativ del af legen, og de skal præsenteres for og stifte bekendtskab med de digitale mediers muligheder i aktiviteterne. Herunder muligheder for brugen af digitale medier i relation med kammerater og i hele fællesskabet.

Digital teknologi skal således være en naturlig del af det pædagogiske miljø i dagtilbuddet, så der etableres en digital kultur, hvor digitale medier indgår i det didaktiske pædagogiske arbejde. Digitale medier skal således anvendes aktivt i børnenes tilegnelse af viden, færdigheder og kompetencer. For eksempel i forbindelse med bevægelse, sprog og arbejde med naturfænomener.

7.4 Indsatsområde: Inkluderende fællesskaber

Dagtilbudsområdet er forpligtet til at arbejde med forskellige aspekter i forhold til inkluderende fællesskaber.

Formål: At styrke de inkluderende fællesskaber.

Baggrund: At arbejde med inkluderende fællesskaber er et menneskesyn – ikke kun en metode. Børns deltagelse i fællesskaber er afgørende for deres udvikling og trivsel. Det er gennem deltagelse i fællesskabet i hverdagens sammenhænge, at barnet udvikler sig og lærer. Alle i fællesskabet har et medansvar for at inkludere, respektere og værdsætte hvert enkelt barn, med dets livsvilkår og historie, med en ligeværdig og anerkendende tilgang. Det er derfor essentielt, at dagtilbuddet favner mangfoldigheden og bidrager til at skabe mulighed for, at alle børn kan indgå som aktive og ligeværdige deltagere i de sociale fællesskaber.

Arbejdet med inkluderende fællesskaber betyder at barnets ressourcer er i centrum. Det pædagogiske personale må identificere børns ressourcer og tage udgangspunkt i disse, når pædagogiske aktiviteter skal planlægges.

Eksempler på mulige indsatser:

- Kvalificering af det pædagogiske personale
- Have digitale medier til rådighed
- Integration af digitale medier i det pædagogiske arbejde
- Afprøve metoder og ideer til at arbejde med digitale medier (lyd, film, webkamera)
- Børn kan lave børnemiljøvurderingen digitalt
- Inspirationskatalog med medielege for såvel vuggestue- som børnehavebørn

Eksempler på mulige indsatser:

- Kvalificering af det pædagogiske personale
- Forældresamarbejde, som medvirkende faktor for styrkelse af fællesskabet
- Inkluderende organisering af det pædagogiske arbejde
- Styrke det tværfaglige samarbejde
- Sikre inkluderende overgange til skole

Eksempler på mulige indsatser:

- Kvalificering af det pædagogiske personale
- Udarbejde lokale sundhedspolitikker
- Styrket dialog om bevægelse, kost og sundhed med forældrene
- Styrket tværfagligt samarbejde ved overgangen til skole
- Metodeudvikling i forhold til at aktivere fysisk inaktive børn i hverdagen
- Indrette og udvikle inde og udendørs arealer, så de muliggør og inspirerer til alsidig og fysisk aktivitet og socialt samvær
- Videreudvikle den kommunale madordning

7.5 Indsatsområde: Sunde bevægelses- og kostvaner

Dagtilbudsområdet er forpligtet til at arbejde med forskellige aspekter i forhold til sunde bevægelses- og kostvaner.

Formål: At støtte børns udvikling af sunde bevægelses- og kostvaner.

Baggrund: Fysisk aktivitet og sund mad er centrale elementer i en sund barndom. Der er evidens for, at fysisk aktivitet fremmer indlæring, udvikler sociale kompetencer og skaber grundlag for venskaber. Det er derfor vigtigt, at alle børn har et fysisk aktivt liv. Fysisk inaktive børn skal have forbedrede muligheder for fysisk bevægelse i hverdagen. Kostvaner, motionsvaner og adfærdsmønstre bæres ofte fra barndommen med ind i voksenlivet. Fysisk aktive børn med sunde kostvaner har derfor større sandsynlighed for at forblive fysisk aktive og normalvægtige som voksne.

Børn i dagtilbud kommer fra forskellige hjem med forskellige livsvilkår og sundhedsadfærd. Dagtilbuddene skal arbejde med at fremme børns sundhed i et bredere socialt perspektiv med fokus på at differentiere såvel kost som bevægelsestilbud, så det understøtter lighed i sundhed for alle børn.

Dagtilbuddene skal arbejde med at styrke børns viden om og evne til at forstå og handle i forhold til egen og andres sundhed. Tæt dialog og samarbejde med forældrene er helt centralt i forhold til at bidrage til styrkelse af børns sundhed og trivsel.

7.6 Indsatsområde: Fælles ansvar for barnets læring

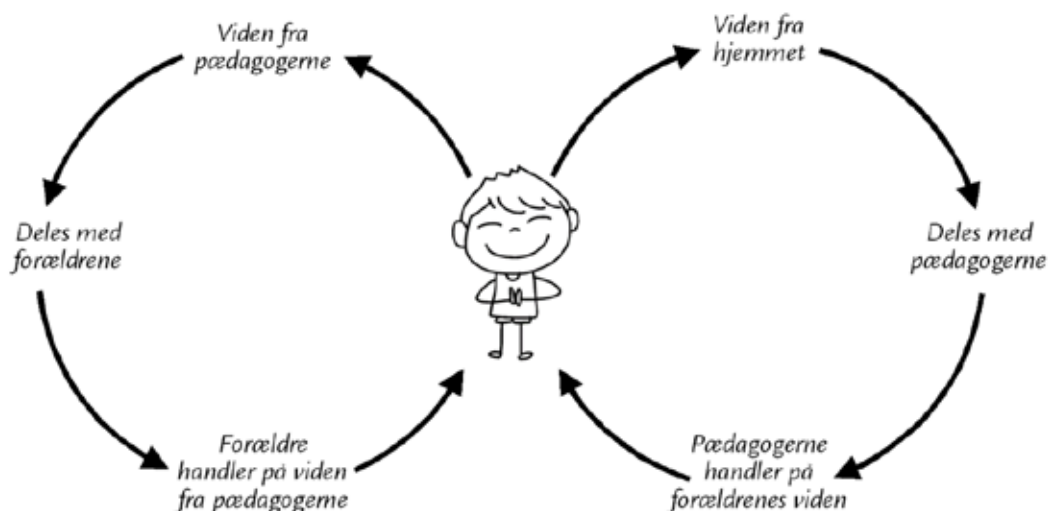
Dagtilbudsområdet er forpligtet til at samarbejde med og inddrage forældrene i barnets læring i et tæt samspil.

Formål: At styrke det fælles ansvar for barnets læring gennem øget forældreinddragelse.

Baggrund: Nyere forskning² viser at høj kvalitet i dagtilbud og læringen i barnets tidlige år, har stor betydning for barnets intellektuelle udvikling og for dets sociale og adfærdsmæssige kompetencer – også senere i livet. Samtidig viser forskningen³, at læringsmiljøet i hjemmet har afgørende betydning for barnets udvikling og læring. For at understøtte barnets potentiale og kompetencer er det vigtigt med et tæt samarbejde mellem forældre og dagtilbud.

Samarbejdet skal bygge på en gensidig respekt for dagtilbuddets pædagogfaglige tilgang og for forældrenes unikke viden om barnet.

Børn i dagtilbud kommer fra forskellige hjem med forskellige livsvilkår. Dagtilbuddet skal i samarbejdet tage udgangspunkt i den enkelte families muligheder og ressourcer.

Eksempler på mulige indsatser:

- Styrket dialog mellem forældre og medarbejdere om pædagogiske projekter, for eksempel ved projektopstarts-møder, i dagligdagen og ved udviklingssamtaler med forældrene om deres barn
- Når barnet efter ferier kommer og er optaget af nye oplevelser og interesser, inddrages dette i den pædagogiske planlægning i dagtilbuddet
- Synlige læringsmiljøer, der viser hvad barnet arbejder med i dagligdagen og i projektprioriteterne, og som kan bidrage til dialog med barnet hjemme
- Invitation til for eksempel udstilling ved projektafslutning hvor børn, forældre og dagtilbud sammen kan opleve hvilken læring der er sket
- Forældre videregiver hvad barnet er optaget af derhjemme, for eksempel ved sporkasser, hvor der medbringes en ting/billede af hvad barnet er interesseret i eller i gang med at lære sig derhjemme. Det giver input til dialog med børnene i børnehuset samt projektplanlæg-

²SFI rapport fra 2014: 'Daginstitutionens betydning for børns udvikling'.

³Det drejer sig bl.a. om det engelske forskningsprojekt, EPPSE, som har fulgt 3.000 børn over en periode på 17 år.

ningen i dagtilbuddet

- Løbende korte informationer, der fortæller om hvad der aktuelt arbejdes med i dagtilbuddet, og forslag til hvordan forældrene kan understøtte det derhjemme, for eksempel tælle trappetrin og andet, hvis det er tal der arbejdes med eller finde farver på vejen hjem, hvis det er farver der arbejdes med
- Skabe mulighed for at forældrene kan komme med input til aktiviteter, materialer, bøger med mere, for eksempel lave tavler/plancher med projektgruppernes temaer, hvor forældre kan skrive hvis der er noget deres barn er særlig optaget af
- Små konkrete opgaver som forældre og barn kan forberede hjemme og som barnet efterfølgende kan præsentere i gruppen
- Ved barnets start i dagtilbuddet sikres en dialog, hvor forældrene fortæller om familien og videregiver deres viden om barnet
- Benytte Dag-Intra til foto, collager, fokusbarnskemaer, nyhedsbreve som kan danne udgangspunkt for en snak med barnet derhjemme

8. Relaterede politikker og strategier

Dagtilbudspolitikken skal ses i tæt sammenhæng med følgende politikker:

- Kommunestrategi 2014-2018
- Sammenhængende børne- og ungepolitik 2015-2020
- Sundhedspolitik 2015-2018
- Politik for mad, måltider og bevægelse 2013-2016
- Integrationspolitik 2008-2013
- Kultur-, Fritids- og Idrætspolitik 2013-2016
- Skolepolitik 2012-2015 med tillægget
'folkeskolereformens rammer og evalueringsdesign'

Gladsaxe Kommune
Børne- og Kulturforvaltningen
Dagtilbud
Rådhus Allé
2860 Søborg

gladsaxe.dk
Telefon: 39 57 50 00
Mail: bkf@gladsaxe.dk

Gladsaxe Kommune

Beskæftigelsesplan 2017

- vejen til uddannelse, job og vækst

www.gladsaxe.dk

GLADSAXE

Vision og mission

Gladsaxe Byråd har i Kommunestrategi 2014-2018 formuleret følgende overordnede vision:

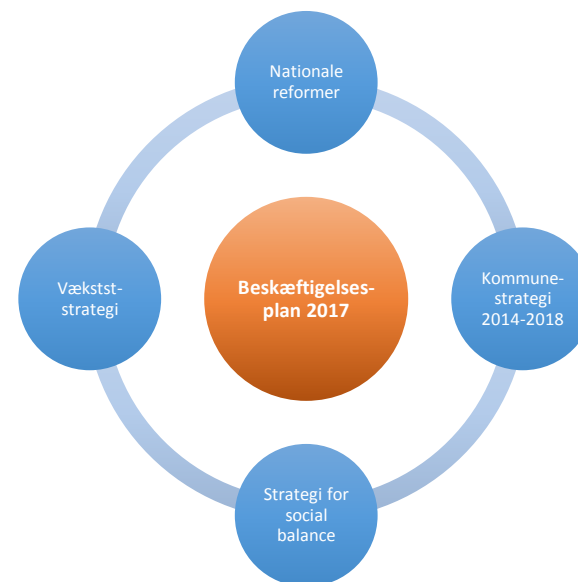
”Gladsaxe Kommune skal medvirke til, at kommunens borgere nu og i fremtiden kan leve et selvstændigt, aktivt, sundt og ansvarligt liv til glæde for den enkelte og til gavn for samfundet. Det forudsætter et lokalsamfund, som er i balance både socialt og miljømæssigt. Og det forudsætter en velfungerende kommune i økonomisk balance”.

For at sikre sammenhæng mellem kommunestrategiens overordnede vision, beskæftigelsesstrategi og de årlige beskæftigelsesplaner har Beskæftigelses- og Integrationsudvalget formuleret følgende mission for Gladsaxe Kommunes beskæftigelsesindsats:

”Gladsaxe Kommunes beskæftigelsespolitiske mission er at medvirke til at skabe gode rammer og vilkår, så ledige, unge og udsatte grupper kan få fodfæste på arbejdsmarkedet. Beskæftigelsesindsatsen skal være baseret på rette indsats til rette tid, så den bliver til størst mulig gavn for kommunens borgere og virksomheder”.

Beskæftigelsesområdet som en del af en større sammenhæng

Beskæftigelsesområdet i Gladsaxe Kommune er en del af en større sammenhæng, og udfordringer og indsatser skal derfor ses i relation til reformer på beskæftigelsesområdet samt andre strategier, herunder Kommunestrategi 2014-2018, Vækststrategien samt Strategi for social balance.

Hvorfor har vi en beskæftigelsesplan?

Kommunen udarbejder hvert år en beskæftigelsesplan, der fastsætter konkrete målsætninger for det pågældende år. Beskæftigelsesplanen skal medvirke til at sikre sammenhæng mellem de beskæftigelsespolitiske udfordringer, de politiske mål og resultatkrav på området (lokale og nationale) samt kommunens overordnede strategiske prioriteringer. Beskæftigelsesplanen beskriver således, hvordan Jobcenter Gladsaxe og Ungeenheden tilrettelægger indsatsen, så flest mulige borgere kommer i job og uddannelse, således væksten i kommunen understøttes.

I tillæg hertil er beskæftigelsesplanen tænkt som:

- *Borgernes og politikernes overblik over hovedudfordringer, indsats og retning i beskæftigelsesindsatsen,*
- *Et retningsgivende arbejdsredskab for medarbejderne i Jobcenteret og Ungeenheden,*
- *En ramme for dialog og samarbejde med det lokale erhvervsliv, faglige organisationer og uddannelsesinstitutioner.*

Indsatsområder i 2017

Beskæftigelsesplanen afspejler de væsentligste udfordringer på beskæftigelsesområdet i Gladsaxe Kommune i 2017. De udfordrede områder er dels i fokus på nationalt plan og dels udtryk for et specifikt lokal fokus, bl.a. i form af Kommunestrategi 2014-2018, Vækststrategien, Strategi for social balance samt beskæftigelsesindsatserne i budget 2016-2019 og 2017-2020.

I 2017 har beskæftigelsesministeren udpeget følgende fire nationale mål:

1. *Virksomhederne skal sikres den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft*
2. *Flere unge skal have en uddannelse*
3. *Borgere i udkanten af arbejdsmarkedet, herunder langtidsledige kontanthjælpsmodtagere, skal tættere på arbejdsmarkedet*
4. *Flere flygtninge og familiesammenførte skal være selvforsørgende*

De fire nationale mål indgår på linje med Kommunestrategi 2014-2018, Vækststrategien, Strategi for social balance samt beskæftigelsesindsatserne i budget 2016-2019 og 2017-2020 i følgende tre indsatsområder i Beskæftigelsesplan 2017: **Vækst, Velfærd og Unge i uddannelse og job.**

Vækst

Det er helt afgørende, at Gladsaxe Kommune kan tilbyde et attraktivt erhvervmiljø, hvor virksomhedernes muligheder for at vækste understøttes. Tiltrækningen af nye virksomheder og fastholdelsen af de eksisterende er således en betingelse for at være en bæredygtig velfærdskommune, hvor antallet af ledige kan reduceres og den samlede velfærd i kommunen øges. Jobcentret og Ungeenheden spiller i denne sammenhæng en central rolle i forhold til at sikre, at virksomhederne kan rekruttere kvalificeret og nødvendig arbejdskraft, når behovet opstår.

Udfordringen består i denne sammenhæng i, at der ikke i alle tilfælde er et match mellem det som virksomhederne efterspørger og de lediges kompetencer. Når matchet ikke lykkes udfordres Jobcentrets og Ungeenhedens rolle som rekrutteringspartner, mens den manglende arbejdskraft i værste fald kan være hæmmende for virksomhedernes vækstmuligheder.

Velfærd

En effektiv beskæftigelsesindsats er en faktor i forhold til at sikre, at borgere og virksomheder oplever Gladsaxe som en stærk og bæredygtig velfærdskommune, hvor der er social balance mellem bydelene. Beskæftigelsesindsatsen skal sikre, at flest muligt kommer i uddannelse eller job, da dette dels har en lang række menneskelige og økonomiske følger for den enkelte, men også for at sikre at kommunens udgifter reduceres, og den sociale balance styrkes. En udfordring er i denne sammenhæng at få skabt en varig tilknytning til arbejdsmarkedet blandt de udsatte grupper af ledige, såsom langvarige modtagere af offentlig forsørgelse samt flygtninge og familiesammenførte.

Langvarige modtagere af offentlig forsørgelse udgør en særlig arbejdsmarkedspolitisk udfordring, fordi der kan være større vanskeligheder forbundet med at hjælpe denne gruppe af ledige tilbage på arbejdsmarkedet, end der er for nyledige. Det skyldes blandt andet, at kompetencer forældes og personlige netværk svækkes ved længere tids fravær fra arbejdsmarkedet.

Gladsaxe Kommune har modtaget og vil også i de kommende år modtage flere flygtninge og familiesammenførte end tidligere. For disse borgere er en hurtig indtræden på arbejdsmarkedet en forudsætning for en vellykket integration. En udfordring er i denne sammenhæng, at der eksempelvis kan være sproglige og psykiske barrierer, der vanskeliggør denne indtræden.

Unge i uddannelse og job

Virksomhedernes vækst og kommunens samlede velfærd er betinget af, at flest muligt unge gennemfører en ungdomsuddannelse og kommer i arbejde. På arbejdsmarkedet stilles stadig større krav om uddannelse, og derfor er det afgørende, at flest muligt unge opnår de kompetencer, der skal til for at opnå en varig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Derfor er det en udfordring, at der stadig er en stor del af de unge i Gladsaxe Kommune, der ikke opnår en kompetencegivende ungdomsuddannelse eller på anden vis opnår permanent tilknytning til arbejdsmarkedet. Disse unge er således i øget risiko for at ende som langvarige modtagere af offentlig forsørgelse.

Sådan arbejder vi med beskæftigelse i 2017 Målsætning, indsats og indikatorer

- Vi organiserer beskæftigelsesindsatsen, så den støtter flest mulige borgere til et langt og aktivt liv på arbejdsmarkedet.
- Vi udvikler og gennemfører beskæftigelsesindsatsen sammen med det lokale erhvervsliv, medarbejderne i Jobcentret og Ungeenheden, fremragende virksomhedsservice under Erhvervs- og Vækstenheden i Gladsaxe Kommune, a-kasser, uddannelsesinstitutioner, asylcentre, frivillige og andre relevante samarbejdspartnere.
- Vi løfter beskæftigelsesindsatsen igennem et øget samarbejde ud over den enkelte kommunes grænser. Vi indgår i tværkommunale samarbejder for at imødekomme nogle af udfordringerne på beskæftigelsesområdet.
- Vi arbejder opsøgende og eksperimenterede i forhold til at igangsætte de mest hensigtsmæssige indsatser og har fokus på indsatsens effekt, og hvad der skaber værdi for borger og arbejdsgiver.

I dette afsnit beskrives konkrete eksempler på, hvordan Jobcentret og Ungeenheden arbejder med hver af de tre hovedindsatsområder. Eksemplerne er ikke en udtømmende liste over alle initiativer i 2017, men de giver et indblik i, hvad Jobcentret og Ungeenheden blandt andet gør for at realisere målsætningerne.

I forlængelse af målsætninger og indsatser opstilles endvidere relevante indikatorer for hvert af indsatsområderne.

Vækst

Målsætning: Det vil vi opnå

Vi være en attraktiv rekrutteringspartner for virksomhederne

Gladsaxe Kommunes ledige skal støttes til at opnå ordinær beskæftigelse hurtigst muligt, og virksomhederne skal have den arbejdskraft, som de har brug for. Samarbejdet med virksomhederne i Gladsaxe Kommune skal derfor styrkes. For de ledige, hvor behovet for erhvervs erfaring og øget netværk på arbejdsmarkedet går forud for at kunne tage et ordinært job, skal en relevant virksomhedsrettet aktivitet tilbydes. For de jobklare nyledige skal en intensiv indsats tilrettelægges, der støtter dem i hurtig tilbagevenden til beskæftigelse.

Indsats: Eksempler på, hvordan vi vil arbejde

- Vi arbejder med differentierede servicestandarder, så alle virksomheder, der samarbejder med Jobcentret og Ungeenheden, får en god og professionel service. De virksomheder, der giver meget i forhold til samarbejdet, skal opleve at få meget igen.
- Jobcentret og Ungeenheden indgår i tværgående kommunale samarbejder for at kunne levere en bedre service til virksomhederne, og for at øge mulighederne for ledige Gladsaxe-borgere, der kan drage fordele af andre kommuners virksomhedsnetværk.

- Jobcentret og Ungeenheden fokuserer på det private arbejdsmarkedet og brancher i vækst, bl.a. ved at sikre, at rekrutteringsbehov kan opfyldes af kvalificerede jobklare ledige.
- Jobcentret og Ungeenheden samarbejder med team "Fremragende virksomhedsservice", som er en del af Erhvervs- og Vækstenheden, for at styrke forståelsen af virksomhedernes behov og derved udvikle en bedre service.

Indikatorer: Det måler vi på

- Samarbejdsgraden med Gladsaxe Kommunes virksomheder skal som minimum ligge 3,0 procentpoint over samarbejdsgraden i klyngekommunerne i 2017. I 2015 lå Gladsaxe Kommune 2,3 procentpoint over klyngekommunerne.
- Gladsaxe Kommunes andel af ledige i virksomhedsrettet aktivering skal som minimum ligge 1,2 procentpoint over klyngekommunernes andel i 2017. I 2015 lå Gladsaxe Kommune 0,8 procentpoint over klyngekommunerne.
- Den gennemsnitlige ledighedsvarighed for a-dagpengemodtagere skal som minimum være 0,7 uge kortere i Gladsaxe Kommune sammenlignet med ledighedsvarigheden i klyngekommunerne i 2017. I 2015 var ledighedslængden 0,4 uge kortere i Gladsaxe Kommune sammenlignet med klyngekommunerne.

Velfærd

Målsætning: Det vil vi opnå

Vi vil forkorte ledigheden og sikre arbejdsmarkedstilknnytning

Jobcentret og Ungeenheden har fokus på at forkorte ledighedslængden for alle ledige, men der gøres en særlig indsats for de langvarige modtagere af offentlig forsørgelse samt flygtninge og familiesammenførte. Jo længere ledighedsperioden er, jo større bliver afstanden til arbejdsmarkedet, og dermed øges risikoen for at den ledige får andre problemer end ledighed. Derfor skal en permanent arbejdsmarkedstilknnytning sikres.

Vi vil styrke den sociale balance mellem kommunens bydele

Der skal være lige livsmuligheder, uanset hvor man vokser op i kommunen, og beskæftigelse er et afgørende element i dette arbejde. Derfor skal ledigheden i Værebros Park og Høje Gladsaxe nedbringes, så den sociale balance mellem kommunens bydele forbedres.

Indsats: Eksempler på, hvordan vi vil arbejde

- Vi arbejder målrettet med at bringe de langvarige modtagere af offentlig forsørgelse tættere på arbejdsmarkedet, bl.a. gennem intensive samtaleforløb og brug af virksomhedsrettet aktivering.
- Vi arbejder kampagneorienteret i Jobcentrets virksomhedsservice bl.a. med fokus på langvarige modtagere af offentlig forsørgelse.

- Vi har et konstant fokus på rådighed, og afprøver denne i de tilfælde, hvor der er tvivl herom.
- Vi arbejder intensivt med flygtninge og familiesammenførte, så disse indtræder på arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt.
- Vi har et særligt fokus på ledige borgere i Værebros Park og Høje Gladsaxe. Vi arbejder med fremskudte sagsbehandlere, der sikrer, at de unge påbegynder job eller uddannelse, og der sker en særlig indsats for kontanthjælpsmodtagere bosat i områderne.

Indikatorer: Det måler vi på

- Den gennemsnitlige andel af langvarige modtagere af offentlig forsørgelse skal højst være på niveau med klyngekommunernes andel i 2017. I 2015 havde Gladsaxe Kommune 0,1 procentpoint flere langvarige modtagere af offentlig forsørgelse.
- Gladsaxe Kommunes andel af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere på offentlig forsørgelse skal som minimum være 4,0 procentpoint lavere end niveauet i klyngekommunernes i 2017. I 2015 var Gladsaxe Kommunes andel 3,4 procentpoint lavere end klyngekommunernes andel.
- Forskellen mellem den samlede bruttoledighed i Værebros Park og Høje Gladsaxe og bruttoledigheden i Gladsaxe Kommune under ét skal falde til 8,5 procentpoint eller mindre i 2017. I 2015 var forskellen 9,0 procentpoint.

Unge i uddannelse og job

Målsætning: Det vil vi opnå

Alle unge skal i uddannelse eller job

I Gladsaxe Kommune har vi fokus på de unge mellem 15 og 29 år, som har brug for en ekstra indsats til at gennemføre en uddannelse og etablere en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er tale om unge uden en erhvervskompetencegivende uddannelse, heriblandt social udfordrede unge, som kan have fysiske eller psykiske handicap.

Indsats: Eksempler på, hvordan vi vil arbejde

- Vi vejleder og motiverer den enkelte unge til at påbegynde uddannelse eller job og yder støtte efter behov til at fastholde den unge.
- Vi samarbejder med virksomhederne om praktikforløb og job for herigennem at afklare den enkeltes motivation, kompetencer og brancheønsker, så det rette uddannelsesvalg kan træffes – første gang.
- Vi tilbyder de unge uden adgangsgivende karakterer at blive opkvalificeret, så de faglige kompetencer kan løftes, og den unge kan påbegynde en ungdomsuddannelse.
- Vi arbejder præventivt med en fritidsjobindsats, så de unge tidligt opnår en tilknytning til arbejdsmarkedet.

- Vi samarbejder med uddannelsesinstitutionerne om at styrke de unges uddannelsesvalg og fastholde den enkelte i uddannelse.

Indikatorer: Det måler vi på

- Gladsaxe Kommunes andel af unge (18-29 år) på offentlig forsørgelse (ikke SU) skal falde eller forblive 8,0 procent i 2017. I 2015 var andelen af unge på offentlig forsørgelse 9,9 procent.
- Gladsaxe Kommunes andel af unge, der har gennemført en ungdomsuddannelse 6 år efter 9.klasse, skal stige til 79,0 procent i 2017. I 2015 var andelen 78,3 procent.
- Gladsaxe Kommunes andel af aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere samt ledige i ressourceforløb under 30 år, der er i virksomhedspraktik, skal som minimum være på niveau med klyngekommunernes andel i 2017. I 2015 var Gladsaxe Kommunes andel 1,1 procentpoint lavere end klyngekommunernes andel.
- Minimum 75 unge skal i 2017 påbegynde fritidsjob som følge af beskæftigelsesindsatsen i budget 2017-2020.

Gladsaxe Kommune
Jobcentret Gladsaxe
Gladsaxevej 372, 2860 Søborg
Telefon: 39 57 50 00
Mail: jobcenter@gladsaxe.dk

Gladsaxe Kommune
Ungeenheden – Gladsaxe Uddannelsesvej
Gladsaxevej 378, 1. sal, 2860 Søborg
Telefon: 39 57 50 00
Mail: ugu@gladsaxe.dk

03. februar 2017

BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

10. REALDANIAS KAMPAGNE "BY I BALANCE"

<https://realdania.dk/samlet-projektliste/byibalance>

03. februar 2017

BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

11. REALDANIAS MODNINGSPROJEKT "BOLIGLIV I BALANCE"

<http://www.boliglivibalance.dk/>

GLADSAXE KOMMUNE

Sekretariat og Politisk Betjening

Den 20. maj 2016/VSC/MAA/MFS

Projektbeskrivelse

1. Projektets titel	Analyse af den fremtidige skolestruktur for Gladsaxe Kommunes folkeskoler
2. Projektets baggrund	I budgetnote 2, budget 2015 og budgetnote 5, 2016 er der sat en ramme for en analyse af den fremtidige skolestruktur. Skolestrukturanalysen skal bl.a. ses på baggrund af erfaringerne med skolereformen. Skolerne arbejder med et nyt læringssyn, hvor der er fokus på den enkelte elevs læring frem for traditionel klasseundervisning. Samtidig bliver der i stigende grad arbejdet med holddeling på tværs af årgange og mere bevægelse til alle elever. Disse forhold stiller nye krav til skolernes bygningsmæssige rammer og udendørs faciliteter. I Gladsaxe arbejdes der på at skabe social balance i forskellige boligområder. I den forbindelse er særligt boligliv i balance, allianceskolen interessant. Skolen åbnes op ved at flytte læringsrammer og aktiviteter ud i byen og gennem alliancer og partnerskaber bliver skolen integreret i samfundet. I Gladsaxe Kommune imødeses en befolkningstilvækst, hvilket betyder, at skolekapaciteten, som løbende er tilpasset behovet, er presset og forventes at blive mere presset i årene fremover. Samtidig er der på den ene side skoler, hvor lokalekapaciteten er udnyttet ud over det antal spor, skolen oprindeligt er planlagt til, og på den anden side er der ledig kapacitet på andre skoler. I arbejdet inddrages de beslutninger der er truffet i Børne- og Undervisningsudvalget om kapacitetstilpasninger og skoledistriktsændringer, jf. BUU 20.10.2015, punkt 115. Endvidere skal analysen adressere, hvordan Skovbrynet Skoles status som profilskole kan understøttes, ligesom de udarbejdede scenarier for Søborg Skole indgår i arbejdet. Klubben på Skovbrynet Skole indgår også i arbejdet, jf. Børne- og Undervisningsudvalget 25.2.2014, punkt 32 – lukket sag. Der er afsat 250 mio. kr. til ombygning af skolerne i perioden 2016-2019. Heraf er der afsat 3 mio. kr. i 2016 til det videre analysearbejde af skolernes fysiske rammer. Børne- og Undervisningsudvalget har besluttet en række bygningsmæssige forbedringer i forbindelse med anvendelsen af funktionsændringspuljen. I lyset af at der arbejdes med en plan for ombygning af skolerne

	vil Børne- og Undervisningsudvalget blive forelagt en sag, hvor der beslutes en revurdering af de bygningsmæssige forbedringer.
3. Formål	Formålet med skolestrukturanalysen er, At skabe fysiske rammer på skolerne, der bedst muligt understøtter gode læringsmiljøer, så børn og unge får det bedst mulige afsæt til et liv i læring. At skabe fysiske rammer, der understøtter den sammenhængende dag mellem undervisning og fritidstilbud. At skabe fysiske rammer, der sikrer optimale rammer for arbejdet med at inkludere alle børn og unge. At skolestrukturen og organiseringen af skoleområdet understøtter et tættere samarbejde og bedre overgange mellem dagtilbud og skole og mellem skole og ungdomsuddannelse At skolestrukturen bidrager til en øget social balance. At der er en optimal anvendelse af skolernes fysiske rammer.
4. Målgruppe	Projektet retter sig mod kommunens skoler og dermed børn og unge i 0. – 9. klasse og unge på GXU. Projektet retter sig ligeledes mod fremtidige skolebørn og deres forældre (nuværende børn og unge i dagtilbud).
5. Bestiller og modtager	Projektet er bestilt af budgetforligspartierne. Projektet afrapporteres til Børne- og Undervisningsudvalget, Økonomiudvalget, Byrådet og Direktørkredsen.
6. Forventet start- og sluttidspunkt	Start: Februar 2016. Slut: Maj 2018 for så vidt angår udviklingsproces, høringsproces og politisk beslutningsproces. Efterfølgende vil der være en realiseringsproces.
7. Leverancer /mål	De nævnte leverancer er sidestillede og kan køre i tidsmæssigt parallelle forløb. Leverance 1: Involverings og kommunikation Der udarbejdes en involverings- og kommunikationsstrategi og -plan der relaterer til projektets leverancer.

	<i>Produktkrav:</i> - Involverings- og kommunikationsstrategi. - Involverings- og kommunikationsplan. - Tids- og procesplan for projektet Leverance 2: Delanalyser Der udarbejdes en række delanalyser, som giver bud på forskellige udfordringer i forbindelse med skolestrukturen. På den baggrund udarbejdes samlet en analyse, der munder ud i mulige scenarier for brug af de bygningsmæssige rammer og udendørs faciliteter samt ændret struktur og organisering, herunder ledelsesstruktur. Der udarbejdes endvidere forslag til strategiske pejlemærker som efterfølgende danner udgangspunkt for en langsigtet strategi for den fremtidige skolestruktur. Anbefalingerne fra Boligliv i balance vil blive indarbejdet. <i>Produktkrav:</i> - Beskrivelse af de optimale fysiske rammer til et liv i læring. - Beskrivelse af de optimale fysiske rammer for at arbejde med inklusion - Analyse af behovet for opgradering af de fysiske rammer og udendørs faciliteter – skole for skole. - Analyse af klubbernes placering og anvendelse i forhold til målet om at skabe en mere sammenhængende skoledag - Analyse af behovet for at opgradere rammerne for skolernes tætte samarbejdsparter herunder PPR, og sundhedsplejersker - Kapacitetsanalyse som består af en elevtalsprognose i forhold til skolernes nuværende kapacitet (er udarbejdet) - Beskrivelse af nuværende skolestruktur og organisering, herunder udfordringer i relation til overgangen fra dagtilbud til skole og skole til ungdomsuddannelse - Beskrivelse og underbygning af udfordringer, der relaterer til fremtidens skole, herunder hvordan skolen understøtter elevernes læring i forhold til fremtidens kompetencer (21st century skills) <i>Involvering:</i> Der afholdes en møderække med de faglige organisationer (GLF, BUPL, Skolelederforeningen). Skolelederne, faglige ledere, medarbejdere, forældrerepræsentanter, elever og Børne- og Undervisningsudvalget involveres i processen. Leverance 3: Strategiske pejlemærker og plan for disponering af de afsatte 250 mio. kr.

	På baggrund af delanalyserne udarbejdes der en samlet analyse af skolestrukturen som skitserer handlemuligheder og strategiske pejlemærker for skolevæsenet, dvs. at der på strategisk niveau sættes en retning for skolevæsenets udvikling i de kommende 5 – 10 år. <i>Produktkrav:</i> - Strategiske pejlemærker for en langsigtet skolestrukturstrategi som understøtter elevernes faglige progression - <i>Scenarier for ændret brug af de eksisterende bygningsmæssige rammer og udendørs faciliteter</i> - <i>Scenarier for en ændret struktur og organisering af skoleområdet</i> - <i>En renoverings- og moderniseringsplan på kort, mellemlangt og langt sigt</i> - Økonomiske konsekvenser af scenarierne / pejlemærkerne <i>Involvering:</i> DM drøfter de strategiske pejlemærker, scenarierne og de afledte økonomiske konsekvenser. Budgetforligskredsen drøfter de strategiske pejlemærker, scenarierne og de økonomiske konsekvenser. Der afholdes temamøde i Børne- og Undervisningsudvalget, hvor de strategiske pejlemærker, scenarierne og de økonomiske konsekvenser drøftes. Børne- og Undervisningsudvalget træffer politisk beslutning om de strategiske pejlemærker. Der finder involvering sted af de faglige organisationer, skolelederne, de faglige ledere, DM. Leverance 4: Konkrete forslag til struktur og organisering Der udarbejdes en plan med konkrete forslag til struktur og organisering. Herunder disponering af de afsatte midler til fysiske rammer. Der udarbejdes ligeledes forslag til langsigtede investeringer på skoleområdet, som kan indgå i budgetforhandlingerne. <i>Produktkrav:</i> - Forslag til ændring af eksisterende skolestruktur, herunder ledelsesstruktur, og organisering - Forslag til ændring af bygningsmæssige rammer og udendørs faciliteter på kort, mellemlangt og langt sigt - Finansieringsplan på kort, mellemlangt og langt sigt

	- Forslag til strategi for afvikling, omlægning, sammenlægning og udvidelser. <i>Involvering:</i> Hele eller dele af leverancen vil blive afprøvet i forhold til de relevante interessenter, f.eks. Fælleselevråd, forældre, ledere og medarbejdere for at få deres perspektiv og input. Leverance 5: Høring Der gennemføres en høringsproces, hvor skolebestyrelser, skoleråd og MED m.fl. udtaler sig til forslaget. <i>Produktkrav:</i> - Høringsmateriale - Høringsmøder <i>Involvering:</i> Der afholdes høringsmøder med interessenterne, f.eks. Fælleselevrådet, Skolerådet, Dagtilbudsrådet, BKF MED, m.fl. DM drøfter det konkrete forslag til struktur og organisering, herunder økonomiske konsekvenser. Budgetforligskredsen drøfter det konkrete forslag til struktur og organisering, herunder økonomiske konsekvenser. Der træffes beslutning i Børne- og Undervisningsudvalget, Økonomiudvalget og Byrådet. Leverance 6: Realiseringsplan Der udarbejdes en plan for realisering af beslutningerne i forbindelse med struktur, organisering og bygninger.
8. Succeskriterier	Det er valgt at opstille succeskriterier for processen. Succeskriterier for effekten måles i kvalitetsrapporten, i trivselsmålingerne og i APV'erne. Det vil ligeledes være muligt at vurdere effekten på baggrund af de nationale test. Projektet er en succes, når: - Første møde med de faglige organisationer (GLF, BUPL og Skolelederforeningen) er afholdt senest 15. maj 2016. - Der tilrettelægges en involverende proces for Fælles Elevråd, Skoleråd og Dagtilbudsråd samt skolelederne, som de har haft

	mulighed for at give input til. Processen er drøftet i de relevante fora senest juni 2016. - Projektet er afsluttet som beskrevet i maj 2018 alternativt i maj 2019.
9. Projektets interessenter	• Elever og forældre • Fælles Elevråd • Skoleråd, Dagtilbudsraad, Integrationsråd, Handicapråd • Budgetforligskredsen • Byråd, Økonomiudvalg, Børne- og Undervisningsudvalget, Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalget, evt. Folkeoplysningsudvalget • DM • Ledere og medarbejdere på skolerne • Ledere og medarbejdere i centre og forvaltninger • MED • De faglige organisationer • Fritidsbrugerne • Privatskolerne (mht. klub) • Ung i Gladsaxe • Rådet for Social Balance • Øvrige brugere af skolernes faciliteter (Børn- og Familieafdelingen, Dagtilbud og Sundhed m.fl.)
10. Aktiviteter	• Temamøder og besigtigelsestur i Børne- og Undervisningsudvalget. • Involvering af de faglige organisationer GLF, Skolelederforeningen og BUPL. • Involvering af medarbejdere, forældrerepræsentanter, elever og andre interessenter • En tids- og procesplan for det samlede udviklingsprojekt. • Sager til DM, BUU, KFIU, ØU, BR og budgetforligskredsen • Høring af de relevante parter. • En Involverings- og kommunikationsstrategi og en kommunikationsplan.
11. Risikovurdering	Projektet er omfattende og vil derfor kræve forholdsvis mange ressourcer. Samtidig er der andre projekter og prioriteringen af projektet vil således kræve særlig opmærksomhed. Kommunikationen i projektet er både omfattende og kompleks. Der vil i særlig grad blive arbejdet med at involvere de faglige organisationer og skolelederne, og der skal også kommunikeres med skolernes bestyrelser, elevråd m.fl. Der vil blive fokuseret på, at kommunikationen er rettidig, finder sted ad de rette kanaler og i et sprog, som interessenterne kan genfinde sig selv i.

	Fritidsbrugerne, FOU og KFIU er en særlig gruppe af interessenter som via facilitetsundersøgelsen kan have forventninger til, at deres ønsker og behov til faciliteter kan blive honoreret via projekt "Ny skolestruktur" Samspeilet mellem budgetforligspartierne og Børne- og Undervisningsudvalget skal understøttes. Der kan opstå usikkerhed hos ledere og medarbejdere i forbindelse med arbejdet med den fremtidige skolestruktur. En eventuel usikkerhed skal håndteres gennem involvering i processen.
12. Milepæle	Leverance 1: Involverings- og kommunikationsstrategi samt en konkret plan Udarbejdet: 01.06.2016 Leverance 2: Delanalyser Udarbejdet: 01.12.2016. Leverance 3: Strategiske pejlemærker og overordnet disponering af de afsatte 250 mio. kr. Udarbejdet: 01.02.2017. Leverance 4: Konkrete forslag til fremtidig skolestruktur og organisering samt finansieringsplan på kort, mellemlang og langt sigt Udarbejdet: 01.12.2017 Leverance 5: Høring Afsluttes: Maj 2018. Leverance 6: Realiseringsplan Udarbejdet: 01.10.2018
13. Økonomi	Der er tillagt Børne- og Undervisningsudvalget 3 mio. kr. til det videre analysearbejder. Børne- og Kulturforvaltningen forestår økonomistyringen af den økonomiske ramme.
14. Organisatorisk ramme	Programejer: På vegne af Børne- og Undervisningsudvalget: Direktør for Børne- og Kulturforvaltningen Thomas Berlin Hovmand. Programmet organiseres med en styregruppe, en projektgruppe og arbejdsgrupper opdelt i to spor: Et fagligt spor og et økonomisk spor. Styregruppe: Thomas Berlin Hovmand (formand), Nanna Krog-Meyer, Ingelise Damm, Michael Mariendal, Margit Gleerup, Steen Knuhtsen, Mads Aagaard og Vibeke Schneider (programleder).

	Koordineringsgruppe Thomas Berlin Hovmand, Ingelise Damm, Michael Mariendal, Mads Aagaard og Vibeke Schneider Programgruppe: Mads Aagaard Maj-Brit Frisk Sørensen og Vibeke Schneider (projektleder). Programgruppen kan inddrage relevante fagpersoner ad hoc f.eks. Peter Thiele, ØA, Vibeke Otepka, EJC. Michael Mariendal har ansvaret for det faglige spor og nedsætter de relevante arbejdsgrupper i forbindelse med den enkelte leverance og kan inddrage relevante fagpersoner ad hoc. Steen Knutsen har ansvaret for det økonomiske spor og nedsætter de relevante arbejdsgrupper i forbindelse med den enkelte leverance og kan inddrage relevante fagpersoner ad hoc. Arbejdsgrupperne fungerer agilt og kan nedsættes og opløses løbende i programforløbet, alt efter de behov og udfordringer der opstår.
15. Personaleres-sourcer	2016: Styregruppe (9 møder à (1,5 time + ½ times forberedelse) 8 pers): 144 timer Koordinationsgruppe (20 møder à 1 time + ½ times forberedelse 5 pers.): 150 timer. Programgruppe (28 møder á 1½ time + ½ times forberedelse x 3 personer): 168 timer Hertil kommer ressourcetrækket til de ad hoc personer og arbejdsgrupper der involveres i arbejdet. Arbejdsgrupper som udarbejder delanalyser mv.: Ressourcetrækket vil blive estimeret når antallet af arbejdsgrupper og deres opgave er fastlagt. Hertil kommer planlægningsaktiviteter, udarbejdelse af oplæg, møder med interessenter, temamøder mv.

03. februar 2017

BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

13. DEN GÆLDENDE KOMMUNESTRATEGI 2014-2018

http://www.gldsaxe.dk/kommunen/politik/planer-politikker_og_visioner/kommunestrategi

03. februar 2017

BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

14. UDKAST TIL RÅDGIVERKONTRAKT

1. Parterne

1.1 Undertegnede kommune, som er en del af partnerskabet mellem DAB, Gladsaxe Kommune og Realdania

Navn : Gladsaxe Kommune
i det følgende kaldet klienten,

1.2 og medundertegnede totalrådgiver: Navn :
i det følgende kaldet rådgiveren, har indgået nedenstående aftale om totalrådgivning.

2. Opgaven

2.1. Opgaven omfatter hovedrådgivning og bistand i forbindelse med gennemførelse af Strategisk udviklingsplan for Værebros Park, der er en del af kampagnen "By i balance"

Projektets omfang og forudsætninger er nærmere beskrevet i udbudsmaterialet. En præcisering og kvalificering af opgaven indgår som fase I i projektet. Bemærk at anvisningerne i nærværende rådgiveraftale vedrørende økonomisk grundlag, tidsfrister samt proces og faser gælder frem for de overvejelser, som fremgår af udbudsmaterialet.

Opgaven gennemføres i 2017/2018.

2.2. Til opgaven har rådgiveren knyttet følgende underrådgivere:
Navn :

Såfremt at rådgiver ønsker at anvende yderligere underrådgivere, skal klienten godkende disse forinden aftale herom indgås. Klienten kan ikke tilbageholde en godkendelse, med mindre væsentlige grunde taler herfor. I den udstrækning at rådgiver træffer aftale om bistand fra øvrige rådgivere, indgår disse som underrådgivere for rådgiveren, således at rådgiver hæfter over for klienten for sine underrådgivere.

Som projektleder er udpeget:
Firma, ved Navn :

Projektlederen er bemyndiget til at indgå aftaler på rådgivergruppens vegne og i

øvrigt tegne denne over for klienten og over for tredjemand.

Som _____ for _____ er udpeget:

Firma, ved Navn :

Som _____ for _____ er udpeget:

Firma, ved Navn :

Som _____ for _____ er udpeget:

Firma, ved Navn :

Rådgiver kan ikke udskifte medlemmer af kerneteamet uden klientens godkendelse, og væsentlige grunde skal tale herfor.

2.3. Som klientens kontaktperson er udpeget: Projektleder Anette Lykke Otto

3. Aftalegrundlag

3.1. Aftalen beskriver klientens og rådgiverens forpligtelser og rettigheder.

Aftalegrundlaget består i prioriteret rækkefølge af:

■ Nærværende aftale.

■ Supplerende oplysninger til udbudsmateriale, herunder spørgsmål og svar.

■ Udbudsmateriale.

■ Rådgivers tilbud af [dato].

4. Rådgiverens ydelser

4.1. Aftalen omfatter udførelse af alle nødvendige ydelser samt deltagelse i aktiviteter, som beskrevet i udbudsmaterialet.

4.2. Såfremt klienten bestiller ydelser ud over det under pkt. 4.1. anførte, er det en forudsætning for rådgivers honorarkrav, at rådgiver forinden skriftligt har forelagt klienten en tillægsaftale, og klienten har tiltrådt denne.

5. Klientens ydelser

5.1. Klienten har til projektet knyttet et sekretariat, der bistår klienten (og dennes rådgivere) i tilrettelæggelse og afvikling af aktiviteter undervejs. Sekretariatet fungerer som klientens primære kontaktperson over for rådgiver.

5.2. Klienten kan efter behov tilknytter relevante fagekspertertil rådighed for rådgiver, som skal bidrage med faglig sparring og kvalificering af opgaveløsningen.

5.3. Klienten godkender delafleveringer som afslutning på hver af de tre faser.

6. Tidsfrister

6.1. Projektet skal gennemføres i henhold til den tidsplan, som fremgår af udbudsmaterialet.

Rådgiver er forpligtet til at deltage i møder og andre aktiviteter jf. udbudsmaterialet.

6.2. Det påhviler rådgiver at holde tidsplanen og være opmærksom på om forsinkelser må forudses og i givet fald stille forslag til indhentning.

6.3. Klienten anser enhver forsinkelse som væsentlig.

Hvis rådgiver må forudse en forsinkelse i leveringen, skal klienten straks have meddelelse herom med angivelse af såvel årsag til forsinkelsens opståen som forventet varighed/omfang af forsinkelsen. Ny leveringstermin kan aftales mod klientens accept heraf.

7. Honorar

7.1. Det samlede honorar er 1. mio. kr. + moms. Honoraret skal dække samtlige

udgifter forbundet med opgaveløsningen.

7.2. Klienten skal godkende arbejdet efter afslutning af hver enkelt fase, idet næste fase først kan iværksættes efter godkendelse.

Klienten kan afbestille yderligere ydelser efter afslutningen af hver enkelt fase, og rådgiver modtager i så fald kun betaling for de præsterede faser i overensstemmelse med tidsplanen punkt 4.1, idet klienten ikke betaler erstatning derudover.

8. Udbetaling af honorar

8.1. Honoraret udbetales i relation til rateplanen og efter godkendelse af levering i hver af de tre faser.

8.2. Betaling sker senest 30 dage efter afsendelse af faktura.

8.3. Fakturaer skal kun fremsendes digitalt til:

EAN: xxx

Mærket: Værebros park // By i Balance // Rådgiverteam

Referenceperson: Anette Lykke Otto

9. Ansvar

9.1. Det forhold, at klienten i samarbejdet med rådgiveren normalt repræsenteres af medarbejdere med ekspertise inden for de aktuelle fagområder, fritager på intet punkt rådgiver for rådgiveransvaret.

9.2. Rådgiver hæfter i forhold til nærværende aftale og i henhold til dansk lov.

9.3. Rådgiver indestår for, at dennes ydelser ikke krænker andres rettigheder, herunder ejendomsrettigheder, patenter eller ophavsrettigheder.

Rejser tredjemand krav mod en part med påstand om retskrænkelse, skal parten give den anden part skriftlig meddelelse herom. Rådgiver overtager herefter sagen og samtlige hermed forbundne omkostninger og er pligtig i enhver henseende at holde klienten skadesløs.

Hvis tredjemands rettigheder hindrer rådgivers opfyldelse af aftalen i et omfang, som er væsentligt for klienten, er klienten berettiget til skriftligt at ophæve aftalen med omgående virkning, og rådgiver vil herefter blive erstatningsansvarlig for det tab, klienten lider som følge af denne ophævelse.

10. Overdragelse af rettigheder, forpligtelser og fordringer

Rådgivers rettigheder og forpligtelser i henhold til denne aftale kan hverken helt eller delvist overlades til anden/andre rådgiver(e) uden forudgående skriftlig samtykke med klienten.

Manglende overholdelse af bestemmelsen anses som en væsentlig misligholdelse, der berettiger klienten til at hæve aftalen.

11. Tvister

11.1. Eventuelle tvister mellem nærværende aftales parter afgøres i overensstemmelse med dansk lov.

12. Særlige bestemmelser

12.1. Rådgiver kan ikke pådrage klienten nogen forpligtelse over for tredjemand uden skriftlig aftale med klienten.

12.2. Alt materiale vedrørende denne opgave skal være til rådighed for klienten i en sådan form, at denne eller tredjemand kan videreføre arbejdet og således, at det af rådgiveren præsterede arbejdsresultat er dokumenteret.

Til aftalen hører følgende bilag:

1. Udbudsmateriale.

2. Udbudsbekendtgørelsen for nærværende projekt.
3. Rådgivers tilbud.

Underskrifter

Dato:

Klient:

Dato:

Rådgiver

---

03. februar 2017

BILAG: UDBUD AF STRATEGISK UDVIKLINGSPLAN FOR VÆREBRO PARK

15. SKABELON FOR "INTERN FORDELING AF
HONORAR/RESSOURCEALLOKERING"

FIRMA	TILBUDTE PERSONER	ANSLÅET TIDSFORBRUG	ANDEL AF HONORAR (KR.)
I ALT			1.000.000 ex moms